

Bibliotheca medici eruditi / Petro a Castro ... auctore ; nunc primum ab Andrea Pasta ... recensita, atque aucta; in qua scriptorum medicorum, chirurgicorum, aliarumque facultatum ad eruditum medicum spectantium, tum veterum, tum recentiorum, delectus instituitur.

Contributors

Castro, Pedro de, 1603-approximately 1657.

Pasta, Andrea, 1706-1782.

Publication/Creation

Bergomi : Ex typographia Joannis Santini, 1742.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/trfnsbeh>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

17028 / B

T III

7/6

G. 2

Y. 1. 5. 1. 1. 1

22101207029

BIBLIOTHECA
MEDICINAE
PETRO CASINENSIS
B. A. J. ...
...
ANDREA PASTA
BERGOMATE

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

BIBLIOTHECA
 MEDICI ERUDITI
 PETRO A CASTRO
 BAJONATE
 AUCTORE,
 NUNC PRIMUM AB
 ANDREA PASTA
 BERGOMATE

Recensita , atque aucta ;

I N Q U A

Scriptorum Medicorum , Chirurgicorum ; alia-
 rumque facultatum ad eruditum Medicum
 spectantium , tum veterum , tum recen-
 tiorum delectus instituitur non sine
 censura , atque annotationibus
 Tyronibus Medicis apprime
 utilibus .

BERGOMI, MDCCXLII.

Ex Typographia Joannis Santini.
 SUPERIORUM PERMISSU.

D. Luigi Santini

BIBLIOGRAPHY, Medical

ANDREAS PASTA

LECTORIS.

QUI a philosophicis disciplinis ad studium medicinæ trans-eunt, fere hærent Tyrones librorum copia territi, nec quo se vertant sciunt. *Omni-no enim, testante Lindano in manud. ad med. istorum adeo numerus excrevit, ut nescias, plusne studiis accesserit, an bibliothecis.* Quo fit, ut commissa vulgaribus sæpe medicis delectus faciendi provincia, sæpe quoque imperitis prorsus hominibus; aut librorum copia obrutos Tyrones videas, novoque delectu indigentes; aut libris privatos, qui necessarii omnino sunt, pluribus vero instructos eorum, qui ἀμύβοι circumferuntur, quosque ineditos velis. Hinc falsa hauriuntur dogmata; hinc præpostera curandi methodus; quæ sane nunquam, aut nisi summa cum difficultate non tollitur, longoque usu artis. Hac re animadversa plures egregii viri bibliothecas confiruxerunt medicas; at præter

unum P E T R U M a C A S T R O B A J O -
N A T E M medicum Veronensem experientiffi-
mum , multis scriptis clarum , imprimisque
B I B L I O T H E C A hac eadem M E D I C I
E R U D I T I , Patavii anno 1654. 12. edita ;
vix reperias , qui bibliothecam texuerit medi-
cam , nec nimium contractam , nec mole la-
borantem ; neque in qua sinceriora judicia ,
aut delectum meliorem expectes . Ut ut au-
tem in universum hæc vera sint , negandum ta-
men non est , in hac ipsa bibliotheca nonnul-
los auctores præcipuos desiderari , quosdam in-
ferioris notæ adduci , nec ullam editionum men-
tionem usquam fieri . Eo igitur operam meam
omnem contuli omissos auctores recensendo ,
illustriores in singulis artis partibus afferendo ,
editionesque principum certe medicorum , alio-
rumque summorum hominum , præstantiores in-
dicando , qua græcas , quæ latinas , & latino-græ-
cas : quod utique non ad eruditionis modo in-
crementum , sed , quod pluris est , ad auctorum
mentem assequendam , conferre , & quidem plu-
rimum , haud dubie affirmaveris . Præter hæc
interdum quoque ab Auctoris mente discedere
non dubitavi : non tamen id factum sine judi-
cio præstantissimorum virorum , ac potissimum
Hermanni Conringii , *æstimatoris* , penes VVede-
lium in præfat. ad obs. Lommii , *auctorum me-
dicorum sincerissimi , & celeberrimi* ; aut non sine
ratione factum usuque suadente . Tum biblio-
thecam

thecam hanc præstantioribus recentiorum scriptis in hanc usque diem emissis auxi; quodque pergratum utileque Tyronibus fore arbitror innui, quos ipsimet libros, quosque provectiores medici evolvere debeant, ne scilicet, qui profuturi sunt tempore, obsint, si intempestive legantur. Demum cum haud raro accidat, alios præ inopia multis libris continuo emendis esse impares, alios aliis, crassiori minerva juvenes, intelligendis; contractam ideo bibliothecam attexui eos tantummodo comprehendentem, quibus nullus omnino medicus carere debet; non tamen sine spe, locupletatum iri eandem, statim atque ingenium acui, aut res domestica id pati cœperit. Vale, laboremque hunc meum, qualiscumque sit, æqui (bonique consule.

Bergomi VII. Cal. Julii MDCCXLII.

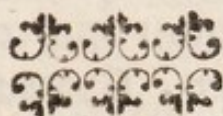
*Non refert quam multos, sed quam bonos ha-
beas libros: Lectio certa prodest,
varia delectat.*

Seneca epist. XLV.

Suis dilectiss. Praxeos Studiosis

PETRUS A CASTRO M.

S. D.

*A*mbulante Bibliotheca exornari
tironem Medicum, Clarissimi
juvenes, ambiebat magnus il-
le Veronensium Medicorum A-
pollo Franciscus Pona, & ut
Apollinem decent Oracula docta
obscuritate rem obvelavit; am-
bigue loquutus est, prudenter tamen, ut multa
paucis comprehenderet, & singulis ingeniis oppor-
tunum offerret alimentum. An dum ambulantem
querit, levem exoptat, arctam nimis, aut in-
opem Musarum supellectilem? An imperitam sua-
det Scriptorum notitiam? Neutiquam sane: non
equidem sub immenso codicum onere succumbere
studiosum animus est, cum importuna librorum
multitudo remora sit potius studiorum, quam di-
sciplinarum penarium, sed mediocrem & hone-
stum numerum, in quo velut in tabella geogra-
phica totius imperii medicinae singulae regiones de-
lineatae conspiciantur. *Supplebit auctorum dese-*

*Etum ambulans Bibliotheca? Sed quænam ea sit
quæritis? Audite solventes oraculum Platonem,
& Hippocratem, qui Orbem peragrando, Philo-
sophiæ ac Medicinæ principatum, ducto ad um-
bilicum naturæ volumine merito adepti sunt; pe-
regrinationem intelligent in diversas Orbis par-
tes, ut vir cum Homero prodeat sapientissimus,
qui mores hominum multorum viderit, &
Urbes. Utilissimam, Gymnasiorum Europæ per-
lustrationem, in quibus cum inclytis litterariæ
Reipublicæ principibus ineantur erudita fœdera.
Sed solertissimus Pergamenus nodum aliter sol-
vit: nimirum medicum etiam postulat ambulan-
tem, nunquam incautum, nunquam inermem,
sed promptum semper opportuna facere, ne ur-
gente malo, ad evolvenda volumina cum dede-
core cogatur refugere, sed sagaciter omnem men-
te & iudicio versans librorum copiam, cunctis
exemplo præsto sit symptomatum periculis. Nec
Oedipus Aristoteles Sphingem relinquet inta-
ctam, ut extricet, ut aperiat: ambulans ipse
ut docebat philosophari, sic videtur Bibliothecam
exigere ambulante studio Medico, cui nec
deambulanti quidem quicquam aliud sit cogitan-
dum, quam de arte Medica, quæ totum desi-
derat hominem, perfectius excolenda. Hactenus
antiqui. Sed & anigmatum peritissimi conjecto-
res neoterici, Fernelius, Vallesius, Mercurialis,
Sennertus, Fracastorius, & sexcenti, ad men-
tem auctoris rem diligentius expenderunt. Am-
bulan-*

bulantes construxere, & ipsi Bibliothecas, non unico medicinae affixas angulo, sed diffusas & per immensum encyclopaediae Oceanum longe lateque vagantes; ambulantem certè eam dicent, quæ medicum in singulis artis partibus exactissime erudiat; quæ in messem alienam aliquantulum falcem immittere patiatur, non ut relictis propriis iatrosophiæ fontibus, in aliarum disciplinarum gurgites omnino immergantur studiosi, sed ut ex earum medullis rorem exsugant saluberrimum, quo fertilis ager medicinae uberius valeat fecundari. Vobis igitur studiosissimi juvenes, hasce Bibliothecas enixe commendo, & quia non omnibus datum est primam evolvere, quod nullis parcendo sumptibus, nullis territi viarum periculis, vos Germani generosissimi alacriter & gloriose facitis, secundam ac tertiam instructissimas comparate, ut ad ægotantes forte accersiti, tum pro consiliis ex abrupto ineundis, tum pro auxiliis præcipiti occasione conferendis, hoc solum unicum studuisse videamini. Sic ad omnia paratos vos reddent indefessæ meditationes. Nulla enim ratio discendi præstantior, cum non ea quæ audimus aut legimus solum, sed quæ multum diuque meditamur optime calleamus. Proinde singulis studiorum generibus hoc brevi catalogo quartam suggero ambulantem Bibliothecam, ut Vir Medicus instar multorum hominum sit, & in bonarum litterarum arena plurimum excitet eruditionis pulverem. Potuissem minori quidem numero circulum

lum claudere. Sed in perlegendis Scriptoribus hoc unum advertite, nobilioribus etiam Medicis illud contingere, quod pictoribus celeberrimis, quorum alii eo sunt genio, ea naturæ peculiari propensione, ut admiranda linearum syndrome simillimos hominum vultus valeant dumtaxat exprimere; alii parvis ac minimis figuris apprime delectentur, in grandioribus minus solertes; alii in procellis & maritimis fluctibus imitandis sint admirandi; alii in ruralibus inimitabiles, alii florum & fructuum nativam elegantiam superante penicillo, possint vel ipsas aviculas fallere; alii fictis juvenis, tauros in furores agere venereos. Non secus res se habet apud Scriptores primi nominis, qui etiamsi propter immensos labores, & indefessas lucubrationes de Republica litteraria habeantur optime meriti, in uno tamen magis excelluerunt. Quapropter plures in meum Catalogum convocavi, ut ab unoquoque quod præstantissimum est hauriatis, & ex singulorum diligentius excultis laboribus, quietem vobis tranquillam, & gloriosam comparetis. Valete dilectissimi liberi a vestra animata Bibliotheca.

P. a C. M.

B I-

BIBLIOTHECA

MEDICI ERUDITI.

AUCTORE

PETRO A CASTRO

D. M.

Uibus libris stipari Medicus, quibus auctoribus perlegendis insudare, aut quibus majori sedulitate, minorive attentione se tradere debeat, aggredior describere; non ut in eliminandis aut elimandis illustrium virorum monumentis rigidum agere velim Aristarchum; & veru nimium audaci præclara doctorum scripta figere, minus forsan idoneum, quam deceat proferendo iudicium, animus est solummodo in unaquaque Medicinæ parte junioris Medici studium hoc bre-

vi Syllabo dirigere ex præstantissimis scriptoribus unum vel alterum assignando, in quo solidæ doctrinæ, rejectis glumis & inutilium quæstionum cortice (quæ ad artis gloriam & utilitatem parum aut nihil faciunt) vera eluceant fundamenta. Nullum auctorem rejicio, omnes quos licet amare, studio & honore prosequor, confusam cum sapientissimo Seneca multitudinem damno, quæ onerare discentem solet, non instruere. Potest quidem Medicus extra Medicinæ chorum multijuga bonarum litterarum fruge ad sui perfectionem exornari, dum tamen cuncta ad Medicinæ artis culturam dirigantur, & iis tamquam sale ad condimenti suavitatem, non tamquam cibo ad nutrimenti soliditatem utatur. Non patitur nobile Medicinæ subjectum, non gloriosum objectum, lascivo fabularum lenocinio irretiri artificem, non inutilium librorum lectione occupari. Scio quam late ultra proprios ac domesticos lares diffundatur Apollinis imperium, sed domestica Æsculapii œconomia totum hominem absolute desiderat, nec impune in nœniis divagari permittit.

Quapropter (a) *Hippocratem* veræ Medicinæ

(a) Quæ de Hipp. aphorismis Suidas scripserat, ἀνδρωπιῶν ὑπερβαίνων συνέσει, *humanum superare captum*, id ipsum jure dicendum de ceteris ejusdem operibus, de quorum studio com-

næ clarum jubar in primis & ante omnia sequatur oportet, ejusque vestigia fideliter premat, ejusdem scripta non solum perlegat, sed devoret, ac certa quadam, ut ita loquar, palingenesia ejus mentem in proprium convertat
ani-

mendando legatur præ aliis oratio Boerhaavii. Hippocratis editiones extant duæ quidem græcæ; altera Aldina Veneta an. 1626. fol. altera Basileensis Frobeniana, 1538. f. priore longe emendatior. Quatuor græco-latinae: prima Mercurialis Veneta, 1588. f. altera Fœsii Francof. 1595. f. eademque Genev. auctior, 1657. 1662. f. tertia J. A. Vander Linden Lugd. Batav. 1665. 8. vol. 2. quarta Charterii Parisiensis, 1679. f. vol. 13. una cum Galeni operibus. Porro Fœsiana, testibus H. Conringio. T. Bartholino, aliisque, editionem Mercurialis superat: Lindana, judicio Schelammeri, in *addit. ad introd. Conring. & Auctoris ephemerid. Gallic.* an. 1666. Fœsianam obscurat; at Goelicke in *hist. med. Bartholinique sententia*, in *dissert. 4. de leg. lib.* p. 118. Lindana editio inferior est, licet nitidissima, „ quia ingenio suo abusus in textu emendando audacius versatus est vir ille „ multiscius „. Editionem Charterii parum emendatam Freindius dicit in *præfat. epid. Hipp.* Oxon. 1717. 8. Interim expectatur avidissime Hippocrates græco-lat. Trilleri, quem castigatorem promittit, tum in *epist. med. crit.* ad Freindium data, Rudolstat, 1720. 8. tum in *libello de anatome speciminis loco edito*, L. B. 1728. 4. Latine primum prodiit Hippocrates, Romæ, 1525. f. ex F. Calvi Ravennatis versione: deinde ex eadem versione exceptis *aphor. lib. de*

animum . Et quoniam non omnes libri qui sub nomine magni senis circumferuntur ejus sapiunt sermonis gravitatem (quamvis omnes sint optimi) ea eligat Medicus in quibus magis insudet , ducem in hoc freto sibi adsciscens sapientissimum (a) *Mercurialem* , qui
non

*nat. lib. de præfag. deque rat. vict. in ac. Basil. 1526. f. tum vertente Cornario ibidem ter editus, nimirum 1546. 1553. 1558. f. quarum hæc est auctior atque emendatior editio. Ubi sciendum, primam latinam Calvi non approbari a Bartholino l. c. quia in sensu deficit: Cornarium quoque F. Calvi Codici sæpe nimium fîsum fuisse, annotante G. H. VVelfchio „ in quo haud pauca nequicquam emendata, aut proba relicta, quædam etiam a mente auctoris aliena sunt. „ Vid. *decad. 4. curat. 5. p. 184.* Hinc discas, non uni fidendum versioni, neque uni græco codici. Ceterum plures alias recenset latinas Hipp. editiones præcl. Paitonus in peregregiis annotationibus præfixis editioni latinæ Hippocratis ex versione Cornarii, Ven. 1737. f. tom. 3. quorum alter Marinelli commentaria continet, tertius Pini indicem.*

(a) Hujus censura Hippocratis operum extat quoque in *Hipp. græco-lat.* ejusdem. At rectius fert judicium Fœsius de scriptis Hippocraticis. Consule pariter censuram Lemosii vulgatam Salmanticae, 1588. fol. quæque hac de re scripsit Martianus in annotationibus excusis Romæ 1628. fol. & Sponius in præfatione ad novos aphorismos ex Hipp. collectos operibus, Lugd. 1684. 12. ubi plura scripta pro spuris a Mercuriali habita Hippocrati vindicat.

non solum eorum operum fidelis interpretis, sed prudentissimi simul judicis munus adimplevit. Vel *Fæsum* aut *Marinellum* eruditissimos, qui incomparabili solertia ex universis Coi operibus lexica admiranda, ille in prudentis œconomix, hic in diligentis commentarii ordinem redacta composuerunt, quibus selectioris Medicinæ mire panduntur sacra penetralia.

Selecta igitur & genuina magni Dictatoris scripta, quoniam breviliquo ac sententiarum profunditate satis sunt obscura, filis utatur Ariadneis, mutuetur illa a magno (a) *Vallesio*, qui in omnes fere Hippocratis libros elegantissima ac solidæ doctrinæ referta edidit commentaria. In iis præcipue, quæ in libros exaravit *Epidemion* se ipsum superavit, ut nec ipsemet

(a) Quamvis se ipsum superaverit Vallesius in expositione epidemiorum Hippocratis, ejusque scripta, teste Conringio, in *introductione in univers. art. med. Cap. VI. tb. XI.* ipsi Galeno propter doctrinam præferri in non paucis merito possunt; Martiani tamen *annotationes*, & Mercurialis *Pisane prælectiones*, Ven. 1597. f. editæ non sunt prætermittendæ, nec non perdocta *Freindii commentaria* in primum, & tertium *Epidemiorum Hipp.*; quæ si cum scitissima cl. *Pujati* epistola ad *Freindium* scripta contuleris, Venet. 1737. 8. rectissime facies. Editio *Coloniensis Vallesii* 1588. fol. eligenda est. Cetera hujus viri in *Hipp. commentaria* ibidem cusa, 1589. f. græcum textum adjunctum habent.

femet Hippocrates propriam mentem efficacius enodasset. Hæc sola possunt medicum perficere, reliqua omnia medicum facient, sed non perfectum. Cætera hujus auctoris scripta quæ in Prognosticon, in Aphorismorum libros; In eos (a) de ratione Victus, (b) de Alimento, de locis affectis, controversias medicas, & alia mirabilia sunt, legantur sæpe: nec unquam pœnitebit.

Si tamen aliorum scriptorum, ut operæ pretium judico, arrideat doctrina, eruditissimi

Ludo-

(a) Post Galenum Vallesius, & Duretus in hisce illustrandis palmam ferunt. Hujus libros tres de *dieta acut.* cum *comm. de humoribus purgandis* vulgavit Ghirardetus Paris. 1631. 8. Verum adhuc amplius eminuit in his, quæ ad victus rationem pertinent, Brudus Lusitanus, ex quo plura Mercatus in lib. *de indicationibus curativis*, & Septalius in *cautionibus* mutuarunt. Aureum Brudi opus inscriptum *de ratione victus in singulis febribus* lucem vidit Ven. 1554. 1559. 8. & Tiguri 1555. 8.

(b) Librum *de alimento* Hipp. tributum, non esse unius auctoris, pleraque continere ad rem non facientia, censet Conringius lib. cit. c. XIII. th. VI. Schelhammerus vero in *addit. ad eand.* pro certo habet, opusculum hoc ejus esse hominis, cujus liber est *de humoribus*, obscuri quidem elatique animi. Porro Cardani commentarius, Basil. 1582. 8. „ multo rectius, & doctius „ teste Conring. l.c. „ ipso auctore argumentum illud tractavit, adeoque meretur legi „

Ludovici Dureti in (a) *Coacas Prænotiones* commentaria non leviter percurrat. Nam ejus phrasis est obscura, sed succulenta valde, & virum maturum desiderat. Nec (b) *Hollerii* & *Jacotii* in easdem sententias doctissima monumenta minorem merentur laudem.

In libro de internis *Affectioibus*, & in li-
B
bris

(a) Negant plerique *coacarum* auctorem *Hippocratem*. In his multa admodum cruda & indigesta post *Fœsium* animadvertit *Schelhammerus* l. c. cap. VIII. * 3. eaque interdum legi, quæ vix unquam in morbis accidunt. *Dureti* præcipuum opus commentaria sunt in *coacas*: in cujus tamen commentariis „ sæpe „ inquit *Schelamm.* l. c. cap. III. * 8. „ ingenii „ sui magis, quam sensus *Hippocratici* vestigia „ reperias. Hoc etiam vitii habet summus vir „ (cl. *Hoffmanno* teste in *de us. part.*) ut in „ affectata grandiloquentia involvat se, non mi- „ nus quam *sepia* atramento suo. „ *Parisienses* editiones ceteris præferes. Ad has accedit, quæ typis *Lugduno-Batav.* exiit 1737. f.

(b) Dolendum quam maxime, semel tantum esse edita *Hollerii*, & *Jacotii commentaria*, *Lugd.* 1576. f. ob idque inventu difficillima: quæ mea sententia, ni fallor, a cunctis quidem, sed præsertim a *Tyronibus* sunt *Duretianis* anteponenda, multoties licet impressis. Lege & confer utraque, ac deinceps judicium fer æquo animo. Huc quoque referenda *coaca præfagia* ec. *decerpta a Gal. Holler. Duret. Fœs. Jacot.* aliisque auctore *D. Ferrant*, *Parif.* 1657. 12. usus haud exigui; ubi *Hollerius* & *Duretus* desint; praxim facientibus.

bris *de Morbis* declarandis pauci hætenus insudarunt; quod forsan judicaverint eos minus gravi ac succulenta phrasi elaboratos, aut conditos pauciori sale Hippocratico. Judicium de auctore sit penes sapientissimos *Fæsum* aut *Mercurialem*; librorum utilitatem quærimus, ostendent ultro doctissima *Joannis Martini* med. Parisiensis in lib. de Internis affect. & eruditissima *Petri Salii* Diversi in lib. de Morbis Commentaria: quæ nullo pacto prætermitti debent; inservient enim studioso medico pro cynosura, ut sola diuturna & continua in medendo praxis pro navi ad horum librorum sententias, quæ alioquin videntur satis obscuræ, exacte adipiscendas.

In libris (a) Prognosticorum explicandis doctorum judicio excellit *Christophorus a Vega*.

In

(a) Van der Linden *in manud. ad med.* laudat Butinum & approbat *facilem, concisum, doctum*. Hujus liber Lugd. excusus est, 1580. 12. & Genev. 1625. una cum ejusdem *aphor. Hipp. expositione*. Attamen cum liber prænotionum Hipp. non genuinus modo sit, sed, si quid est in quo Hippocratem admirari oporteat, plane hæc pars sit, judicio Mercurialis *in annotat.* per magni interest, aliorum quoque commentaria consulere, atque imprimis Vallesii, Cardani, Jo. Heurnii, atque H. Cope *demonstrationem medico-practicam prognosticorum Hipp.* excusam Dublini 1736. 8.

In (a) *Aphorismorum*, laconicus sed nervosus auctor *Joannes Heurnius*.

In eis (b) de *Capitis vulneribus* *Vidus Vidius*

B 2

dus

(a) Heurnius, ut ipse inquit, secutus est Galenum solum, & Hollerium, nec non huic adjecta scholia Duretiana. At videtur plus ex scholiis Duretianis hausisse, quam ex Galeno, plus quoque fortasse quam ex Hollerio: cumque fere nimis brevis sit Heurnius, minus profecto commendandus erit Tyronibus. Hollerium legant planum, accuratum, observationibus & cautionibus divitem: in eo quippe Galenum invenient, & quidquid boni meditati sunt veteres. Deinde huic apposita scholia Duretiana; equidem citius dixerim Jacotiana; quod Liebautius, qui ea texerat, plura ex Jacotii in coacas commentariis, pluribusque in locis exscripserit. Interim adeundus quoque Vallesius, itemque Cardanus, qui a Galeno interdum recte discedunt. Sequanturque potissimum in theoreticis Hecquetium, in utrisque cl. Fickium, cujus *commentaria in aphor. Hipp.* impressas sunt, Jenæ 1729. 8.

(b) Hujus libri intelligentiam adjuvant commentaria Galeni, Vidi Vidii, Fallopii, Arantii, Pavii: Celsi pariter lectio haud parum prodest. Cumque *τρωμα* nomen jonicum capitis læsiones insignes, contusiones, fracturasque significet, perlege celebrem tractatum *de fractura cranei* Berengarii Carpi; de vulneribus capitis, Passeri nostri; scriptaque cl. vir. Milleri, Schulzii, VValtheri, Rohaultii. Verum antequam Hippocratem deferas, scire quoque expedit, inter præstantiores Hipp. libros collocandum etiam esse librum *de aer. aqu. & loc. lib. de arte*; ubi-

dius Fallopius, & *Alcazar Salmanticensis*.
Et tandem in omnibus (a) *Galenus*, qui &
ipse indefesse legendus ac perlustrandus. Ja-
centem enim Hippocratis disciplinam primus
fusci-

vurgicos omnes; legem; libros prædictorum, præ-
sertim priorem, quidquid sit de auctore, dum
eis Celsus passim utitur. Librorum Hipp. cum
editionibus, expositores præcipuos doctiss. ad-
ducit Paitonus lib. cit. Quibus autem carere
non debes, præter supra nominatos, sunt com-
mentaria Septalii in lib. *de aer. aqu. & loc.*
Francof. 1545. f. Jo. Heurnii *prolegomena*, L. B.
1597. 4. & Zuingeri *commentarii*, Basil. 1579. f.
quibus duobus hisce Hipp. libri plures, iique
dignissimi illustrantur.

(a) Sincera de hoc viro judicia lege in *in-
trod. Conring. cap. II. tb. xvi.* & in *addit. Schel-
hamm. xvi.* itemque in *Boerhaav. meth. disc.
med.* Ad editiones quod pertinet, græca Basi-
leenfis, 1538. f. tom. 5. longe emendatior est
græca Veneta, 1525. tom. itidem 5. Græco-
latina Parisiensis, 1679. f. t. 13. una cum ope-
ribus Hippoc. nitidissima & splendidissima est.
Lugdunensis latina Frellonii, 1554. f. pulcher-
rima. Elegantissima octava Juntarum, 1600. f.
& completissima omnium nona, 1609. & deci-
ma, 1625. f. tom. 8. quorum ultimus refertissi-
mum Brasavoli indicem continet. Optima et-
iam est Basileensis, 1562. f. tom. 4. cum præ-
fat. C. Gesneri, in qua egregie de Galeno, e-
jusque scriptis, atque interpretibus differit.
Lectu quoque dignum est Mundellæ opus *thea-
trum Galeni dictum; seu totius doctrinæ a Gal.
traditæ promptuarium*, Basil. editum ingenti
splendidoque volumine, 1568. f.

fuscitavit, obscuritatem illustravit, brevitate explanavit.

Inter ejus facundissima scripta sæpius evolvat Medicus libros (a) de locis patientibus. In quibus dilucidandis nulli secundus æstimatur *Thomas a Veiga Lusitanus*, qui pariter libros de differentiis febrium, & artis medicinalem profundissimo breviloquio, medullitus tamen enucleavit; quare summa cum attentione tractandus. Nam paucis multa comprehendit. Si tamen circa hoc idem opus placuerint controversiæ, unus erit instar multorum acerrimi vir ingenii *Petrus Garcia Carverius* in eosdem libros de locis affectis.

B 3 Libros

(a) Elegantissimum, & omnibus commendatissimum Gal. opus penes *Contingium* loc. cit. cap. iv. th. II. cujus lectionem conjungendam quidem esse, idem inquit, cum doctissimis commentariis *Francisci Vallesii*, Colon. 1594. f. & *Jo. VVolfii exercit. semejoticis*, Helmst. 1620. 4. Suadet *Lindanus* loc. cit. legendos quidem esse hosce Galeni libros, sed in epitomem a *Lacuna*, na laudabiliter contractos, ut tempori confulas, & memoriæ. Hoc utere consilio in ceteris Gal. libris, ut, si quæ ardua occurrant, ad expositores confugas. Provectior vero quum fueris, Galenum ipsum perlege, & præcipue ejusdem in *Hippocratem commentaria*. Non ideo tamen standum uni semper Galeno interpreti, sed recentiorum quoque commentariis utendum, e quibus; certe in nonnullis; vera & genuina magis, quam ex Galeno interpretatio petitur.

Libros (a) *Methodi Medendi* in divinum compendium reduxit *Vallesius* supra citatus: quod non quidem legendum propono, sed ut alte memoria recondatur magnopere exhortor.

In valde affini argumento quatuor adhuc extant clarissimorum virorum opuscula, aptius dicerem robustissima medicinæ fulcra, angustis paginis, quæ cuncta complectuntur, quæ ad rectam medendi methodum & praxim absque cespitatione exercendam possunt in humanis excogitari. Primum itaque tenet locum Doctissimus *Santa Crucius*, qui *Vallesium* non minus in fortunæ felicitate quam in Doctrinæ

næ

(a) Perpetua laus manet *Vallesio*, quod summam & dilucide perstrinxerit, quæ de victu ægrotantium, de indicantibus simplicibus & compositis, de prohibentibus, de temporum morbi universalium & particularium delectu, deque conditionibus bonæ evacuationis sparsim ab Hipp. & prolixè a Gal. sunt tradita; medendique præcepta universalia exemplis pulcherrimis ac familiaribus illustrans, erroresque refellens, iter aperit ad praxim facile. Hanc proxime sequitur generalis *Heurnii* methodus, qui *Galenum* secutus de variis agit medicamentorum generibus, deque eorundem præscriptione & viribus. Post inventam circulationem sanguinis inclaruit *methodus* de le *Boe Sylvii*, *VValei* cum *animad. VVelschii*, & *T. VVillis* in *pharmacia rationali*. Equidem *Tyro-nibus* inter recentiores legendam prætulerim post *παραπειτικὴν* *Boerhaavii aphoristicam methodum* cl. *Josephi a Rega* vulgatam *Lovanii*, 1730. 4.

næ soliditate sequutus est, libellum suum prope aureum exhibens de impedimentis magnorum auxiliorum in morbis, argumento, ordine, doctrina, claritate incomparabilem. Hunc vero nobilis auctor *Septalius* in suis prudentissimis Animadversionibus medicis, quarum gloriam, utilitatem & commendationem ultro adaugent doctissimi (a) *Joannis Rhodii* indefessæ lucubrationes, *Analectis* similiter ex probatissimis quibuscumque auctoribus, suaque observatione adjectis innumeris cautionibus, secundum affectus, atque præsidiorum materiam diligentissime dispositis.

Tertium merito locum occupat (b) *Steph.*

B 4

pha.

(a) *Analecta* Rhodii singulari delectu opus habent, quamobrem experientem virum desiderant. In horum censu sunt docta *Colladonis adversaria; methodi vitandorum errorum Sanctorii; Seraphini; Primerosii; Schopffii.* Secus *Septalii cautiones; tractatus A. P. Sanctacrux de impedimentis; Lud. Mercati de indicationibus curativis*, opera sunt evolvenda Tyronibus, ac memoriam propter præstantiam fere dixerim mandanda.

(b) Hujus *de complexu morborum* opusculum Florentinis descriptum typis, 1624. 8. longe superavit *Marci Gerbezii tractatus de morbis complicatis* Francofurtensi subjectus prælo, 1713. 4. ubi græcorum vestigiis insistentis auctor, quæ in praxi medica abstrusiora occurrunt, quæque vel plane non, vel vix alicubi sparsimque reperiuntur dilucide explanat, remediaque insuper queis in complicatis morbis utendum est, modumque eadem adhibendi adducit.

phanus a Castro excluso gemino foetu, geminato supra humanas vires ingenio, opusculis nempe de Complexu morborum, & de Quibus ex Quibus, singulari arte ac studio elaboratis. Claudit numerum solertissimus (a) *Claudinus tyrones* in ingressu ad Infirmos manuducens, gressu certe non claudendo, sed valde firmo, recto, & illabili. Hos libellos memoria teneat medicus, aut saltem cum Apelle in eorum lectione assidua nullam diem sine linea transire permittat.

Libri (b) *de sanitate tuenda* sanam ac nervosam valde præstabunt doctrinam. Ab eorum lectione probe cognosces quantum ad medicum spectet sanitatis studium. In hoc argu-

(a) Magnam sibi laudem peperit *Claudinus ingressu ad infirmos*; majoremque peperisset, si nimia divisionum subtilitate, quæ Tyronibus negotium faceffit, opus illud non laborasset, quod certe nunquam sine utilitate legitur. Inter recentiores vero sit præ manibus *medicus officiosus* cl. VVehinart; *systema cautelarum* doct. Camerarii, Francof. 1721. 4. P. Ammanni *parenensis ad discipulos*, Rudolft. 1673. Lips. 1677. 12. & *perutiles reflexions critiques sur la medicine* M. le François, Paris. 1715. 12. t. 2.

(b) Hoc omnibus, quæ Galeni supersunt, scriptum præfert Conring. l. c. Extant J. Alexandrini libri 33. *de sanitate tuenda*, Basil. 1581. f. queis nihil esse præstantius, idem asserit Conr.: laudatque cum Boerrhaavio Cardani opus *de sanitate tuenda*, Rom. 1580. f. „ ita tamen ut in re alimentaria potissimum sit occupatus. „ Huc quoque re-

argumento (a) libellum hæctenus nihili, etsi frugis non spernendæ, adeo felicitavit *Renatus Moreau*, ut nihil politius, nihil eruditius possit exhiberi.

Curandirationem (b) per venæ sectionem pari energia docuerunt *Mena*, & *Horatius Augenius*

ferenda est merito *ars gymnastica veterum* erud. Mercurialis, Ven. 1574. 4. edita. Tyrones, quos fere fastidit læditque prolixitas, legant primum *Celsi* librum, inque eundem perelegans *Lommii commentarium: staticam Sanctorii cum statica gallica Dodartii, Britannica Keilii*, atque annotationibus *P. Noguez*, Paris. 1725. 12. t. 2. *Beherens selecta diætetica*, Francf. 1710. 4. *F. Hoffmanni dissert. physico-med. curios. ad sanit. ruend.* L. B. 1708. 8. *Terenzoni exercitationes physico-med.* Lucæ 1708. 4. *Ramazzini annotationes in lib. L. Cornelii de vitæ sobriæ commodis*, Patav. 1714. 4. & *M. Cheyne essai sur la santé, & sur les moyens de prolonger la vie*, Paris. 1725. 12. in quo ex singulis capitibus acri iudicio confectis extracti occurrunt aphorismi assidua meditatione recolendi.

(a) *Scholam nimirum Salernitanam*, cujus auctor *Jo. de Mediolano* dicitur a *Zacharia Sylvio* in edit. Roterod. 1667. quamque *Renatus Moreau* elegantibus post *Villanovanum* animadversionibus exornavit, Paris. 1625. 8. Habemus nunc *F. Gherlii* in eandem animadversiones dialogis italice concinnatas, doctas quidem, at fortasse in quibusdam nimium subtilis, Ven. 1733. 8.

(b) Præter ea, quæ de missione sanguinis erudite differit *Bellinus*, perlegenda est *M. Georgii phlebotomia liberata*, Genev. 1696. 4. tum

nus, ac Galenus ipse: nec *Dilectus Lusitanus* in hoc argumento paucam meretur laudem.

Libri (a) *de arte cur.* ad Glauconem & ipsi mira solertia elaborati, desiderant laborem assiduum. Doctrina etenim saluberrima rependunt quicquid in eis aut Medicus aut Chirurgus laboris impenderit. Ex capite decimoquarto primi libri hoc unum moneo, ne unicus apex te subterfugiat. Hoc opus tam utile ac necessarium condignis commentariis illustravit *Horatius Augenius*; quæ dum viveret non potuit publici juris facere: dabuntur in lucem favente Numine, Eruditissimi *Rhœdii* studio ac diligentia, in cuius Museo authographum servatur.

Artem medicinalem inter *Isagogicos* ad diagnosticam pertinentes recenset ipse *Galenus*; hoc

cl. *Le Feure canones optimi de usu missionis sanguinis*, Vesunt. 1737. 4. deinde *animadversiones criticæ* cl. *Chevalierii in tractatum de usu diversarum v. s. specierum*, ec. Paris. gallice 1732. demum tractatus anglico idiomate erud. *Butleri de venæ sectione* sistens varios effectus, & singulares commoditates sanguinis ex diversa corporis parte extracti, cum norma selectus instituendi, Lond. 1734. 8.

(a) Non sunt omittendæ hic loci eruditæ utilesque *explanationes* *Stephani Atheniensis* in *Galeni* librum priorem therapeuticum ad *Glauconem* græce vulgatæ Ven. 1536. 8. & latine ex *Gadaldini* versione cum paucis ejusdem *scho- liis*, & *castigationibus*, *ibid.* 1554. 8. alibique.

hoc sibi vult, debere tyrones ab studii medici primis rudimentis illius aphoristica doctrina initiari. Si tamen commentaria desideres, siste pedem in uno *Roderico a Veiga Lusitano*; nec quæras amplius a libris (a) de decretis Hippocratis & Platonis semper recedes doctior.

Libri de morbo & symptomate peritissimum nacti sunt expositorem *Valeriolam*, cujus animum non potuit convellere *Fuchsii* viri alioquin doctissimi livor, ut a solida Galeni mente quicquam per rixas deviaret. Hic auctor Hippocratis & Galeni scripta adeo sibi fecit familiaria, ut ex vastis eorum operibus preciosum elicuerit extractum, dum artem medicinæ universam per locos communes eorundem appositis sententiis vtilissime disponit.

Libri (b) de pulsibus quia labyrinthei valde,

(a) Hoc Galenum opus juvenem scripsisse ex impetu animi adversus viros doctos, *Conringius* existimat l. c. cap. iv. th. xvii. Συμφορῶν vocari a *Nemesio*, cum in illo opere summorum virorum concordantiæ declarentur, annotat *Mercurialis* lib. 4. var. lect.

(b) „ Non modo non necessaria „ inquit *Schelamm.* loc. cit. cap. iv. th. iv. „ sed etiam „ vana est magna pars doctrinæ illius Galeni- „ cæ de pulsibus. „ Subtiles namque pulsuum differentię non occurrunt; & si occurrant „ nullius tamen forent usus. Quæ enim inde „ prædicere conatur *Galenus*, nulli innituntur „ fundamento, nullam cum ipsis pulsibus con- „ nectionem habent. „

de, & intricatæ admodum lectionis, tum propter subtilem & arduam materiam, tum propter operis quoquo pacto prolixitatem, ipsummet optarent Galenum expositorem: Secus parum profuerunt adhuc *Vallesius*, *Mercatus*, *Saxonia*, *Sanctorius*, & multi doctissimi ac exercitatissimi viri, qui rem inter tot medicinæ partes difficillimam explanare conati sunt. Unus tamen superest extreme commendandus, non bibliothecæ condendus forulis, sed memoriæ adytis, & alta mente reponendus (a) *Josephus Struthius*, qui libris quinque artem Sphygmicam ita accurate, ita lepide complexus est, ut vix quicquam dilucidius, quicquam clarius in obscurissimo argumento possit exoptari; reduces ab inferis Galeni manes potuissent rem adeo enucleatam, adeo exollatam posteris tradere: eo utere vel ipso Galeno postposito. Non tamen existimet
medi-

(a) Non is modo circa pulsum Galeni subtilitates revocat, sed novas insuper addit, quum nihil certi de pulsum natura causisque constabat. Velim scias, perpauca sufficere vel ipsis fatentibus Galenicis pulsum differentias novisse, multoque plus usum ad easdem assequendas conferre, quam doctrinam scribentium. Bellinum igitur audito egregie de pulsibus differentem, Fridericumque Hoffmannum in eleganti dissertatione *de pulsum natura, differentiis, & usu in praxi*, itemque a Rega in med. method. p. 2. c. 3. p. 173.

medicus hoc illi pro artis cognoscendorum pulsuum peritia sufficere; nec crebra Galeni aut Struthii lectione ultimam posse perfectionis metam attingere. *Tempus requiritur longius, & tactu opus est exercitato, ita ut ad exactissimam & absolutissimam cognitionem exigi totam humanam vitam putet Galenus lib. de dig. puls. cap. 1.* Præterea pars ista medicinæ nobilissima egregie gnaros industriosque homines quærit, non voluptuarios; eod. cit. loco adde-rem ego certam ac inenarrabilem ingenii aptitudinem in naturæ majestate reconditam (ut auctor est Rhodiginus l. 7. cap. 4. lect. antiq.) qua simul cum diligentissima ac propemodum Galenica exercitatione, inter omnes quos hætenus noverim mire se extollit Hieronymus Fransozius inter medicos Veronenses eximie doctus.

Libri (a) de elem., de temperament., de natural.

(a) Hos quoque legisse interest ad intelligentiam veterum, perlectis tamen ante *elementis medicinæ physico-mathem.* Pitcarnii, & physiologicis F. Hoffmanni in tom. 1. *med. system.* aut *physiologia medica* Bergeri, aut Le Feure, aut, quæ mihi præ cæteris arrident, *institutionibus de œconomia animali* cel. Boerhaavii. Quorum pleraque cum in erudita Listeri *dissertatione de humoribus* ad examen optime revocentur hæc utique digna erit quæ serio pervolvatur, Amstel. 1711. 8. *Ἀνωμετέριον* vero respuunt cedro digni labores: nimirum A. Borelli *de motu animalium* cum Bernouilli *meditat. mathem. de mot.*

natural. facult. & alii Physiologici, superioribus in contemplando valde affines, quantum ad medicum faciat perfecta physicorum notio clare ostendunt. His insalutatis vix applaudet gratus Apollo, & praxis cespitando fiet destituta nobiliori fundamento. In horum quibusdam laboriose præ cæteris insudarunt *Brachellius*, *Segarra*, & *Peramatus* viri doctissimi.

Libri (a) *de crisibus*, & *diebus decretoriis* nobiliorum Criticorum decreto pari dignitate ac necessitate procedunt in arte medica. Nihil frequentius in praxi eorum doctrina. Quare pertinaci assiduitate sunt evolvendi ac exugendi. Acumine & perspicuitate *Ludovici Lemosii* diligentissimi scriptoris medullitus extrahetur eorum anima. At libros de diebus Decretoriis fidereis ambagibus refertos explanavit elegantissime *Andreas Laurentius*, quamvis lauream reportet hodie sapientissimus *Argolus* jatro-mathematicæ, & accuratissima computatione rem difficillimam exollatam perhibens.

Li-

muscul. L.B. 1710. 4. *J. Keilii tentamina medico-physica*, ibid. 1730. 4. & *dissertatio Michelotti de separatione fluidorum in corpore animali*, Ven. 1722. 4.

(a) *Crisium*, dierumque criticorum præclaram *commentationem* juxta recentiorum methodum typis mandavit clariss. *Terenzonus*, Pisis 1729. 4. Confer quoque, quæ de diebus criticis brevi quidem, at satis nervose tradidit *Sanctorius* in *comment. apb. Hipp.* 20. sect. 1.

Libellos (a) de purgantium medicamentorum facultatibus, & quos, quibus, & quando purgare oporteat, mole contractos, virtute ac utilitate immensos metiri non definas fidelissimo pede. Negotium enim maximi ponderis exactissimum examen desiderat. Trutinam

(a) In exercitatione de purgantium facultatibus scriptores omnes superavit Pechlinus teste Schellhamm. l. c. cap. VIII. th. XIV. uni tamen non acquiescendum Pechlino. sed utendum maxime N. Lemery *dictionary simplicium*, Zornii *botanologia*; & Tournefortii *traité de la matiere medical*, Paris. 1717. 12. t. 1. Hermanni *cynosura materiae medicae*, cum addit. Aug. 1731. tom. 3. Ad hosce accedat Boerhaavius *de viribus medicamentorum*; F. Hoffmannus *de modo operandi remedium una cum schediasmate*, ec. VV. VVedelii *amœnitates materiae medicae*, Jenæ 1704. 4. Floyeri *lapis lydius medicamentorum*, Lond. 1691. 8. anglice; & cel. Mazini *medicamentorum mechanica*, Brix. 1734. 4. Rectum purgantium usum docet Hippocrates in *aphorismorum libris*, & præsertim in lib. 1. Tum Hollerius in eorundem commentariis; at tamen in expositione aphor. 22. lib. 1. merito præferes commentaria Martiani, aut Hecquetii; & M. Sebizius in doctissimis *disputationibus* 13. docentibus quos, quibus *pharmacis*, & quo tempore purgare deceat, Argent. 1621. 4. quarum utique lectio conjungenda est cum *discursu medico* Heinsii *de purgantium validiorum abusu in feb.* Lips. 1693. 4. Hecquetii libro *de medicina purganda a curarum sordibus*, Neap. 1737. 4. & Duttelii *tractat. de virulenta purg. indole*, Aug. 1722. 8.

nam adæquatissimam dabit *Petrastitanus Bral-
lius* libris doctissimis de purgatione, & ap-
pendice lepidissima de medicamentis purganti-
bus.

Hos, propter argumenti paritatem sequi
possunt *libri de medicament. compos. sec. locos*,
opus certe laboriosum infinitis remediis ex di-
versis auctoribus refertum. Praxim executi-
vam dicas cunctis namque ferme affectibus a
vertice ad pedes præscribuntur remedia. Non
neglexit Galenus ex aliis multa describere, ut
meliora experiretur. Sic decet tyronem quæ
in variis Europæ provinciis habentur in usu
præctico diligenter perscrutari: tantum abest,
ut tetrico, ne dicam petulanti fastu debeat illa
contemnere. Quamplurima nos ex Gallia,
Germania, Belgio, Italia, Hispania, quin &
ex Indiis ipsis summo labore ac studio collegi-
mus. Nec pœnitet, nec pudet Galenum me-
dicinæ parentem sic imitatum esse: hæreant
alii patrum exoletis cyceonibus, tanquam pa-
triiis legibus alligati. Remediorum copiosa
diversitas medicum commendat, & in casu
incipiti solertem facit, dum tamen eis uti
sciat cum delectu & moderatione, rectaque
initiatus methodo non scripturiat apud lan-
guentes, nec quoties ægrum invisat (usurpa-
bo hoc prudentis Vallesii) nova semper præ-
scribendo, toties peccet. Hos libros itaque
suis doctissimis commentariis recentavit Gal-
lorum

lorum novus Hippocrates *Hollerius*. Nec *libros de compos. medic. per genera* in suis de materia Chirurgica institutionibus reliquit infatutos. Legantur isti recentiori utilitate ac tyronum beneficio.

Tandem quicquid hominis ingenium supra humanas vires potuerit, ostendunt *libri (a) de usu partium*, quos non leges sine auctoris admiratione. Libri pariter, qui ad anatomem pertinent illo sæculo fuerunt admirandi. Eorum fortunam hoc unum geminasse reor, quod doctissimum *(b) Vesalium*

C

lium

(a) Accensendi sunt in hos libros insignes clariss. Hoffmanni *commentarii cum var. lect.* in utrumque codicem græcum, latinumque, Francof. 1625. f. Quæ nuper cl. J. E. Heberistreit exametro carmine composuit universam *de usu partium* doctrinam complexus, sive elegantiam versus, sive eruditionem spectaveris, commendari satis vix possunt, Lips. 1739. 8. Præstantes vero de usu partium scriptores, eosdemque legendi methodum accuratius nemo adduxit Boerhaavio in *methodo discendi medicinam*.

(b) Incomparabilem anatomiae restauratorem appellat Boerhaav. l. c. „ quo medici bibliotheca carere nequit, quin primario instrumento „ se instruendi privetur. „ Neutiquam tamen illum esse ad captum tyronis alicujus, Conringius asserit l. c. Opus est: *de humani corporis fabrica*; cujus editio Basil. 1543. f. præstantior est propter figuras; altera ibid. 1555. priori præferenda propter auctiorem & castigatiorem textum. Editio quoque Lugduno-Batav. 1725. f. quæ cuncta Vesalii opera comprehendit, ubi priores desint, potest comparari.

lium habuerint expositorem. Ne tamen lectionis prolixitas noceat inexpertis, succedit in eius locum solertissimus auctor (a) *Andreas Laurentius*, qui sua de anatome historia elegantissime cuncta dimensus est, quæ a Galeno & ejus posteris fuerunt exarata. Sed digitum attollit Clarissimus (b) *VVeslingius*, nova multa &

(a) Multa errata in partium historia ab eo commissa, plerasque tabulas e Vesalio translatas, reliquas magnam partem a vero abhorre-re; controversias tamen eleganter proponi; at non sine animad. Laurembergii, & Colladonis legendas esse, censet Conringius loc. cit. cap. iv. th. xxxii.

(b) Cujus syntagma anatomicum teste Conringio l. c. th. xxix. *elegantissimum est, & lectu longe dignissimum*. Ejus quoque dignitatem augent exactissimæ musculorum figuræ. Attamen nostris temporibus cel. Heisteri *compendium anatomicum* sæpe excusum, & cel. *VVinslovvii exposition anatomique de la structure du corps humain*, Amstelæd. 1732. 12. excellent, essentque instar omnium si præcl. Auctores, quemadmodum Veslingius fecerat, figuras addidissent. Interea dum hæ desiderantur, accuratissimæ Vesalii, Eustachiique tabulæ, sed Romanæ editionis, sunt perlustrandæ; tum Casserianæ a Bucretio Spigelio additæ, maximeque omnium Bidlojanæ multis novisque anatomicis inventis, chirurgicisque observationibus auctæ a Guilielmo Covvper, cum ejusdem introductione ad œconomiam animalium; quæ nunc primum latinitate donata e typis Lugduno-Batav. prodierunt curante cl. G. Dunadas, 1739. f. Neque

ta & pulcherrima ex penu diligentissimæ ac vigilantissimæ dissectionis (cui muneri præfuit summa cum laude Patavii) quæ hæcenus non fuerunt observata ab oculatissimis Columbo,

C 2

Val-

figuras eorum omiseris, qui de speciali anatome sunt optime meriti; cujusmodi sunt exquisitæ Casserii *de vocis, auditusque organis*, Ferrar. 1600. fol. itemque Aquapendentis *de visione, voce, & auditu*, Ven. 1600. f. nec non Valsalvæ *de aure humana*, Bonon. 1704. 4. Graafii *de org. generat.* L. B. 1677. Villisii *de cerebri anat.* Lond. 1664. 1670. Vieussenii *in neurograph. univ.* Lugd. 1675. 1716. fol. Bianchi *in historia hepatica*, Genev. 1725. 4. t. 2. Pacchioni *de duræ meningis fab. & us.* Rom. 1701. 8. aliorumque hujuscemodi. Verum claudicabit adhuc anatomes nisi fumorum anatomicorum opera convocaveris, Ruyschii quidem *Amstelædami*, 1691. ec. pluribus vol. 4. edita, & Morgagnii *adversaria anatomica*, Patav. 1719. 4. *epistolæ* item *anatomicæ* duæ, L. B. 1728. 4. atque *epistolæ duodeviginti* cum operibus Valsalvæ ejusdemque vita elegantissime exarata, Ven. 1740. 4. c. m. & ibid. 1741. c. min. quibus adjiciendæ jure sunt merito *observationes anatomice præclariss.* Santorini, Ven. 1724. 4. Sed tanti tibi erit cadavera humana disseccare, cultroque ad id uti *anatomico* Lyseri *Hafniæ*, 1655. 8. *methodoque* cl. Caffeböhm *secandi, & contemplandi corp. hum. musc.*, ejusdemque *methodo contemplandi viscera*, Halæ 1740. 8. aut cl. C. Fabricii *idea anatomie practice*, VVetzlar. 1741. 8. Ad eruditionem postea comparandam Vesalium lege, Columbum, Bauhini *theatr. anatom.* Jo. Riolani *f. opera anatomica*, Spigelii, Thomæ Bartholini, Eustachii, eo-

Valverde, Baubino, Riolano, Spigelio, & aliis referens. Utilissimum certe erit tam nobili scriptore bibliothecam tuam exornare.

Præstantiores Hippocratis & (a) Galeni libros recensuimus, quos ex majestosa dicendi gravitate genuinos eorum partus judicarunt doctiores viri. Sed quia propter sententiarum profunditatem non facile cuivis datum est eorum abstrusa adyta penetrare, celebriores ad-junximus expositores, qui in unoquoque opere operam navarunt egregiam, obscurissima Apollinis pandentes oracula. Quod expresse ex cunctis Hippocratis operibus pari verborum energia ac dictorum acumine aggressus est enodare cordatissimus auctor *Prosper Martianus*.

Post

rumque qui in Mangeti bibliotheca anatomica reperiuntur, iis haudquaquam neglectis, qui zootomiam, seu comparativam agitarunt anatomem: deligendique Severinus in *zootomia democritea*, Norib. 1645. 4. Blasius in *anatomie animalium*, Amst. 1681. 4. & M. B. Valentinus in *amphitheatro zootomico*, Francof. 1720. f. Qui autem sumptus timent, Heisteri compendio anatomico figuras addant Diemerbroekii, & Verheyenii cum suppl. aut Mangeti *theatro* utantur *anatomico*, Genev. 1717. t. 2. quod nunquam legendum sine adversariis viri illust. præceptoris quondam mei Jo. Bapt. Morgagni.

(a) Præter nominatos Galeni libros, quos *de optima secta, de optimo dicendi genere, deque artis constitutione* scripsit nullus est, qui inter præstantissima Galeni scripta non collocet.

Post quem *Julius Alexandrinus* in *Enantiomatibus*; *Joubertus* in *Paradoxis*; *Valeriola* in *Enarrationibus*; *Rorarius* demum in *Dubiis* ex *Hippocrate*, *Galeno*, *Celso*, *Aetio*, *Ægineta*, & *Avicenna* collectis, acutissima, & appositissima dederunt responsa. In hoc argumento post *Martianum* eligatur *Rorarius*, nec rejiciatur (a) *Conciliator Differentiarum Aponensis* emunctus præsertim barbarie multa, illius sæculi eloquio. Adhibuit nuper spongiam *Horstius* elegantissimus, & jam defæcatum cunctis ingeniis protulit degustandum.

Sic *Galenum* emunxit *Lacuna Hispanus* ille *Dioscorides*, sublatis digressionibus, & *Græca* dicacitate non parum coercita. *Compendium* est, me hercle, non compendiose laudandum, cunctis quibus breviloquium arripet aptissima supellex.

Post *Hippocratem* & *Galenum* merito in *Apollinea Græcorum familia*, Principum nomen adepti sunt *Aetius*, *Paulus Ægineta*, *Alexan-*

C 3

lexan-

(a) Hujus vitam, scripta, atque editiones erudite non minus, quam eleganter nobis italice tradidit *Co. J. M. Mazzuchelli* in tom. 23. opuscul. *P. Calogera*, Ven. 1741. 12. Opus inscriptum *conciator differentiarum* in compendium redegit *Horstius*, titulo: *Conciliator enucleatus*, *Giennæ* 1615. 4. & 1643. f. Quem tamen *Conciliatorem* plerique magni faciunt, *Freindius* parvi facit in *historia medicinæ* pag. 157. edit. Ven.

Alexander Trallianus, Aretæus, Rufus, Oribasius, Actuarius, (a) Cœl. Aurelianus; Scribonius, & latinus alter Hipocrates C. Celsus: quos ignorasse

(a) Hunc nequicquam quæres in opere celebri H. Stephani inscripto: *medicæ artis principes post Hipp. & Gal.* Paris. 1567. f. t. 2. utique quidem extant hujus scriptoris V. chronic. passion. libri in Aldina collectione *medicorum antiquorum latin.* pag. 249. Ven. 1547. f. digna vel maxime bibliothecam ingredi, quia & Plinium Valerianum, & Soranum, & Priscianum, & Trotulam continet, qui in collectione Stephani desiderantur. Videtur Fabricio in biblioth. lat. lib. IV. c. 12. ὑπερβολικῶς, quod scribit Mercurialis var. lect. lib. I. c. 10. & l. 2. c. 12. scilicet: „Cœlius Aurelianus, sive potius Soranus a Cœlio latinus redditus, ipsum Cœlium secutus, qui in lib. 2. acut. cap. 1. p. 66. edit. Lugd. Soranus vero, inquit, cujus hæc sunt, quæ latinizanda suscepimus, & c. xxviii. p. 123. Soranus, cujus verissimas apprehensiones latino sermone describere laboramus: Verum quidquid est, Cœlium, ut ut scriptorem barbarum, sectæque addictum methodicæ, *medicorum gravissimum* appellat Alpinus in præfat. *med. methodicæ; græcæ linguae, & medicinæ peritissimum, & in tractandis morbis maxime versatum* Auctor præfationis epist. ad edit. Lugd. 1567. 8. inque *notis morborum enarrandis, describendisque & copiosum & accuratum*, Freindius in epist. ad R. Frevvin præmissa *comm. ix. de feb. Celerum, sive acutarum passionum libros tres, quinque vero tardarum, sive chronicarum Cœlius composuit, quorum luculenta editio est Amstel. 1709. 4.*

rasse piaculum. Ut enim facilius daretur illis frui posse, longe diffitos in unum convocavit diligentissimus *Henricus Stephanus*. Rueret mercede Bibliothecæ Medicæ ædificium his destitutum fulcris robustissimis.

Nec Princeps Arabum *Avicenna* abesse debet, immo post Hippocratem, & Galenum (a) primas

C 4

mas

(a) Primum locum deberi Celso, Aretæo, Aureliano, Tralliano, vix quisquam hodie erit, qui neget. Celso quidem latino Hippocrati dicto, quemque post Hippocr. & Gal. Plempius ipse, qui Avicennæ libros transtulit, primum colit. Vid. hujus *præfat. ad manud. Lindani*. Tum Aretæo, cujus *auctoritatem Hippocrati æqualem* habet Boerhaavius l. c. quique testante Conringio cap. III. th. XIV. „ in recensendis „ morborum symptomatibus tantam industriam „ adhibuit „ quantam ex antegressis eum nemo. „ Tralliano quoque (nam de Aureliano dictum modo est) qui non solum morborum signa diligenter & dilucide exponit, verum etiam in remediis, Boerhaav. l. c. *præscribendis ad unumquemque morbum est omnium optimus*, demptis quibusdam superstitionis. Editio Celsi Patavina, 1722. 8. Aretæi græca Paris. 1554. 8. latina Ven. 1552. 4. græco-latina cum notis varior. L. B. 1731. f. Tralliani græca Parisiensis luculenta, 1548. f. vel græco-lat. Basil. 1556. 8. elegantur. Atqui non hos modo auctores Avicennæ, & quotquot extitere, Arabibus jure prætulerim, sed ipsum quoque Oribasium, Aetium, & Paulum Æginetam. Nam quamvis, non minus quam Arabes, Græcorum scripta compilaverint; attamen hi feliciores extitere *ἐπιπέδοι*,

mas teneat, (a) non minus evolvendus, non minus exfugendus lectione indefessa, eo magis quod priscorum interpretum barbariem fere totam

nec philosophicis tricis lectorem morantur, nec tenebris scatent Arabum. Oribasii prodire græce, præter quædam librorum capita, Romæ 1543. 4. nitidissimis Parisiensibus typis, 1556. 8. ΤΑ ΤΩΝ ΟΡΙΒΑΣΙΟΥ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΓΩΓΩΝ ἐκ τῆς Γαλλῶσ, ἀνατομικά. Latine vero libri xvii. & ix. ad Eustathium, vertente Rafario, quamquam minus feliciter, Ven. 1554. 8. t. 2. & Basil. 1557. 8. t. 3. plura exiere, inter quæ commentaria aphor. Hipp. quæ sane perperam adscribuntur Oribasio. Aetii octo ex sexdecim libri græce sunt editi Ven. in ædibus Aldi 1534. f. omnes vero latine Cornario interprete, Basil. 1549. fol. & Lugduni eodem anno ac forma. Denique Pauli Æginetæ opera omnia græce lucem viderunt Ven. in eisdem ædibus 1528. f. & Basileæ castigatiora Cratandri typis 1538. f. Latina editio ex Andernaci versione Lugd. 1589. 8. & Basil. 1556. f. Cornario interprete laudantur.

(a) Suus tamen est honos Avicennæ; quidquid Manardus, Fuchsius, Leonicensus, alique veteres recentioresque viri secus sentiant; dum „ rem „ Conring. loc. cit. cap. iii. „ hætenus „ Græcis ipsis intentatam aggressus est, integram artem medicam in unum systema redigere conatus. Quamquam enim non negaveris, multa in illo opere canonis occurrere, quæ correctionem mereantur, fatendum tamen est esse opus admiratione dignum. „ Ob id equidem nec *divinum* appellare *virum* volo, nec medicis *omnibus pernecessariam ejusdem*

tam exuerit lucubrationibus doctissimi *Joannis Costæi*, post fidelem & emunctam versionem *Bel-lunensis*, & *Cremonensis Gerardi*. In hunc Principem elucidandum insudarunt multi, sed ita vastis, ita prolixis operibus, ut vix pro lectione tanta sufficiat sæculum. Lege ipsum nudum, vel *Sanctorii*, *Carrerii*, *Sanctæ Crucii* in primam Fen doctissima perlege commentaria.

Pœnæ hujus familiæ extant adhuc medicinæ proceres clarissimi; sed unus pro cunctis accersatur (a) *Rafius* experientissimus

au-

lectionem esse censeo; uti J. Cæsar Scaliger arbitratur; quin cum Schelhammero vereor, ne *Avicenna* *judicio*, & *ingenio eximius*, *experientia nullus* fuerit; quod „fortassis „ait idem, cap. III. th. XXIII. „illud ingens philosophiæ ac „theologiæ studium, opulque ipsum hoc systematicum immensi laboris a praxi eum abstraxere. „Quærat^{ur} editio cum annotat. *Costæi*, & *Mongii*, Ven. 1595. 1608. f. tom. 2. Primum, & alterum canonis librum *Plempius* etiam interpretatus est adjectis scholiis, *Lovan.* 1658. f.

(a) *Rhases*, auctor ingentis illius operis quod *continens* appellatur, dignum lectu vel eo nomine, quod multa aliorum fragmenta ibi collecta reperiantur, quæ nullibi alias extant. Adscribitur etiam vulgo illi liber ad *Almanforem*, qui non infeliciter totam plerorumque morborum medendi rationem continet: verum, supposititium esse opus hoc, valde videtur verisimile. Ex *Conringio* l. c. cap. III. t. XXII. *Ar- culani* expositionem in nonum *Razis* ad *Alman-*

auctor, quem in praxi fere secuti sunt doctiores neoterici. In librum nonum ad Almanzorem habet interpretes præ cæteris, *Jacchinum*, *Vesalium*, *Mercurialem*, quod sufficit ad extremum commendationis: non tamen sunt contemnendi *Haliabbas*, *Alzaharavius*, *Abenzoar*, *Albucasis*, *Serapio*, & alii.

In Praxi igitur claruere multi. Sed hodie novissimus (a) *Sennertus*, multa segete aucta palmam rapit. Hic, ut diversis arrideat ingeniis, quamplurima experta, & curiosa ex fonte spargirico pandit medicamina, a quibus certe non debet abhorre perfectus Medicus. Quapropter ne stomacheris, si hujus classis celeberrimos scriptores tibi ingeram. Non qui-

forem, præ ceteris illius ævi, & fortasse sequentis planam ac plenam, laudat Van der Linden l. c. Vesalii expositionem supposititiam nonnulli esse pro certo habent; nonnulli in dubium revocant.

(a) Compiler hic fuit græcorum, latinorum, atque arabum; nulliusque sectæ adhærendo de cunctis morbis scripsit luculenter & methodice. Cautio tamen adhibenda est, ne scilicet nimium remediis compositis credas, quæ proprio Marte effinxisse, non autem praxi didicisse, censet Schelammer. loc. cit. cap. VII. th. XIII. Excellit ceteras editio Lugdun. 1676. fol. tom. 6.

quidem propono (a) *Paracelsum*. Oportet namque qui se illi addixerit odisse Hippocratem. Satius est ut ipse absit a Bibliotheca, ne suis nominum horrendis innovationibus, & operationum labyrinthis imperfectum ne dicam impium efficiat Medicum. Ars tamen spargirica, si sine lycophantiis exerceatur, cum sit apprime commendanda, suos auctores præstantissimos, & laude dignos in bibliothecam deferat; (b) *Crollium* nimi-

(a) Etsi vera sunt, quæ cl. Auctor statuit de Paracelso „ non diffitendum tamen „ inquit Conring. c. III. th. xxxvii. „ egregia in ipsius „ scriptis quædam medicamenta, quæque apud „ alios fortassis non perinde occurrunt, haberi, „ nisi obscura, addit Schelamm. in addit. *describendi ratione ea corrupisset*. Longe meliora ex Helmontio colligere est; cujus *de lithiasi* tractatum commendat Boerhavv. loc. cit. licet & ipse in plerisque sit *φλύαρος*, *αλόγιστος*. Ideoque suadente Schelammero magno cum iudicio legendus, nec Tyronibus, verum iis, qui veris artis principiis, & ratiocinandi facultate sunt instructi. Plura de hoc vide apud eundem c. II. th. xxiii. Paracelsi opera omnia latine, Genev. 1658. fol. t. 2. Helmontii Amstel. prodierunt, 1652. 4.

(b) Præter hos sint tibi duces præcipui N. Le Febure *de la chymie*, a Paris 1660. 8. vol. 2. Glaferus in *traité de la chymie*, Bruxell. 1676. 8. N. Lemery in *cours de chymie*, a Leide 1716. 8. J. C. Barcaufen in *elementis chemiæ*, L. B. 1718. 4. Vix hisce præstantiores invenies ad artis usum. Theoricem vero post Keilium princeps vulgavit

nimirum, *Fabrum* philochymicum, *Beguinum*, *Glauberum*, *Rulandum*, *Mynsichtium*, doctissimum *Poterium*, eruditissimum *Quercetanum*, *Salam Vicentinum* exercitatissimum, & unum *Hartmannum*, qui praxi Jatrochymica & Annotationibus in Crollij Basilicam locum meretur regium. Non tamen Galenicis destituaris (hæc fit tibi regia via, & præcipuus callis).

Freindius in *prælectionibus chymicis*, in quibus chymicas operationes mechanice explicans chymicam inter scientias reponit. Eximius Stahlius non in theoreticis modo, sed in ipso artis usu mira prodidit in *fundamentis chymicæ*, Norimber. vulgatis 1723. 4. Hunc secutus Boerhaavius in *elementis chemiæ* recufis Venet. 1737. 4. t. 2. Tum auctor eruditus libri inscripti: *nouveau cours de chymie suivant les principes de Newton, & de Stahl*, a Paris 1723. 1737. 8. vol. 2. recufique Ven. italice 1738. 4. Ea quoque tibi potissimum perlustranda, quæ Stahlius in *experim. chym. & physic.* Berol. 1731. Bohnius in *dissert. chymico-physicis*, Lips. 1696. 8. F. Hoffmannus in *observationibus physico-chemicis*, Halæ editis 1722. 4. quæque præcl. viri Hombergius, Geofroy, & Lemery junior monumentis mandarunt Academiae Regiæ scientiarum; atque incomparabilis naturæ *μύσος* ill. Boyle, Kunkelius in *philosophia chemica*, & Glauberus in variis operibus protulerunt. In alchemistica ea adito, quæ cl. Mangetus collexit in bibliotheca chemica curiosa, Genev. 1702. f. t. 2. inque varia eruditione, quæ Conring. habet in lib. de *Hermetica medicina*, Helm. 1648. 4. itemque in *Hermete Ægyptiorum* ab eodem vindicato, ib. 1674. 4.

callis) (a) *Altimaro*, *Mercato*, *Mercuriali*, *Guainerio*, *Rondeletio*, *Hollerio*, *Massaria*, *Capivaccio*, *Riverio*, & uno admirando

(a) Ineat pariter eruditi bibliothecam opus Gordonii, *lilium medicinae inscriptum, doctissimum* a Conringio dictum; Matthæi de Gradibus e græcis, & arabibus concinnata summo studio praxis; Paschalii praxis egregia multa continens cum Peredæ scholiis; Alexandri Benedicti practica, in qua remedia usu comprobata, inque aliis non extantia, continentur neque in qua Galeni, antiquorumque verba superstitione servantur; Plateri praxis, quæ licet remediorum delectu egeat, in describendis tamen morbis palmam meretur. Neque prætermittendus Trincavellius eruditus scriptor ac solidus; neque H. Saxonia in signis morborum enodandis accuratus; nec H. Montui libri doctissimi & practico comprimis utiles; neque Jac. Sylvii opera egregiis remediis & observationibus prædita; nec Fr. Joel opera medica hoc nomine potissimum commendanda, quod vulgaria remedia, usu comperta maxime detegat; minimeque omnium Alpinus de *medicina methodica* præclare meritus, quam in dies magis magisque coli, atque illustrari cernimus mechanicis & anatomicis inventis. Verum superfluit alii, quorum lectioni potioribus nervis incumbere Tyro debet: qui scilicet diserte de morborum signis agunt, qui solide de morborum essentia, causis, & symptomatibus ex novis inventis differunt, quique veram medendi methodum tam generalem, quam particularem concinne tradunt. Signa prognostica quam accuratissime agitavit Hippocrates in lib. *prænot. coac. prædict.* & *aphor.* in diagnosticis nemo superavit Aurelianum; inte-

do Riolano, qui ad normam librorum Galeni de Morbo, & symptomate, ingeniosam con-

gram vero semejoticem luculenter tradidit T. Fienus peculiari *de signis medicis tractatu*, Lugd. 1664. 4. quam pariter accuratissime Lommius exposuit in lib. tribus cedro dignis *observationum medicarum*; quibus adjiciendæ sunt merito VVedelii *exercitationes semejotico-pathologicae*, Jenæ 1704. 4. Pathologiam perdiscat ex Baglivio, Bellino, Pitcarnio, de Moor, Freindio, Hecquetio, Bazzicalve, Mazino, & præsertim ex Boerhaavio, & Fr. Hoffmanno. Curandi methodum universalem suppeditant supra nominati Vallefius, Mercatus, Sanctacrux, Claudinus, Septalius, Castrensis, quique medentium errores indicarunt, & Scoltzius in *aphorismis*: specialem vero praxis Hollerii cum notis Dureti exhibet, absolutum utique opus, cui insuper comprobata insunt & familiaria remedia; Cæsalpini, qui curandi rationem quammaxime ex Hippocrate sumpserat; Riverii, qui ex optimis scriptoribus inprimisque ex Sennerto, pleraque transcripsit; Valesci de Taranta qui medendi canones præclaros habet, sententias veterum recto ordine distributas, seque se a philosophicis quæstionibus, secus atque Riverius fecerat, prudenter abstinet; & T. Burneti perutilis *thesaurus medicinae practicæ*. Etmulleri autem praxim, opus profecto eruditissimum, non ante legas, quam artis usum adeptus fueris; quippe quia præceptore indiget pro remediorum delectu. Itemque experientem virum postulant opera practica Ch. Jo. Langii, Sylvii de le Boe, VVilliffii, Dolei, Craanii, Bontekoe, VValdschmidii, Mayerne, Tozzi, quorum hic αἰμοφοβία & præ aliis nimium chymicis indulgens remediis.

construxit praxim, brevem quidem, sed omnia cingentem.

Indicationes curativas nec Galenus ipse melius Mercato intellexerit. Hoc opus *Mercati* celebrius est inter cetera jure, & liber de morbis mulierum, in qua materia non minus lepide scripsit (a) *Rodericus a Castro* med. Hamburgensis. Gynecæorum auctores, quos utilissime in unum corpus congregavit (b) *Israel Spachius*, digni sunt ut habeantur præ manibus.

(a) Non respondere titulo hunc Roderici tractatum, animadvertit Conring. cap. v. t. xviii. laudatque Mercatum, adjicitque J. Varandæum, Raph. Moxium *de morb. mulieb. per v. s. curandi rat.* parvumque libellum Thaddei Duns *de mulierum morbis*. Contra Lindanus l. c. hunc nominat unum inter plures qui de mulierum morbis egerunt: eo fortasse quia hic ipse contraxerat, quæ Mercatus, & Mercurialis de hoc argumento scripserunt. Roderici editio *de mulierum morbis* emendatior est Hamburg. 1603. f.

(b) Hujus collectio lucem vidit Argent. 1597. f. continetque *Mercati* opus, scriptaque Bauhini, & Akakiæ de morbis mulierum, quæ in collectione gynæciorum Bauhiniana Basil. 1586. 4. vol. 3. desiderantur. Cumque in utraque collectione reperiantur admiranda Cordæi commentaria in *lib. 1. de morbis mul. Hipp.* correctiora autem in Bauhiniana, ideo hæc ei utique comparanda, cui Parisiensis Cordæi editio deest emendatissima cum græci textus versione, 1585. fol. apud Duvallium. Rursus de morbis mulierum accurate scripsit Primerosius, Rott.

bus. Nihil enim superfluum pro medicina mulierum, quæ videtur separatam librorum congeriem, & totum medicum desiderare. Nam *divino indigere auxilio dicebat Hippocrates cum, qui mulierum affectiones recte curare vellet.* Quare per multos libros exploranda est talium morborum notitia, & apta remediorum applicatio. Nec obstetricum libris in hoc genere tetricè eliminatis. Extant enim vel Gallico, vel Italo sermone accuratissimi tractatus,

1655. eorumque sterilitatem Vallisnerius erudite tractavit in tertia parte *della generazione dell'uomo* pag. 245. editionis operum omnium Ven. 1733. fol. tom. 3. Morbos uteri scitissime illustravit Terenzonus, Lucæ 1715. 4. De mensium muliebrium fluxu eleganter egit Stahlius Halæ 1694. 4. & Freindius in *emmenologia* Rott. 1711. 8. & Ven. 4. Medicam de morbis gravidarum dissertationem edidit van Blanckestejn L. B. 1715. 4. Naturalem molarum uteri historiam ibid. 1686. 8. J. B. de Lamzveerde; & perdoctam Albinus de *partu difficili*, Bergerus de *fluore albo* dissertationem exhibuerunt. Tum experientissimi viri F. Mauriceau legendus ac perlegendus Tyroni *traité des maladies des femmes grosses*, ec. Paris. 1695. 4. t. 2. & Ven. 1740. 4. t. 2. italice redditus: cui addi potest H. a Deventer in *observationibus chirurgicis artis obstetricandi*, L. B. 1733. 4. & S. Melli in libro, cui titulus: *la comare levatrice istruita nel suo uffizio*, Ven. 1721. 4. præter cl. viros Dionysium, P. Ammandum, Mottium, quorum præclara *des accouchemens*, Paris. vulgata leguntur.

status, & vtilissimæ observationes. Memento Galenum non puduisse quandoque a mulieribus approbasse ac descripsisse remedia.

De (a) *virginum morbis* difficilius adhuc negotium. Extat inter Hipp. libros opusculum non contemnendæ frugis, quod etsi doctrinæ, & stili gravitatem illius divini senis non redoleat, tamen non rejiciendum. Sufficit quod inter antiquos hoc argumentum hic solus auctor aggressus fuerit. At ex junioribus non pauci, dum de mulierum affectionibus tractarunt, sed ex professo doctissimus *Ranchinus* curiose, & diligenter cuncta complexus est. De *morbis* (b) *puerorum*, *Mercurialis* tractavit acuratissime, & apud Hispanos *Sorianus* lingua vernacula. In quo pariter labora-

D

bora-

(a) Hunc *περὶ παρθενίων* libellum J. Baptista Donatius commentariis brevibus exornavit. Cordæus vero in suis ad hunc ipsum libellum *commentariis*, Paris. 1574. 8. multo majorem laudem est consecutus: practicis quoque præceptis refertus est eximii Ballonii tractatus *de virginum, & mulierum morbis*, Paris. 1643. 4. & Ven. cum ceteris operibus, 1734. 4. t. 4.

(b) Scripsit pariter haud exigua cum laude Ferrarius *de arte medica infantium*, Brixiae 1570. 4. Strobelbergerus brevissimam *manuductionem ad curandos pueriles affectus* typis Lips. mandavit, 1629. 8. Primerosius partes duas *de morbis puerorum* exaravit vulgatas Rott. 1659. 12. Eidem argumento egregiam operam navavit doctiss.

borarunt *Petrus Bagellardus a Flumine*, (a quo forsan sitibundi juniores puriores aquas exhauserunt) *Sebastianus Austrius*, *Faventinus*, & *Keufnerus*: sed admodum jejune. Austrium tamen foelicissime illustravit nuper *Nicolaus Fontanus* Medicus Cæsareus. Eligatur in theoreticis *Serna* doctissimus Regis Philippi Archiater: in hoc præcipue versatus est ut infantum Regiæ familiæ sanitati provideret, & morbo laborantibus diligentissime succurreret. Habeatur hoc opus præ manibus, opus Regium, & dignum singulari studio. At in practicis alii claruerunt, qui flexili puerorum naturæ, & facile mutabili, facilia ac ut plurimum domestica remedia sciunt adaptare, nec dedignantur describere. Parvis etenim auxiliis indigere puerilem ætatem dicebat *Vallesius* lib. 6. epid.

Ranchinus in *opusculis medicis*; Lugd. 1627. 4: Optime quoque meritis est *Gual. Harris* in tractatu *de morbis acutis infantum* præsertim in pathologicis; ejus quippe curandi methodus certe in nostris regionibus vix ac ne vix quidem est tuta, cum ægerrime infantes purgantia sustineant, nec absorbentium virtutem æque ac fortasse in Anglia perferant. Porro plura ab aliis prætervisa animadvertunt viri in observando sagacissimi *Vvedelius* in tractatu *de morbis infantum*, Jenæ 1717. 4. & *F. Hoffmannus* in suo *de morbis infantum præcipuis*, Basil. 1741. 8. & Ven. cum aliis operibus in 4. 1741. quod est supplementum *med. rat. systemat.*

epid. sect. 8. com. tex. 44. Opusculum nostrum de Colostro, quod pro hoc adimplendo puncto sedulo exaravimus, & jam sub prælo est, speramus fore ut non displiceat.

Ut pueri igitur (a) Παιδοτροφή difficulti admodum artis medicæ parte gubernantur, sic Senes delicatissima Gerocomice. De qua antiqui generice tantum, & quasi per transfennam pauca tetigerunt, sub Prophylactica, vel Analeptica comprehendentes. Quære neotericos, qui hanc nobilissimam medicinæ partem ex professo excolere aggressi sunt. Aurelius Anselmus de senum regimine aliqua, sed docta valde: Fogerolis Galli elucubrationes seniorum medicorum studium, & commendationem merentur. Tandem senectutis ille sospitator ma-

D 2

gnus

(a) Puerorum regimen docet Hucherus in libro de diæta & therapeja puerorum, Genev. 1609. 8. Studiosorum Ficinus in libro de triplici vita, Lugd. 1657. 16. itemque Horstius de horum sanitate tuenda duos libros composuit, impressos Gieff. 1615. 4. De præservatione corporum debiliū in aere subtili; nec non de regimine transfætantium Barth. Montagnanæ tractatus habemus, excusos cum aliis hujus viri operibus, Franc. 1604. fol. & Grataroli nostri de regimine iter agentium, vel equitum, vel peditum, vel navium, vel curru, vel rheda, Basil. 1561. 8. denique eruditissimum L. A. Porzii opus miramur de militis in castris sanitate tuenda, recusum Hagæ Com. 1739. 8. cum additamento egregii tractatus Villii de morbis castrensibus.

gnus Ranchinus (a) cuncta quæ in hoc argumento possis exoptare, liberaliter & munifice exhibet: medica ejus opuscula medicam bibliothecam dignissima certe ac nobili exornabunt supellectile.

(b) *De febribus* fere omnes practici, quos lon-

(a) Γερονιμικὴ. *De senum conservatione, & senilium morborum curatione* præclare agit Ranchinus in modo enarratis opusculis, in quibus virginum etiam morbos, & subitaneos diligenter pertractat. Nec minus se diligentem præstitit M. Sebizius in *exercit. de senectutis, & senum statu, ac conditione*, Arg. 1645. 4. Adeundi quoque B. Stainer *de conservanda senum sanitate*, VVirceb. 1631. 4. Benedictus de Bacquere in *senum medico*, Colon. Agripp. 1673. 8. Bergerus in dissertatione *de senect. præsid.* Helmst. 1699. demum Schraderus, Liebchen, Schelthas, & VVelstedius, qui pulcra typis, de ætate vergente tradiderunt.

(b) Collaudantur in doctrina febrium post Galenum Arculanus, & P. E. Caprius, ex quo plura excripit Sennertus. At ille nimis prolixus & philosophicis refertus tricis; hic nimia divisionum abundat subtilitate, & de putridis tantummodo agit febribus. Perlegat Tyro pathologiam febrium a summo mechanico Bellino exhibitam in tractatu *de febribus*. Consulat deinde elegantem Lommii librum *de febribus continuis*, Antwerp. 1563. 8. ubi febrium curationem potissimum sanguinis missione, & recta victus ratione peragit vir arte insignis. Est etiam & D. Santorini liber, titulo: *istruzione intorno alle febbri*, Ven. 1734. 8. in quo paucissimas febrium divisiones instituit, deque earum

longum esset recensere ; eligatur pro studio & curatione unus aut alter. *Sennertus* arridet distinctus, facilis, expeditus ; in Theoricis post *Lusitanum Veigam*, qui libros Galeni de differentiis febrium commentariis illustravit, acutissime more suo se gessit *P. Garcia Carreus* ; opus quidem posthumum auctoris, quod tamen sapit ingenii subtilitatem, & in disputationibus miram energiam : sed præ ceteris sis

D 3 tibi

signis, causis ; ac remediis solide differit : at quum de china chinæ propinanda sermo incidit, ut auctor videtur in eandem fortasse plus æquo propensus, sic adeunda merito experientissimi *Torti therapeutice specialis ad febres periodicas perniciosas*, Ven. 1732. 4. quo nemo rectius hujus usum docuit. His perlectis accuratissimus febrium historiographus *Sydenhamius* evolvendus, qui ob insignem in medendo felicitatem testante *cl. Furstenau in desiderat.* p. 229. febrium medicus κατ' ἐξοχήν civibus suis appellatus est : neque minus peregregiæ *cl. VVerlhoff* observationes *de febribus præcipue intermittentibus, & ex earum genere continuis*, Hannov. 1732. 4. Reservantur vero eruditis legenda sequentium scripta, scilicet *Montui halosis febrium*, Lugd. 1558. 8. *Liddellii, & Paschalii de febribus*, græcorumque, latinorum, atque arabum *commentationes de febribus*, Ven. 1576. 1594. f. in qua collectione omissum miratur *Fabricius bibl. græc.* l. iv. c. 25. *Aphrodisæi libellum de febribus*, Basil. 1542. 8. alibique excusum, in quo naturam, genera, differentias, & causas febrium succincte persequitur.

tibi familiaris *Hucherus* Monspel. professor ; doctus.

De morbis subitis, præsentaneam & citissimam manum petentibus, debuissent omnes tractasse Medici, & pro re tam præcipiti, in remediis exquisitissimis indagandis fortiter insudasse: pauci tamen hanc provinciam susceperunt debellandam. Dictavit quondam *Salmanticæ* auditoribus suis meritissimus professor, & præceptor meus *Ruisius*, subtilissimis in unoquoque affectu additis disputationibus ad naturam affectuum certius indagandam apprime facientibus, electissimis postmodum remediis imminetia pericula evitare docens. Fient forsan aliquando publici juris ad medicinæ majorem exornatum. Interim frui diligentissimo *Ranchino*, vel *Montuo* eruditissimo.

Morborum (a) a veneficio, & Fascino inducto-

(a) De eo quod *divinum, aut supernaturale* est in morbis scripsit non inepte *Jordanus*, *Francof.* 1651. 4. & fusc *Frommannus* in tractatu de *fascinatione*, *Norimb.* 1675. 4. *Henchelii methodus cognoscendi, & curandi energumenos*, *Francof.* 1689. 8. palmam rapit; pariterque ejusdem tractatus de *phyltris, eorumque efficacia, ac remediis*, *ibid.* 1690. 8. Eruditam *F. Hoffmannus* dissertationem protulit de *Diaboli potentia in corpora*, in opusculis physico-medicis, *Ven.* 1738. 4. Quæ tamen cuncta, caute tamen, conferantur cum elegantibus epistolis de *S. Andrea de magia, maleficiis, & incantationibus*, *Parif.* 1725. 12. cumque exercitatione peregregia *Jo. Linder*

Ætorum etsi videatur ad Medicum non pertinere curatio, cognitio tamen non venit spernenda, immo necessariam judico: nec in dubium est revocandum dare hujusmodi ægri tudines (quod fecerat *VVierus*, a *Bodino* acerrime reprehensus) quinimo nimium sæpe in praxi occurrunt, & non paucis Historiis fide dignis annotarunt auctores inclyti; non Medici solum, sed Theologi doctissimi, *Petrus Thireus*, *Franciscus Maria Guaccius*, *Silvester Prierias*, *Leonardus Vayrus*, *Magister Ciruelus*, & alii, inter quos primas obtinet *Delrius* admirandæ eruditionis vir, & inter Medicos qui in hac messe falcem immiserunt, *Baptista Codronchius*, quem non satis laudaveris, quamvis *Sennertus* par. 9. lib. 6. in hoc argumento omne punctum accuratissime impleverit. Ex his habebit Medicus quid de similibus morbis catholice sentire, & quo pacto data occasione, se gerere debeat. Legantur: ne fraus & delusio dæmonum, aut muliercularum quandoque pertinax error incauto imponat Medi-

D 4

co,

de venenis, L. B. 1708. 12. in quibus omnia naturaliter fieri conantur ostendere viri præstantissimi. Accedant etiam nobilis *Redii* experimenta ad eos irridendos capta, qui se se impenetrabiles jactitant, italice *fatati*, sive *induriti*, & *ghiacciati*, in tractatu: *esperienze intorno a cose naturali*, Florent. 1671. 4. doctaque clariss. *Roncalli* dissertatio *de homine invulnerabili*, quæ quatuor est altera vulgatarum *Brixie* 1740. 4.

46 BIBLIOTHECA
co, & nobilissimæ artium Medicinæ sit dedecori.

(a) *Animi morbi* ut divinam, & nobilio-rem hominis partem occupant, sic profecto aliquid divinum in se habere videntur. Quapropter divini ingenii Medicum requirunt, qui rara & admiranda eorum symptomata quibus prædictis affectibus valde assimilantur, appri-
me

(a) Extant Nicandri Jossii Venefrani opuscu-
la *de voluptate, & dolore: de risu, & fletu, ec.*
una edita Francof. 1603. 8. cum Politiani *de ri-
su, ejusque causis, & effect.* libris duobus. Scri-
psit etiam accurate *de viribus imaginationis T.*
Fienus, Lovan. 1608. 8. & dissertationem *de na-
tura amoris G.* Horstius, Giess. 1611. 4. Mancini-
usque *de somniis, ac synesi per somnia: de ri-
su, ac ridiculis, ec.* „ At hi libri „ sentiente
Conringio cap. XIII. th. xv. „ potius ad phy-
siologiam, quam ad diæteticam disciplinam spe-
ctant. „ Ad hanc referuntur, quæ de animi
affectibus meditata est incomparabilis Sancto-
rius in *statica*; quæque explanarunt H. Montuus
in libro *de salubritatis tutela*, Lugd. 1557. 8.
J. C. Langius in disputatione Lang. altera *de*
animi commotionum vi medica, & tertia *de mor-
tuis ex affectibus*, ac F. Hoffmannus in *pathol.*
gen. par. 2. cap. 1. *de animi affectibus*, & in dis-
sert. *physico-med.* 3. *de animo sanitatis, & mor-
borum fabro*; Pechlinusque in lib. 3. *obs. physico-
med.* quibus singulis haud exiguam lucem affe-
ret erudita, solidorumque affectionibus super-
structa J. Mel. Verdries *commentatio de equilibrio*
mentis, & corporis, denuo recognita, & aucta,
Francof. 1726. 4.

me sciat distinguere, ac variis læsionibus, quæ ab animi passionibus continuo in corpus derivantur, longo experimento didicerit curare: unde hanc cognitionem medico summe necessariam semper existimarunt *Hippocrates*, & *Galenus*, dum hic de animi passionibus cognoscendis ac curandis libellum posteris relinquit; ille frequentissimas ab illis ad corporis morbos metastases ac epigeneses, & contra, mille in locis insinuat. Quod non prætermisit *Plato* in *Timæo*. Quare moneo ut divina hæc animorum medicina toto animo excolatur, in qua elucubranda solerter insudavit *Barthol. Perdulcis* cordatus auctor. In hoc genere non permittit rei novitas me involvere silentio *Olivam de Nantes Barreram* eruditissimam mulierem, quæ de hoc argumento (ut erat filia doctissimi Medici, *Antonii Barreræ* a consiliis sanitatis *Philippi II. Hispan. Regis*) librum, & Latina, & Hispanica lingua ingeniosissime conscriptum sub titulo novæ medicinæ, publici juris fecit: quem legere fuerit certe jucundum simul ac utile. Præterea *Curtii Marinelli* Med. Ven. doctis. elucubrations de Morbis nobilioris animæ facultates obsidentibus proxime accedunt ad hoc argumentum. Quare summe mihi commendantur pro iis, qui theoriæ magis incumbunt, cui parti poterit forsan satisfacere quæstio a nobis olim agitata de modo, quo anima possit morbos, & sanitatem indu-

inducere mediis suis passionibus, quam favente numine brevi curabimus excudendam.

Sed quia vix morbos, quantumvis leves, recte curare poteris absque excretorum perfecta peritia, Auctores, Uroscopiam, Scatoman-tiam, & Hydromantiam (sudorum intelligo doctrinam) docentes accerse. *Liber (a) de urinis,*

(a) Primus græcorum, qui ex professo de urinis scripserit, Theophilus fuit Jatrofophista. Hic multa e spurio Galeni libro de urinis exscripsit; consistentiæ urinarum colorisque causas accurate persequitur, morbosque inde nasci solitos morborumque præfagia luculenter pertrahat. Prodiit latine ejusdem *de urinis* liber Paris. inter med. art. principes H. Stephani 1567. f. græce & latine ibid. 1608. 12. & L. B. curante Thoma Guidotio, 1703. 8. cum græci textus emendatione & augmento, versioneque plane nova atque accuratissima, non sine prolegomenis & annotationibus quam doctissimis. Formam a Theophilo delineatam servans Actuarius, multisque insuper de suo additis, urinarum doctrinam plene distincteque libris septem explicuit latine Nolano interprete Paris. cufis, 1548. & Ultrajecti, 1570. 8. cum Goupyli recognit. adnot. & schol. Neque per hos tantum viros, sed per eos quidem maxime, qui urinarum doctrinam chymicis experimentis agitare cæperunt scientia ista nobis excrevit, Helmontium, Boyleum, Villisium, cl. experimentis viros; præter eos, quos Tyronibus per-volutandos proponimus, Villichium in libello: *urinarum probationes*, Basil. 1582. Amst. 1688. 8. *Vasseum, de judiciis urinarum*, Paris. 1545. 8.

urinis, qui Galeno adscribitur, vix fidem habet. Post *Actuarium* igitur scriptorem diligentissimum primas tenet *Ludovicus Collius*, qui simili ferme dexteritate, qua *Struthius* sphygmiam, uroscopiam delineavit.

At utriusque disciplinæ punctum perfectè adimplevit *Leo Roganus*: ut scatomantiæ, *Montanus Veronensis*.

(a) De Sudorum variis differentiis multi sparsim, inter quos præcipue *Manardus* insignis Ferrarensium decus, & artis medicinæ ornamentum, cujus tractatus de *Sudore*, & *Voluptate* non permittit absque voluptate tractari.

(b) *Observationes*, & *Curationes* varias utilissime

Lugd. 1529. 1553. 12. Bellinum de *urinis*; tractatusque de *eisdem* duos Jos. a Rega, Lovan. 1733. 8. in quibus auctor solertissimus non fraudes minus uromantum detegit, quam utiles selectasque tradit urinarum observationes.

(a) Optima de sudore experimenta nactus est excellens chymicus Otho Tachenius, quæ omnino legi merentur. De sudoribus quoque *perdocte*, & *uberrime scripsit*, Schelammeri iudicio l. c. cap. v. th. xx. Julius Cæsar Baricellus libros quatuor, quibus de *hydronosa natura* titulum fecit, Neap. 1614. 4.

(b) Proponit Boerhaavius legendum primo Carolum Pisonem de *morbis a colluvie serosa oriundis*, L. B. 1650. 8. & 1714. 4. deinde Forestum, & quidem editionis Rotom. 1653. f. t. 4. tum Th. Bonetum in *sepulchreto anatomico*, Genev. 1700. f. t. 3. post Schenchium in *observa-*

liffime collegerunt *Forestus*, *Amatus*, *Hildanus*, *Tulpius*, *Valeriola*, *Benivenius*, *Donatus Marcellus*. Sed unus admirandæ lectionis vir *Schenchius* omnes superavit. Portavit quidem ingenium in dorso, ut dicitur, sed multijuga lectione est incomparabilis. (a) At
Zacu-

tionibus medicis rarioribus, Lugd. 1644. f. tum *Pechlini observationes*, Hamburg. 1691. 4. deinde *Tulpii*, L. B. 1716. 8. demum *Plateri*, Basil. 1641. 8. adjicitque *Ephemerides Eruditorum Germaniæ*, & *Zodiacum medico-Gallicum Nic. Jde Blegny*. *Conringius* autem, observationes *Foresti* insignes esse maximeque ad praxim usui, asserit: at ipse post *Hippocratem* observationes *Schenchianas* collocat magna industria congestas, tum *Ballonii ephemeridum & epidemiorum libros*, qui multa continent, quæ quo ad universalem morborum historiam ad Hippocratis gloriam proxime accedunt. Observationum opus quod *Platerus* composuit *eximium* prædicat, sed de cujus, inquit, fide interdum forte haud injuria dubites. Vid. cap. VII. th. XIII.

(a) Annotat *Conringius* l. c. th. XII. multa *Zacutum* exscripsisse, plurima etiam effinxisse, malaque fide sibi multa attribuisse. Interim tamen, ait, scripta ejus variæ lectionis, & doctrinæ plena, ut ex iis multa peti possint, quæ apud alios frustra quærantur. In *Amati* quoque observationibus, multa præclara ad artem facientia differi, idem animadvertit: verum plura conficta quam facta illum scripsisse, & interdum opiniones suas isto modo confirmare voluisse, apparere cum *Cratone*, aliisque existimat, concluditque, judæum utrum-

Zacutus meritissimus multifaria doctrina :
 Hunc hæcenus tacui , quem debuisssem præli-
 basse. Sed quia hoc genus scribendi illum
 quasi in Olympicis medicinæ victorem specta-
 bat , & huic videatur maxime ingenium ada-
 ptasse (quamvis nullam artis partem reliquerit
 intactam) medium Bibliothecæ locum im-
 plectat ; tanto ordine , tam singulari dispositio-
 ne , ut priscis medicinæ parentibus merito ve-
 niat æquiparandus : quorum doctrinam nemo
 melius exfugere , nemo excolere diligentius sci-
 verit unquam. Hoc unum illi debeo colendis-
 simo præceptori , quod præ cunctis studiorum
 laboribus ac vigiliis me solus effecerit medi-
 cum , non crebra tantummodo ejus operum le-
 ctione

que non legendum nisi cum accurato judicio :
 Ceterum consultu quoque dignas fateamur oportet
 observationes Riverii , Panaroli , VVelschii ,
 Salmuthi , Horstii , VVepferi , Rhodii , VVieri ,
 Chesneau , Kerkringii , ab Heer , Lancisii , Stah-
 lii , Scurigii , Chiffletii , Pujati , Venet. 1737. 8.
 Moehringii , Amstel. 1730. 8. Tacconi , Bonon.
 1740. 4. & Roncalli , Brixia 1741. f. pariterque
 quæ in monumentis occurrunt Academiae Regiæ
 Scientiarum , in translationibus phil. Anglicanis ,
 in commercio litterario Norimb. in actis Haf-
 niensibus , Berolinensibus , Uratislaviensibus , &
 Francofurtensibus : quibus addi possunt per tran-
 sennam legendæ epistolæ duæ meæ *de motu san-*
guinis post mortem , & de cordis polypo in dubium
revocato , si quam eas lucem aliorum observa-
 tionibus afferre posse existimes.

ctione (quibus frui datum est , etiam antequam orbi nascerentur) sed viva voce , annua praxi , eruditissima consuetudine . O utinam ex ea scivisset inexperta juventus futuræ peritiæ sibi parare gazophylacium , & stillantem in animum tanti magistri sapientiam mature excoquere , apte digerere , & in propriam commutare substantiam . Simili igitur Bibliothecæ potius studeant tyrones Medici , ut fiant exornati , nec segniter aut pigro gressu ad praxim accedant , ne irreparabili pœnitentia brevi defleant deperditum pretiosum tempus ; præfertim si nacti fuerint præceptorem perfectum ac eruditum . Moneo tamen ut illum quærant in magnis ac populosis Urbibus , multiplici ægrotantium numero , ac quotidiano diversorum affectuum eventu facilius firmentur in artis optata peritia . In hoc augustissimo Venetorum dominio vel ipsa princeps Civitas pro exercenda praxi expetenda est . Multitudo namque populi ac diversarum gentium frequentia jugi experimento parabit disciplinam , parabit magistros . Florent hoc tempore ad priscorum invidiam *Michael Angelus Rota* triplicis Angeli omen in nomine gerens , non mirum si sapientissimus , non mirum si felicissimus : *Josephus de Aromataris* eruditionis ac facundiæ suavissimos odores per Europam effundens : *Jo. Dominicus Maresius* , qui rate doctrinæ , & eruditionis , Venetæ prudentiæ vastif.

vastissimum mare velociori, quam excogitari possit fortuna, transfretavit. Felices discipuli, quibus tanti contigissent præceptores. Post Metropolim, post magistros famigeratissimos merito pro praxi exercenda succedat Verona Inclyta. In qua populi satis ampla nec tamen confusa multitudo, in qua nobilium minor majestas, qua tyronibus ad eos aditus faciliior. In qua demum doctorum peritia, & affabilitas summa. Vigent adhuc reliquæ sæculi illius aurei, quod ferre solebat magnos illos *Montanos, Fracastorios, Guarinonios, Cagnatos, Puteos, Juliarios*, & mille. In uno dignissimo Medicorum Archiatro *Alexandro Lisca* Patricio Veronensi nobilissimo: *Francisco Pona* Divi Marci æquite meritissimo, æquore omnium disciplinarum immenso, cui propter miras ingenii dotes nuper Cæsareo diplomate Magni Ferdinandi Austriaci potentissimi Romanorum Imperatoris, credita sunt Augusta facinora: & *Hieronymo Franzosio* Comite inclyto, quem ipsosmet medicinæ proceres, Hippocratem, Galenum, Avicennam, & alios, sectis diversis addictos, singulari energia in Peripatum trahere non semel vidimus. His fideliter committi possunt robustiores alumni, generosiores fœtus quos in dies sub erudito magni *Sylvatici* Equitis incubatu enititur celebre Patavium, aut sub Regiis *Fortunii Liceti, Ant. Molineti, Guidi Albanesi, Franc. Bonardi,*

di, Hieronymi Frigimelicæ, Petrus de Marchettis Equitis, alitibus disponit ad volatum.

Sed nimis videor a Museo abfuisse, dum exemplo duarum clarissimarum Urbium, in reliquis Europæ optaverim tyronem excolere, certus quod nihil possint in forulis & museo Auctores inclyti, si exercitium, & accurata praxis defuerit. His igitur jactis fundamentis, me iterum in Bibliothecam recipio, ut scriptores illos enumerem, qui (a) *Consilia, Epistolas, & Consultationes* scripserunt. Has quære ab uno Solenandro. Montanum ipse Veronensium decus, & ornamentum, comitatur,
imi.

(a) Rhodius in *introd. ad med.* Solenandri *consilia remediis præstantissima* esse pronunciat. Conringius cap. vii. th. x. Montani *consilia præclarissima* appellat: *consilia Montagnanæ doctissima, & Guarinonii*, in caussis morborum, „peruestigandis fere sine exemplo extare, idem asserit. Rhodius l. c. *exquisita* nominat Mercurialis *consilia*: *Fonscæ ad pompam, & aliena fide remedia pleraque*: Matthiæ de Gradibus in *dieteticis accurata*: B. Sylvatici *methodo executionis præstare*: Claudini *morborum evolutionibus, & observationibus excellere*. Van der Linden l. c. antefert cunctis Fernellii *consilia*, „quæ utinam, „inquit, adversus omnes morbos extarent. „Neque silentio involvenda sunt *consilia Ballonii, Schulzii, Rolfincii, Loffii, a Fonte, Fischeri, Etmulleri, C. J. Langii, F. Hoffmanni, Malpighii, del Papa, Rediique*, quorum hic primus inter Italos medicinam vindicavit ab *humoristarum cladibus*.

imitatur : nec *Guarinionium* deserat , *Auge-
nium* , *Trincavellium* , *Fonsecam* , *Mercurialem* ,
Fernelium , & sexcentos quos laboriosus & de
re medica admodum benemeritus *Matthias Mo-
ronus* in suo (a) Directorio Medico-practico
utilissime congeffit .

*De febre maligna doctissime Minadous , An-
gelutius , & Fracastorius* . Sufficit Auctorem
nominasse ad operis commendationem . Hic a-
pud te , si sapias , antesignani locum obtineat ,
non solum quod in hac lue mire indaganda
curandaque sequacem habeat omnem polterit-
tatem , sed quia ad illud horrendum mon-
E strum

(a) Prodiit Francof. 1665. 4. a Scheffero au-
ctum Moroni *directorium* , cujus lectionem cum
VValtheri sylvæ medica , Budiff. 1679. 4. „ vere ,
„ ut fert titulus , opulentissima „ conjungen-
dam esse , suadet Schelhamm. loc. cit. cap. 1v.
th. xl. quo spectare etiam videri , inquit , *Her-
culem Hoeferi medicum* , Norib. 1675. 4. quam-
quam *is non tam de auctoribus , quam remediis
compilandis sollicitus fuerit* . Observationum phy-
sico-medicarum ex variis scriptoribus congesta-
rum *reale lexicon* publici juris fecit M. Albertus
Halæ Mag. 1727. 4. p. 1. pars vero altera ibid.
1731. 4. tertiam in præfatione 2. partis promif-
sam jam sub prælo esse intelligimus ex alia e-
jusdem præfatione præfixa *lexico physico-chymico-
medico* G. Hen. Behrii , Argent. 1738. 4. qui
Albertum secutus ex recentissimis , sæculorum-
que superiorum scriptoribus singularia quæque
ad anatomen , chymicam , praxinque spectantia
medicam scitissime excerpsit .

strum debellandum inter Italos primus se accinxerit. Nec per *Mercati* aureum opusculum, aut elegantissimos *Torei* dialogismos unquam errabis. Hispanos istos, ut in hoc subjugando hoste diligentius insudarent, hoc unum certe excitare potuit, quod primi hominum ab ista lue epidemica a priscis sæculis repullulante fuerint correpti. Non tamen destituaris doctissimo *Roboreto*, qui de *Tridētina* particulari nuper accuratissime scripsit: & si quem aphoristica delectet dicendi brevitās, nuper a nobis editum opusculū *de febre maligna puncticulari* (a) per transennā percurratur.

Sic

(a) Imo eidem immorandum, si cui hujusce generis, Tyroni est: adeo præclarus liber est, & numeris omnibus absolutus. Editus est Veronæ 1650. 16. Norimb. 1652. 12. Patav. 1653. 12. & Bergom. 1726. 12. Febrem malignam paroxissantem non sine laude pertractat *F. Moræus* in opusculo *Francof. cuso* 1670. 12. & *Tilingius de febribus petechialibus* libellum conscripsit admodum doctum, *Francof.* 1676. 8. Legatur præterea *petechialis febris* historia a *cl. Valcarengo* composita, in qua de hujus causis & curatione egregie differit additis quamplurimis cautionibus & observationibus practicis, in præclaro opere *medicinæ rationalis*, sect. 3. p. 159. *Cremonæ* 1737. 4. Itemque evolvatur *cl. Moreali novum systema malignarum, contagiosarumque februm*, italicæ excusum *Mutinæ* 1739. 4. ubi, nisi primus Auctor mercurium adversus has febres usurpaverit, primus certe de eodem adhibendo ex instituto scripsit, ejusque usum tum argumentis, tum observationibus practicis concinne illustravit.

Sic in (a) *lue venerea* radicitus extirpanda claruere Neapolitani. Consule *Alphonsum Ferrum*, quamvis in *Mercato*, *Montano*, *Massa*, *Fallopio* vis desiderare possis quicquam.

De affectu perquam simili, sed *Hollandis*, & *Frisiis* potius endemio, & apud *Indos* sub alio nomine satis familiari, (b) *Scorbuti* scilicet

E 2 inge-

(a) Non solum quos Auctor nominat, sed quotquot de *lue* scripserunt *venerèa* ad sua usque tempora *Luisinus* contulit in celebrem illum librum *aphrodisiacum* inscriptum, vulgatumque *Ven.* 1556. f. t. 2. & recusum curante *Boerhaavio* *L. B.* 1728. f. quo certe carere nequit eruditus medicus. *Tyrone* vero satis erit legisse *præcl. Jo. Astruc* librum *de morbis veneris*, *Paris.* 1736. & *Ven.* 1741. 4. in quo veterum recentiorumque sententiæ ad examen revocantur, ineptiæ ac præjudicia tolluntur, recte dicta confirmantur, & vera curandi methodus eleganter exponitur.

(b) *Eugalenus* præ ceteris fusc ac dilucide hunc morbum tractavit, licet *S. Alberto*, *Echtio*, *Carletono*, *Bachstrom*, *Dravvizio* germanice, *Mainvaring* anglice, & *F. Poupert* gallice in *monument. academ. reg. scient.* ann. 1699. sua laus nec exigua debeatur. Porro morbos capitatis frequentiores enotare aggressus est *Alfarius a Cruce*; omnes autem *Rolfincius*, & *Barthol. de Moor* in *pathologia crebri* nunquam satis laudata. *Apoplexiam* *Bayle* absolvit, & *Cortnummius*, sive *J. C. Michael*: *epilepsiam* *Gabucinus*, *Unzerus*, *S. R. Castrensis*, sed hic admodum jeune. *Catarrhorum* historiam *V. Schneider* versat; at prolixissime nimiumque iis tribuit. *Dentium* dolore tentatis *Strobelberge*

ingeniosissime scripsit *Reusnerus*, nec sunt contemnendi *Ronsæus*, *Sennertus*, & *Alexius a Breu Lusitanus*, qui Morbum de Loanda (quod in insula hujus nominis valde grassetur) Scorbutum intelligit, raris auxiliis docet debellare. Et quia in enarrandos unius particularis affectus scriptores incidimus, operæ pretium erit,
scire

rus consuluit; tabe affectis *Mortonus*, & insignis *Bennetus*; Verna autem pleuritide vexatis. De respirationibus *Bartholetus*, de asthma *J. Floyer* anglice; de morbis capitis & pectoris *Bellinus*; de morbo hypocondriaco *Zachias*, *Higmorus*, deque eisdem *Robinsonus* & *Cheyne* anglice, accurate scripserunt. Nephritidem *Unzerus* enucleavit, & *Beverovicus* accuratius: podagram *Gabucinus*, *Lofelius*, *Knoefelius*, *Gaborius*, & *P. de Sault* gallice: articulorum morbos *Campolongus*, *Spigelius*, *Musgraave*. De morbis convulsivis eleganter agit *F. Hoffmannus*; occultis *Rudius*; simulatis *Sylvaticus*; incurabilibus *Seidelius*, & *Albinus*; particularibus *Salius*; abstrusioribus *Jones*; mesenterii abstrusioribus *Martinius*. De morbis ætatum egregiam dissertationem *Schelhammerus* edidit; adolescentum *Heisterus*, & *Velstedius*; climatum *J. J. Vepferus*. Artificum, & principum morbos perdocte *Ramazzinus* excoluit; militum a *Gehema*; Theologorum *H. E. Vedelius*, *Ascheberg*, *Trefurtius*. De lienosis egregia typis mandavit *Drelincurtius*; de noctivagis *J. Horstius*; de rachitide *Gliffonius*, *Majovv*, atque *Heisterus*; de hemorrhoidibus *M. Albertus*; hemorrhoidibus internis *Stahlius*; internis furentibus *Gulichius*, & de morborum recidivis *Tilingius*.

scire *liem moravicam* delineasse Sporischium ;
hungaricam, Jordanum, & Conradinum : *pli-*
cam polonicam, Herc. Saxoniam : *Britannicum*
sudorem, Viſſenacum : *catarrhum suffocantem*
 (quem Galli la Coqueluche dicebant) Fore-
 ſtum : *vermem ſabaudicum*, (Gallis Trouſſe
 galant) Levinum Sanderium : *morbum vva-*
ren, VVeſtphalos, & Geldros invadentem,
 Henricum a Bra. *De morbo ſtrangulatorio*, Cle-
 tum, Signinum, & noviffimum multorum e-
 ruditiſſimum Bartholinum *de puerorum Angina*
epidemica, quam Hiſpani vocant Garrotillo.

Cæterum *de affectibus mucronatæ cartilaginis*,
 & *de navis* curioſiſſime ſcripſit Septalius ; *de*
meteoris microcoſmi doctiſſimus Stephanus Ca-
 ſtrenſis : (a) *de unguium inſpectione in morbis*

E 3

faga-

(a) Miror hic loci obitum Auctorem ſcripto-
 rum ſemejoticæ præcipuorum, Proſperi ſcilicet
 Alpini *de præſagienda vita, & morte ægrotantium* ;
 opus Tyronibus pernecceſſarium recuſum L. B.
 1710. 1733. & Ven. 1735. 4. Nicolai Taurelli
in medicæ prædictionis methodo, Francof. 1581. 4.
 triumque Martinenghi librorum *de prævidendis*
morborum eventibus, Ven. 1584. 4. itemque quar-
 ti Donatii libri *de judiciis*, Lugd. 1581. 8. quo-
 rum hic pleniffimam ſignorum enumerationem
 a Galeno ſparſim traditam, maximeque ex
 Hippocrate, ceteriſque ſcriptoribus ſuppeditat,
 pluribuſque epidemiorum ægrotis luculenter
 comprobat ; ille vero univerſam de criſibus,
 & decretoriis diebus doctrinam quam Galenus
 exhibet, brevi accurateque complectitur ; eo-
 rumque, quæ ad univerſam præſagiendi ratio-

sagacissime Camillus Baldus: *de lingua in morbis inspicienda* utilissime Proto Casulanus: *de dentibus & capillis* acutissime, & subtilissime Melchior Sebizius: *de statica medicina* accuratissime Sanctorius; *de venis lacteis* felicissimo invento Gaspar Asellius; cui facile novos ductus chyliferos, nova receptacula addiderunt Pecquetus, Bartholinus, Hornius; libellis vere aureis, verissimis demonstrationibus. Nec minori felicitate solertissimus microcosmi explorator (a) Harveus *sanguinis circulationem*
ad-

nem attinet, usum ostendit in commentariis ad historias quasdam libri primi, & tertii epidemiorum Hippocratis. His opere precium erit adjicere celebres dissertationes, Stahlii quidem *de facie morborum indice*; F. Hoffmanni *de necessaria salivæ inspectione*, Vateri *de præsag. vitæ, & mortis*; Schaperi *de signis immin. morb. & tractatum* anglice scriptum J. Harvei *præsagium medicum or the prognostick signs of acute diseases*. Lond. 1706. 8.

(a) Eximii hujus viri tractatus tum *de motu cordis, & sanguinis*, tum *de generatione animalium* in bibliotheca anatomica extant Mangeti, Genev. 1699. fol. t. 2. in qua pariter inventa continentur anatomica Asellii, Pecqueti, Bartholinorum, Rudbechii, Nuchii, VVarthoni, VVillisii, Vieusenii, Ridelei, du Verne, Malpighii, Graafii, Peieri, Glissonii, aliorumque de re anatomica usuque partium optime meritorum. Hac uti possunt qui impensam timent, non tamen legentes sine *adversariis anatomicis* celeberrimi Morgagni; quibus vero angusta do-

adinvenit : quam hodie major pars Septentrio-
nis mordicus profitetur, fautores habet, inter
innumeros Antonium Deusingium, Slegelium,
Conringium viros doctissimos & unum Kype-
rum, qui totam medicinam circulationis fun-
damento utilissime superstruxit. Fatale certe
fuit Boream viros peperisse, qui macrocosmum
pariter, & qui microcosmum circuissent per-
agrando. O audax Japetigenus! Pergo rara
adhuc curiosa, & utilia extant opuscula, quæ
perfectionem Medico, ornatum bibliothecæ,
& gloriam suis auctoribus non mediocrem af-
ferant, scitu digna, & diligenti lectura ac
studio. Liber Ulmi *de liene* ad continuas in
anatomie vigilias, & contemplationes ingenium
excitat, non secus quam oculos ad indefessam
perscrutationem. Inter hunc, & Gaspari Hoff-
manni libros pariter *de liene*, & *de usu cerebri*
acerrime doctrina dimicatur.

Sed ex hujus collectaneis *de ichoribus* o
quam ingens utilitatis, & gloriæ proventus
arti Medicæ!

Liber *de flatibus* Joannis Fieni curiosus, & (b)

E 4

necef-

mi res non est, ii tractatus ab auctoribus suis
emissos emant; ita quippe & exactiores figu-
ras, & castigatiorem habebunt textum.

(a) Do ultro curiosum esse Fieni librum de
Flatibus; at necessarium esse, haud facile assen-
tior. Quin mihi quidem longe plus arridet
πρὸς πρῶτον liber, præsertim si cum Alemanni,
aut Zuingeri legatur commentariis. Nam li-

necessarius; Thomæ Fieni filii (a) *de formatrice fœtus*, argumentorum energia inexpugnabilis; Jo. Rhodii demum eruditissimi *acia tanquam*

cet Auctor ad ingenii ostentationem sui nimium flatibus tribuat ad creandos morbos, erudite tamen, ut erat temporum conditio, aeris efficaciam ostendit ἐν τοῖσι σώμασι ἢ ζώων. Præter hæc flatum ab aere rectius repetit μὴ πάντων . . ἢ ἐσθιομένων καὶ πινομένων ingresso, quam Fienus fecerat ab halituoso spiritu ex cibo & potu, humore pituitoso aut melancholico ab imbecillo calore excitato; ideoque ejusdem curationem, quam calidis remediis peragit, haud tutam semper esse cum usus comprobat, tum ratio, atque clariss. virorum evincit auctoritas. Auctorem autem libri *de flatibus* græcum imitari visi sunt mechanicis anatomicisque inventis adjuti Jo. Arbutthnoth in *tentamine* perquam docto *circa effectus aeris in corpore humano* anglice exarato, excusoque Lond. 1733. 8. & Bernerus in exercitatione eleganti *de aeris efficacia in corpore humano*, Amst. 1723. 8.

(a) Generationis negotium princeps post Philosophum illustravit Harvæus in elaboratissimo opere *de generatione animalium*, Lond. 1651. 4. & L. B. 1737. 4. Inventis porro haud exiguis elucescit R. de Graaf tractatus *de virorum organis generationi inservientibus*, L. B. 1668. 8. Laudandus etiam est Drelincurtii tractatus *de conceptu conceptus*, ceteraque ejusdem ad generationem pertinentia junctim vulgata Hagæ Com. 1727. 4. Qui vero breviori via generationis historiam assequi desiderat, evolvat cel. Vallisnerii librum titulo: *istoria della generazione dell'uomo, e degli animali*, Venet. 1721. 4. & ibid.

quam hamo in novissimam lucem trahitur abstrusa vetustas ; Jo. Taliacotii (a) *chirurgia eurtorum* , qua miro artificio mutilata membra ex aliis refarcire queas. Disce hinc in microcosmi agricultura dari quoque suam inoculationem. Quid si admirandas historias vellem enarrare ? Absit ad nauseam usque Marcellus Donatus, & Schenchius.

Sed a paucis non abstinebo , quæ separatis opellulis prodierunt , ne careat illis bibliotheca . *Historiam fœtus petrificati* enarravit Joannes Albesius : *cultrivori prusiaci* cum admiranda curatione Daniel Beckerus : *morsum tarantulæ* raro ordine examinavit radicitus Epiphanius Ferdinandus.

(a) Scin-

1733. f. cum aliis oper. huic addendo, quæ cl. Paitonus Vallisnerio reposuit in eruditis duobus libellis : *della generazione dell' uomo discorsi* : quorum duo priores prodierunt Ven. 1722. 4. tertius vero, & quartus 1726. 4.

(a) Hanc refellit Goelicke ; præeunte Crucio lib. 2. c. 3. suæ *chirurgiæ* ; *inter speculationes theoreticas totum hoc inventum* , inquit , histor. chirurg. p. 117. non minimum obtinere locum , novo interim documento , *inter praxim cathedralem , & clinicam sollicite semper distinguendum esse* : pluribus licet cl. viris hanc existere artem testantibus aliena fide , nonnullis etiam testibus *αὐτόπτοις* ; nimirum Gourmeleno lib. 1. chirurg. Thom. Fieno *de præcip. art. chir. contr. tr. XII. c. 1. p. 100.* aliisque .

(a) Scintillas ignis e corpore nobilis matronæ exilientes *Ezechiel a Castro*. Quid plura? omnem adimplent curiositatem exempla ista, & in naturæ cum homine ludentis admirationem ultro impellunt.

(b) *Pestem* curare docuerunt multi, quique pro suæ tempestatis grassante epidemicalue:

(a) Idem accidisse Theodorico Gothorum regis patri narrat Rodiginus *lect. antiq.* l. 15. c. 5. & Th. Bartholinus *de luc.* c. 9. Itemque de L. Martio Livius l. 5. decad. 3. inter concionandum flammam & capite fundente; & S. Tullii V. Maximus l. 1. c. 6. n. 1. dormientis, flammam circa caput emicuisse visam, refert. Si plura cupis hujusmodi adito eruditum opus Garmanni *de miraculis mortuorum*, lib. 11. tit. ix. *de luc. cadaverum*. Lips. 1709. 4.

(b) Pestilentium morborum & pestis scriptores adducit Lindanus l. c. Salium, Saracenum Septalium, Pavium. In scriptorum optimorum censu collocandus quoque est Diemerbroechius in t. 2. oper. edit. Patav. 1688. 4. Sequitur laudandus Mead in tract. *de peste*, Lond. 1723. 8. Boettcherus in pestis sævientis descriptione & explanatione, Hafn. 1713. 8. Chicoyneau in *relation de la peste de Marseille, & de sa curation*, L. B. 1721. 12. Utiliter quoque bibliotheca instruetur epistolis Kanoldi *de peste*, Budæi consilio medico de eadem, Rivinique dissertatione, neque minus Lancisii tractatu *de noxiis paludum effluviis*, ubi sententia Langii, Mangeti, Hartloekeri, Begue, Vallisnerii, aliorumque causam pestis in vermibus consistere putantium ad examen revocatur.

lue : & apud practicos plerosque extant utilif-
 fimi tractatus. Percurre *Mercatos*, *Santacru-*
cios, *Ficinos*, *Augenios*, *Massarias*, *Hollerios*,
 & mille sed pedem siste in vno *Quercetano* pe-
 stis Alexicaco. Pro horrenda tamen ac mon-
 strifica ista luæ quæ tanquam multiformis, &
 vertumnia proles adeo sibi non constat, non
 est scriptorum præceptis solummodo inhæren-
 dum. Juvabit quidem non eo inficias, uni-
 versalem calluisse methodum, & particularia
 remedia multiplici aliorum periculo compro-
 bata legisse, cocervasse, ad usum revocasse :
 sed sæpe numero quod in una epidemica con-
 stitutione præsentaneum erat auxilium, in a-
 lia frustraneum experimur, ne dicam noxium
 aut perniciosum. Alvus sustulit omnes qui in
 Thaso per statum pestilentem perierunt ; &
 purgationes omnibus ad unum noxiæ lib. 3.
 epidem. sect. 3. Simili febre correptos conta-
 giola purgantibus sanabat *Galenus*. Crurum
 icarificationes a pestilentia Asiam, tempo-
 re Juliani Imperatoris obsidente, multos li-
 berarunt, ut auctor est *Oribasius*. Simile au-
 xilium fæda corruptione ac horrenda necrosi in
 Moravia delevit innumeros ; modo copiosa san-
 guinis extractio confert, modo nocet vel effu-
 sa guttula : nunquam vel in essentia vel cura-
 tione sibi constat sphinx ista palimbula ac ver-
 sipellis. Quapropter non sufficit Medicus in
 libro doctus : factis, & solerti praxi opus est,
 nec

nec adeo vili philautia timendum. Laudo ut sibi caveat Medicus, qui instar multorum hominum est, nec se imprudenter cunctis committat periculis. Sed quod fuga salutis provideat plane indecorum ac impium existimo. Fugarunt pestes *Hippocrates*, *Galenus*, *Oribasius*, & mille medicorum coryphæi, non illos fugavit infamis moriendi timor, aut ab opere deterruit, quo patriam servare possent. Auxiliis igitur constantia, ac judicio se ac cives suos fortiter tueatur medicus ut sacra donatus quercu immortalem adipiscatur gloriam. Hoc unum pro indubitato habeat Orbis Christianus, in similibus Dei flagellis vel gravissimis, minimam partem hominum enecari acumine morbi, majorem omni auxilio destitutam, vel proprio sanguine despretam crudeliter. Non tamen suadeo ignavam vel temerariam Turcarum fiduciam, qua pro fallaci religionis spe cunctis se familiariter commiscunt languentibus. Sed quod prudentes hortantur Hispalenses Medici in ultima pestilentis constitutione, quæ nobilem Civitatem ad interneccionem exurebat: decreverunt doctissimis monumentis eam singulorum mentibus insinuare opinionem, nullum scilicet inesse morbo grassanti contagium (ut *Oropesa* doctissime in particulari tractatu) non quod sic esse existimarent, sed ut politico simul ac pio, ut ita loquar, sophismate, plusquam ferina crudelitate

rate, qua parentes in filiis, filii in parentibus, conjuges in se invicem deferendis utebantur, exuerent civium animos. Simili constantia clarum cuncta pericula qui superare pro religione, pro principe, pro patria non dubitaverit, apponam pro corollario meritissimum *Octavium Franchinum* Medicum Veronensem, qui solus in hac inclyta Veronæ Civitate crudeli peste semiconsumpta in nosocomiis, & publicis valetudinariis, ac postmodum in ipsa Metropoli ac principe Urbe constantiæ ac peritiæ præclarum dedit specimen, ut per labores, per pericula, per mille ægrotantium observationes, melius quam per Auctorum præcepta profligare docuerit. Similes igitur vivos Auctores sequatur medicus, potius quam copiosa, & onerosa volumina fastuosis titulis inflata, edita forsitan ab auctoribus, qui nunquam pestem viderint, præceptis quæ nusquam mendo didicerunt, hinc inde compilatis, credulum vulgus deludentes. Imbuatur tamen recta curandæ pestilentiae methodo, & varia alexipharmacorum ex omni medicina, vegetabili, minerali, ac animali collectorum notitia apprime instruat: libris præsertim Galeni *de antidotis*, & *de theriaca* ad Pisonem vigilantissime sæpe sæpius perlustratis.

(a) Ve-

(a) Venena tandem extinguere quoniam par ferme argumentum, & pestes suo modo sunt deleteria pharmaca, cum non semel per ipsa diffusum sit in mortales pestilens contagium, ut ex Niceo, Xiphilino, Livio, Cardano, & Jobolo satis constat, docuit peritissime eques Franciscus Pona Medicus Veronensis celeberrimus, pro exquisita qua pollet alexipharmacorum notitia. Sed quia brevissime illa complexus

(a) Quemadmodum in tr. de peste, sic rursum Mead emicuit in *mechanica expositione venenorum*, L. B. 1737. 8. insigni experimentis scripto; cui opere precium erit addidisse ante memoratam exercitationem Linder *de venenis*, in qua solidorum potissimum damna, quæ venena pariunt mirum in modum illustrat. Perlustranda porro sunt, quæ paradoxolice *de virtute venenorum medica* clariss. Friccius exaravit, Ulmæ 1693. 1701. 8. tum *cicutæ aquaticæ historia, & noxæ* Jo. Jac. VVefferi, Basil. 1679. & 1717. 4. VVedelii *experimentum curiosum de colchico veneno*, Jenæ 1717. 4. quæque de morfu Tarantulæ typis mandavit Baglivius, Grube Francof. 1679. 8. ac Valetta Neap. 1706. 12. itemque *de viperis* Redius in libello: *osservazioni intorno alle vipere*, Florent. 1664. 4. atque in epistola *di risposta*, ibid. 1670. 4. Denique de hydrophobia exarata a viris clariss. Codronchio, Fischero, Lister, Meibomio, Astruc, Meniotio, Hunaultio in libello: *Entretiens sur la rage, & ses remèdes*, Chateaugont. 1719. 12. & P. de Sault in *dissertation sur la rage*, Paris. 1738. 12. lectionem omnino merentur.

plexus est, moneo ut post Dioscoridem utaris
Ardoyno, *Grevinio*, *Aponense*, *Baccio*, &
Prevotio experientissimo. In Botanica post (a)
Anazarbaum naturæ genium consule multos,
 Da-

(a) Eccidit clariss. Auctoris Theophrastus ;
 cujus opera, etsi misere corrupta mutilataque
 ad nos pervenerint, plurima, tamen Con-
 ringii sententia cap. x. th. xxix., sunt sa-
 tis clare, & egregie dicta, ut haud difficul-
 ter diligentem lectorem instruere queant,
 hisque lucem afferre, quæ a Dioscoride, Plinio-
 que sunt tradita in describenda plantarum facie
 parcissimis. Theophrasti historiæ editio celebris
 est Amstelodamensis græco-latina 1644. cum
 var. lect. Bodæi commentario, iconibus quam-
 plurimis, Scaligerique & Constantini notis præ-
 dita. Huc referantur etiam Accoromboni *ex-
 plicationes obscuriorum locorum Theophrasti de plan-
 tis*, Rom. 1590. fol. Dioscoridis autem editio
 præfertur inter latinas Francof. ex versione Sa-
 raceni 1598. 12. optima vero & plenissima com-
 mendatur græco-latina ejusdem Saraceni ibidem
 facta 1598. fol. Evolvenda quoque sunt scripta
 Galeni *de simpl. med. facult.* & Montani *de dif-
 ferentiis medicamentorum, & causis diversarum fa-
 cultatum*, ec. Basil. 1558. 1565. 8. tom. 2. cum
 aliis opusculis; quæque Serapion, Averrhoes, &
 Rhases de simplicibus medicinis protulerunt si-
 mul edita Argent. 1531. fol. non prætermisso
quadripartito botanico Simonis Pauli Francof.
 ad Moen. 1708. 4. cum additamentis edito, eo
 præcipue laude digno, quod simplicibus utendi
 modum a veteribus fere neglectum fideliter e-
 narret: quibus ad dignoscendas simplicium vi-
 res equum erit attexere Grube *commentarium de*

Dalechampium, *Dodonæum*, *Lacunam*, *Amatum*, elegantissimi sermonis *Ruellium*, *Clusium*, *Lobelium*, *Columnam*, & sexcentos. Sed qui utiles simul dabit cum dulci plantarum cognitione uberrimos fructus, unus erit (a) *Matthiolus*, & hic sit tibi instar multorum :
quo-

modo simp. med. facultates cognoscendi, Francof. 1669. 8. libros duos Grylli *de dulci, & amaro*, Pragæ 1566. 4. *theoriam saporum medicam* VVedelii, Jenæ 1703. 4. & cel. Tournefort *histoire des plantes; qui naissent aux environs de Paris*, ec. a Paris 1725, 12. t. 2.

(a) Sequatur *Dodoneum Tyro*, *Lobelium*, *Tabernamontanum*, & potissimum *Matthiolum* ex editione C. Bauhini, qui illum auxit; illustravit, figurisque trecentis & amplius exornavit, Francof. 1598. fol. Huic tamen non acquiescat oportet eruditus medicus, sed versandus ei est M. Guilandini *Theon*, & quinque *de stirpibus* epistolæ, Patav. 1558. 4. ejusdemque *papyrus*, Ven. 1572. 4. nec non epistolæ duæ *de stirpibus aliquot vetustis nominibus*; altera Guilandini, Gesneri altera, Basil. 1557. 8. hujusque libellus *de aconito* a VVolphio vulgatus, Tiguri 1577. 4. Neque omittendæ breves elegantisque Pasinii annotationes, ac emendationes in versionem Dioscoridis, italice excusæ Bergomi 1591. 4. Percurrendæ itidem sunt *Amati enarrationes in Dioscoridem*, Ven. 1557. 4. inque easdem *vindicæ, & censura* Matthioli, ibid. 1558. 8. Ad plantas autem a veteribus descriptas disquirendas, declarandasque; quod utique plurimum interest novisse, cum perperam de viribus assignatis disceptetur, ubi plan-

quoniam præcipuus ei finis plantarum facultates ac virtutes perscrutari, nec in externa figuræ elegantia tantum sistere: quamvis, & hoc non indecorum videbitur librum (a) *Hortus*

F este-

tarum ignoratur cognitio; necessaria omnino sunt scripta Columnæ eruditissima *ἐκφρασις* inscripta, Rom. 1616. 4. ejusdemque *φυτοβάσανος*, Neap. 1592. 4. nec non *Plinianæ exercitationes* Salmasii in J. Solini *polybistora*, Paris. 1629. f. t. 2. & *de homonimis byles jatricæ*, Ultr. 1689. f. quibus haud incongruum erit adjicere *Marantæ methodum cognoscendorum simplicium*, Ven. 1559. 4. Scitu quoque jucunda scripta sunt Malpighii, Grevvii, Hales, Hookii, Leeuwenoeckii, Vallemont, Digbæi, ad physicam plantarum scientiam spectantia.

(a) Bas. Besleri *hortus Eystettensis*, Eystetti, 1612. f. Post hunc commendari meretur hortus regius Blesensis, Paris. 1655. f. Amstelodamensis Commelini, Amst. 1697. 1701. f. 2. vol. Elthamensis Dillenii, Lond. 1732. fol. 2. vol. Pisanus Tilli, Florent. 1723. fol. Cliffortianus Linnæi, Amst. 1737. fol. Botanicon Parisiense Vaillant, Amst. 1727. fol. maximeque omnium hortus Indicus Malabaricus adornatus a van Reede, Caserio, Syen, & Commelino, Amst. 1678. ec. fol. volum. 12. opus ad ubilicum perductum, accurateque castigatum, & figuris vividissimis præditum. Jam vero satis hic laudari nequit cl. VVeinmannus qui perutili *phytantbozaiconographiæ indice*, cujus continuationem maxime exoptamus, Ratisponæ 1735. f. non plantarum modo genera, characteres, descriptionem proponit atque usum, sed etiam plantas artificiose æri incisas vivis adeo coloribus exprimit atque illustrat, ut aptiorem Tyronibus botanicis librum jure nullum viderim.

estetensis vere regium perlustranti. Quod certe dignum est propter tabularum & iconum elegantiam nobile Besleri molimentum, ut in Principum pinacothecis inter gemmas, & aurum asservetur. Cæterum unicum opus in re herbaria (a) desideratur: quod plantas omnes ha-

(a) Miror hic loci oblitum Auctorem *universalis plantarum historiae* Jo. Bauhini Ebroduni editæ 1650. fol. t. 3. quod profecto opus eximium est ususque maximi, ut ut superiora tantum tractet Bauhinus genera, ad inferiora specierumque similitudines haudquaquam progressus. Morisonus similiter, qui in C. Bauhini *pinace* hallucinationes detexerat, animadversionesque in *historiam* Jo. Bauhini scripserat, Lond. 1669. 8. magno in honore habendus propter *universalem* ab ipso conditam *plantarum historiam* figuris perquam elegantibus præditam, cujus primum tomum ipse vulgavit Oxon. 1672. alterum ibid. 1680. tertius post auctoris obitum exiit 1715. f. Optimam solidamque methodum secundum fructificationis principia a Cæsalpino sumpserat, deque infimis generibus, & speciebus accurate locutus, superiora non determinavit, quod ejus sectator præstitit Hermannus in *catalogo horti academici Lugduno-Batavi*, L. B. 1687. 8. Rivinus sequitur qui primus a floribus classes condidit, ordines a fructu, methodum vero a petalorum æqualitate, & numero. Emisit Lips. 1690. f. *plantarum ordinem; quæ sunt flore irregulari monopetalo*; deinde ibidem 1691. f. *quæ sunt flore irregulari tetrapetalo*; tum 1699. fol. *quæ sunt flore irregulari pentapetalo*. Quam porro ipse præclaram methodum incho-

hactenus descriptas, & a præfatis, & cunctis aliis auctoribus cognitæ in unum corpus congregaret. *Bauhinum* diligentissimum hanc suscepisse provinciam, quin etiam superasse, indicat immensi laboris & notitiæ *Pinax* ille admirandus. Interim donec theatrum illud naturæ nascitur, utere nomenclatore pinace, ut vix tibi subterfugiat vel minimum nomen, quantumvis oblitteratum, aut obsoletum. Sed unus adhuc in hoc genere restat liber tibi præ-

F 2

cun-

averat absolvit Jo. Heucherus, expolivit H. B. Ruppis, generumque characteres addidit Ch. Gottlieb Ludvvigius. Absolutissimam demum plantarum historiam exhibuerunt summi botanici *Rajus* Lond. 1704. f. t. 3. sine plantarum iconibus, & *Tournefortius* non sine eisdem, & quidem vividis, in *institutionibus rei herbariæ*, Paris. 1720. 4. t. 3. Licet autem utriusque methodus sit optima, fatendum tamen est, minus juvari memoriam *Rajana* methodo, quam *Tournefortiana*: in hac quippe satis est 14. florum figuras memoriæ tradere, ut inde ediscantur 673. genera, plantarum species 8846. comprehendentia ad usque editionis tempus cognitarum. Hanc igitur secuti sunt plurimi inter quos cl. *Michelius* præcellit dispositis ad hanc methodum novis plantarum generibus, Florent. 1729. fol. Attamen sui non desunt nævi huic methodo, quos post *Rajum* detexit *Jussieu*, *Vaillant* in *monum. academ. reg. scient.* Paris. 1722. inque ejusdem *discours sur la structure des fleurs*, L. B. 1718. 4. & cel. *Pontedera* in *an- thologia* Patavii edita 1720. 4. quo te conferas oportet.

cunctis amplectendus ac sæpeevolvendus. Per-
lustratio nimirum impigra, & oculata horto-
rum Patavini, Leydenſis, Pariſienſis, Monſ-
pelienſis, Piſani, & ſimilium, & ſine fuco
Montis Baldi ditionis Veronenſis, qui miro
naturæ beneficio Idam famoſum vel æmulatur,
vel ſuperat. Hæc eſt quarta medicinæ pars,
quæ non poteſt per ſolos libros perfici: dili-
genti indiget exercitatione, non minori quam
anatomie, quam pulſuum cognitio, quam pe-
ſtis medela.

(a) *Ruſtica rei* Auſtores non minus pote-
runt eruditi Medici Bibliothecam nobilitare;
Mirum, poſſe ruſticos quemquam nobilem ef-
ficere. Quidni, ſi Conſtantinum Cæſarem,
cui *libri de agricultura* vere adſcribuntur, nu-
merent inter agriculas? Circumferri ſolent
hæc ſcripta ſub nomine *Cassii Dionysii*, ſed e-
ruditorum iudicio jam redduntur Cæſari quæ
Cæ-

(a) Γεωπονικὰ̄ juffu quidem & auſpiciis Conſtan-
tini Porphirogeniti collecta fuiſſe; at collectionis
auſtorem, ut chriſtianum fatetur, ſic incertum
adhuc eſſe Fabricius putat in *bibl. græc. lib. v.*
c. v. p. 501. Græca una extat editio Braſſicani
ſtudio, *Baſil. 1538. 8.* latina vertente Cornario,
ibid. 1538. 8. atque alibi: græco-latina Needa-
mi opera, *Cantabr. 1704. 8.* Juffu hujus Con-
ſtantini facta fuit collectio ſcriptorum *rei vete-*
rinariæ, eruditi medici bibliotheca digna, quæ
e græco latine verſa vulgata fuit *Parif. 1530. f.*
Ruellio interprete; græce Baſil. 1537. 4.

Cæsaris sunt. Plura continent medica tum propria, tum ex vetustissimis auctoribus excerpta Didymo, Sotione, Paxamo, Damogeronte, Apulejo, & aliis. Nec Romanis agricolis defuit sua nobilitas, si (a) *Catones*, *Varrones* perscruteris gentilitio stemmate, & agrorum peritia æquales. Horum operibus sociantur *Columella*, & *Palladii* peritissimorum monumenta, ex quibus desumpsere neotericæ artis fundamentum. Sic *Liebauus* fermone Gallico suam feliciter ædificavit *Domum Rusticam*. Hanc si legeris latinam, nihil erit in geoponicis quod desideres. Tandem hoc unum utilitatis præstare tibi poterit Rustico-

F 3

rum

(a) Scriptorum veterum rei rusticæ latinorum editio elegans, cui accessit *Vegetius de mulo-medicina*, & *Gargilii Martialis* fragmentum cum notis variorum, præsto nobis est opera cl. viri J. M. Gesneri, Lips. 1735. 4. t. 2. Alterum ab his locum sibi vindicant *Angeli Politiani rusticus* una editus cum *hortorum* libris iv. R. Rappini, L. B. 1668. 12. 1672. 8. *horticultura* *Laurenbergii*, ejusdemque *apparatus plantarum*, Francof. 1632. 4. *Ferrarii Floræ cultura*, Rom. 1633. 4. atque *Hesperides*, ibid. 1646. fol. Jo. Christ. Volckameri *Hesperides Norimbergenses*, ec. Norimb. 1713. f. Plenissimam porro geoponicorum cognitionem offerunt C. Stephanus gallice Paris. editus 1564. 4. italice versus Ven. 1591. 4. Petrus Crescentius in celebri rarissimoque tract. *dell' agricoltura*, Florent. 1605. 4. & M. Liger in *nouvelle maison rustique* recusa Paris. 1740. 4. t. 2.

rum auctorum lectio, quod Botanicæ amorem ac studium amplissime adaugebit.

Ex utraque India (a) res exoticas mira diligentia nobis alportarunt *Garcias ab Horto, Monardes, a Costa, & Huerta* novus Plinius novi Orbis in notis ad Novocomensem Plinium: & tandem multi sparsim multa quæ in Rhamusii libris *de navigatione*, & in Peruanis *Garcilassi Inguæ Regiis commentariis* avidiorem implere possunt curiositatem. Sed quæ simul curiosi-

(a) *Garcia* ab Orta, Ch. a Costa, & N. Monardi exotica cum Bellonii observationum libris III. & neglecta ejusdem plantarum cultura, legere est in editione Clusii Lugd. Batav. 1605. f. Plurimum auget historiam naturalem & medicam Tournesfortii *relation d'un voyage du Levant*, ec. Paris. 1717. 4. t. 2. Breynii *exoticarum, & minus cognit. plantarum cent.* cum addit. *obs. Japon. ten Rhyne, Gedan.* 1678. f. Kircheri *Cbina monumentis illustrata*, Amst. 1667. f. Redi *esperienze intorno a diverse cose naturali*, Florent. 1671. 4. & Ven. 1712. 8. cum op. omn. duæque de *ravioribus Indiæ utriusque exoticis* epistolæ D. M. Schendii in append. tom. 1. act. physico-med. N. C. p. 111. Plura similiter occurrunt hujusmodi in *recueil des voyages, qui ont servi à l'establissement, & aux progres de la compagnie des Indes orientales*, Roven. 1725. 12. vol. 16. in *voyage de Siam du Pere Tachard*, Amst. 1689. 8. in *relations de divers voyages curieux par Ibevenot*, Paris. 1696. f. 3. vol. inque demum Salmonii opere, cujus tomus 10. Venet. exiit italice titulo: *lo stato presente di tutti i Paesi, e Popoli del mondo*, ec.

riofitatem. Sed quæ simul curiosos rara varietate pascant, & medicinæ studiosos utili notitia erudiant, monumenta sunt doctissimorum virorum *Caroli Clusii*, & *Prosperi Alpini*. Ille qui res tum orientis, tum morientis Solis ab aliis advectas in iusta volumina concluderit, hic medicinam, & plantas Ægyptiorum singulari excoluerit amœnitate, quem imitati sunt *Bonzius* Indorum, *Guill. Piso*, & *Georg. Marcgravius* Brasiliensium medicinam, & naturalium historiam Europæos accuratissime docentes. Hos lege, ut (a) alii simul tibi innotescant.

De animalibus post (b) *Philosophum*, & *A-*
F 4 *vicen-*

(a) De medicina Sinensium optime scripsisse ten Rhyne Batavum affirmat *Boerhaavius* l. c. *Cleyerus* pariter in *specimine medicinæ Sinicæ*, *Francof. 1682. 4.* hujus regionis morbos accurate pertractat, simulque naturalem historiam & medicam colit. *Persiæ* autem morbos diligenter *Kempferus* exposuit in *fasciculis quinque* multa eruditione refertis *amœnitatum exoticarum*, *Lemgov. 1712. 4.*

(a) *Philosophicam* animalium doctrinam fufius neminem persecutum fuisse *Aristotele* testatur *Conringius* cap. ix. th. vii. deque animalium in medicina usu multa apud *Plinium* legi, pauciora quidem apud *Dioscoridem* & *Galenum* sed veriora. „ *Habetur etiam, idem*
„ *inquit*, opus de animalibus *Sexti Platonici*,
„ quod tamen superstitiosum & supposititium
„ est.

vicennam, *Albertus Magnus* magna solertia, sed expresse Animalium in medicina usum (taceo quæ *Rondeletius*, *Gesnerus*, & *Aldrovandus* congesserunt) *Dioscorides* enarravit lib. 2. *Rhasis* lib. de sexaginta animalium virtutibus, & *Sextus Philosophus Platonicus*, quem curiose satis explanavit *Gabriel Humelbergius*, & nuperrime *David Rulandus*, & *Joannes Schroderus*, hic universali, ille particulari, & specifica structa pharmacopœa.

De gemmis, & lapidibus post (a) *Evacem* antiquissimum (b) nemo accuratius *Anselmo*
Bee-

(a) Hujus auctoris scriptum neque vidisse se, neque qui vidisset audivisse, *Cornarius* asserit in annotationibus ad librum de natura lapidum; incerti potius auctoris, quam *Merboldi*, aut *Marbodei*, ut alii appellare malunt; *Francos.* 1540. 8. quin verba *Plinii* lib. 25. c. 2. quod *Evax* rex Arabum de simplicium effectibus ad *Neronem* scripserit, in totum non habere, idem inquit, vetustum ejusdem manuscriptum exemplar. *Libellus* porro extat *Pfelli Platonici* judicio *Mauffaci* in præfat. ad eundem excellentissimus, & inter præcipuos ejus labores merito collocandus, in quo breviter & perspicue tributas a veteribus vires gemmis invenies, *Tolos.* 1615. 8. græce & latine cum versione & castigat. *Mauffaci*.

(b) „ Multo prudentius ceteris „ inquit *Schelhamm.* l. c. cap. ix. th. iv. „ in hoc opere se videtur gessisse *Anselmus Boetius*, „ neque tamen & is satis sibi cavet, aut ab „ hyperbolicis encomiis gemmarum temperat :

Boetio; quamvis Baccius, Camillus Leonardus, & Scudalupis, multa ex syderum influxu curiosissima confarcinaverint.

De mineralibus etsi materia sit in chymicorum manibus, & operibus adeo frequens, cunctis palmam præripuit (a) Georgius Agricola, quam-

„ fecutus nempe præcedentium doctorum gre-
 „ gem, quibus fidem habebat, ipse rerum itta-
 „ rum minime peritus. „ *Gemmarum, & la-
 pid. historia* A. de Boot edita est L. B. 1636.
 1647. 8. Cognitu digna sunt quæ Gesnerus
 commentatus est *de rerum fossil. lapid. & gem-
 mar. figuris*, Tiguri 1565. 8. tum *ὀρυκτογραφία*
 Bajeri Norica, Norib. 1708. 4. cum supplemen-
 tis ad eandem extantibus in tom. 2. actor.
 N. C. appendicis pag. 106. tum *specimen litho-
 graphiæ Helveticæ* cel. Scheuchzeri, Tigur. 1701.
 8. *lithologia curiosa* J. Th. Klein, ec. Gedan.
 1740. 4. Langiique *historia lapidum figuratorum*
Helveticæ, Lucern. 1708. 4. hi quippe viri do-
 ctissimi omissa a Gesnero, Encelio, Cordo, a-
 liisque suppleunt, & nova insuper addunt in-
 venta lectu dignissima. Sic Bauschius in scri-
 pto *de hæmatite, & ætite*, Lips. 1665. 8. deque
cæruleo, & crysocolle, Jenæ 1668. 8. sic *de lapi-
 de nephritico* C. Bauhinus, Hartmannus *de suc-
 cino Prussico*, Francof. 1677. 8. Boyleusque *de*
gemmis magnam apud posteros gratiam inie-
 runt, licet hic *in tanta brevitate*, testante Schel-
 hamm. l. c. *ad specialia raro potuerit se demitte-
 re*. Editioni Boyle *de gemmis*, Londin. 1670.
 12. annexa est Gansii *coralliorum historia*.

(a) Hujus de *de re metallica* libri XII. lucem aspexerunt Basil. 1561. 1657. f. ad cujus scriptoris gloriam proxime accedit L. Erkerus in

quamvis *Fallopium* non sit contemnendus libro
de fossilibus eruditissimo, in quo *de balneis*, &
aquis

aula subterranea, Francof. cusa 1694. 4. Sunt etiam qui hunc præferunt Agricolæ propter argumentorum soliditatem. Est & Caneparii liber *de atramentis*, multa eruditione insignis, vulgatus Lond. 1660. 4. De *pyrite* minerali præcipuo; quo de a Canepario, atque Agricola non sunt tradita, nisi confusa quædam & incerta; legenda maxime est præcl. Henckelii *pyritologia*, Lips. 1725. 8. ubi rem universam metallicam haud parum illustrat vir regni mineralis & artis chemicæ peritissimus. Nec legi minus meretur conscripta germanice a G. A. VVolckmanno *Silesia subterranea*, Lips. 1720. 4. nec non cel. Jo. VVodvvard *Fossilia omnium generum in methodum digesta*, ec. Lond. 1728. 8. ejusdemque *tentamen historiæ naturalis fossilium*, Lond. 1729. 8. anglice. Huc item faciunt cl. virorum musea, uti Besleri *gazophilacium rerum naturalium*, Norib. 1642. aut ejusdem *variora a Lochnero collecta*, Argent. 1716. f. *museum VVormianum*, Amst. 1655. f. *Jacobæi regium*, Hafn. 1698. f. *museum museorum Valentini* germanice Francof. 1704. ec. fol. t. 3. & A. Seba *locupletissimus rerum naturalium thesaurus*, Amst. 1734. 1735. f. t. 2. omniumque maxime Mich. Mercati *Metallotbeca*, Rom. 1717. f. cum *appendice* ad eandem, ibid. 1719. fol. admirandum profecto opus, cujus utilitatem insuper augent Lancisii annotationes, & Assalti nova post Mercatum inventa afferentium. Tyronibus autem legenda suaserim eruditiss. Crameri *elementa artis docimasticæ*, L. B. 1739. 8. t. 2. aut S. Geofroy *de materia medicâ librum* in tres partes di-

aquis (a) Thermalibus doctissime differuit, *balnea* quædam Italica præcipue examinans, ut *Solenander Germanica*.

(a)

vifum, quo nihil accuratius, potest exoptari, Paris. 1741. 8. t. 3. Utinam vir hic solertissimus ad exitum perduxisset indigena vegetabilia, atque ex animalibus petita remedia quemadmodum constituerat, aggredi potuisset. Si cui hi hi deerint duo *mineralogiam* Etmulleri adeat, aut N. Lemery *dictionary simplicium*, aut Dale *pharmacologiam*, cum ejusdem supplemento, Lond. 1705. 12. edito.

(a) Ad ea quæ de balneis & aquis erudite Fallopius differit, accedant *de balneis omnia*, quæ extant apud græcos, latinos, & arabas, Ven. excusa 1553. f. Tyronibus fere satis est perlegisse præstantissimum Baccii *de Thermis* opus recutum Patavii 1711. f. cui editioni liber accessit octavus *de nova methodo thermarum explorandarum*, *mineraque & viribus multorum fontium*, quos Baccius complexus non est. Et quamvis plures de thermis viri sint optime meriti; inter quos elucescit R. Boyle in *apparatu ad nat. & experim. aquar. mineral. historiam*, Lond. 1685. 8. Ramazzinus in *tract. physico-hydrostatico de font. Mutinensium scaturigine*, Mutin. 1691. 4. Listerus in *exercitationibus duabus de fontibus medicatis Angliæ*, altera quidem edita Eboraci, 1682. 8. altera Lond. 1684. 8. & Gratianus noster in *thermarum Patavinarum examine*, Patav. 1701. 8. in ea tamen potioribus nervis incumbat Tyro necesse est, quæ H. ab Heers in *fonte Spadano*, L. B. 1685. 12. G. Bergerus in *commentatione de thermis Carolinis*, VVittemb. 1709. 4. & F. Hoffmannus in *opusculis physico-medicis*, Ven. 1738. 4. doctissime exposuerunt.

(a) *In re cibaria* post *Antiochenum Sethi*, auctorem non mediocris famæ, *Alexander Petronius*, *Joannes Bruyerinus*. Et sæviorem famem aut aridiorem sitim quovis *Apicio*, quovis *Platina* si non suavius, saltem utilius extinguere poterunt. Nec *Durantus Castor* est contemnendus, vir in simplici medicina versatissimus. Sed illi sint tibi *Polluces*, ut immortale sit *Bibliothecæ tuæ decus*. Ab horum præceptis saluberrimis ne abeas jejunus, quæ avide legisset ipse *Galenus*, si pro forte nascendi illum præivissent, non secus quam
Athe-

(a) *Συμπεριε* de cibariorum facultate *S. Sethi*, & *Noni* libellus de alimentis parvi momenti esse, auctor est *Conringius* l. c. cap. XIII. th. VII. Editio græco-latina nitidior & melior censeatur *Bogdaniana*, *Parif. 1658. 8.* Consulendus insuper *Apicius Cælius de obsoniis, & condimentis, sive arte coquinaria* cum annotat. *Mart. Lister*, *Amst. 1709. 8.* In libris tribus de *dieta*, in lib. de *Salubri victus ratione, de aer. loc. & aqu. plura* ad victum spectantia, eaque utilia continentur, si cum judicio eligantur. Adjungendi his sunt perelegantes *Bruyerini de re cibaria* libri *XXII. Lugd. 1560. 8.* & *Mel. Sebizii lib. v. de alimentorum facultatibus*, *Argent. 1651. 8.* Inter recentiores deligendi jure sunt *Ramazzinus*, *Lancisius*, *Gherlius*, *Lemery junior in traité des aliments*, *Parif. 1702. 1715. 12.* & *Arbuthnot in peregregio tentamine circa indolem alimentorum, eorumque selectum secundum diversas corporum constitutiones*, ec. *Lond. 1732. 8.* anglice cum addit.

Athenæi, & *Plutarcbi* eruditissima convivia ; quæ tantopere ab eo commendantur ; quapropter neque ab ejus lauto-eruditis prandiis abhorreat perfectus Medicus.

Pharmaceuticis auctoribus noli carere. Memento *Galenum* in his mira scripsisse, composuisse. Præposito igitur (a) *Mesue*, qui in hac artis parte vera jecit fundamenta, familiares habeat Bibliotheca (b) *Renodæum*, *VVecherum*, *Quercetanium*, *Schroderum*, & *Augustanorum Antidotarium cum Notis* (c) *Zvvelferi*.

(a) Tres fuisse hoc nomine videntur *Conringio* c. III. th. xxiv. alteri *præctica* adscribitur, alteri *de purgant. med.* liber, tertio vero *antidotarium*. Postrema hæc duo scripta præclara admodum sunt, atque ad veterum medicorum intelligentiam necessaria.

(b) Hujus dispensatorium *operosum potius, quam doctum*, idem asserit cap. xi. th. xii. *insignemque pharmaco-peam Quercetani* appellat, quamquam genium chemicorum habeat. *Schrodero* porro in sua pharmacia medico-chemica, *Francof. 1685. 4.* „ nemo „ teste *Boerhaavio* „ clarius candidius exactius, quomodo chemia „ ex qualibet re educat medicamenta, simul „ que intentionem medicam & pharmaceuti- „ cam scripsit. „

(c) Cum hujus notis conjungenda sunt, quæ in pharmacopœa Augustana restituta *Scroeckius Zvvelfero* reposuit. *D. Ludovicus in pharmacia moderno sæculo applicanda, Gothofax. 1685. 8.* *judicio Schelhammeri*, cap. xi. th. vi. ** quamvis *nonnihil obscurior ; nihil tamen in eo*

feri. Horum electissimis operibus quod adde-
re possis certe nescias. Adeo optimis præcep-
tis, & omnigenis medicamentis sunt instru-
cta. In diversis tamen regionibus quin etiam,
& Urbibus sua sunt propria, & usualia medi-
camina: quorum descriptiones non inveniun-
tur in aliis Antidotariis. Quare non erit abs-
re illa seligere. Romano namque multa curio-
sa habentur, quæ in aliis desiderantur. Sic
in *Valentino* sua propria regionis pharmaca:
sic in *Bauderonio*, quo major pars Galliaë nunc
utitur. Sic in *Florentina Pharmacopœa*, *Nea-*
politana, *Bergomense*, *Hispalense*, *Amsteloda-*
mense,

falsi, nihil fucati, sed sincera, & quousque eniti
humana experientia potuit, vera omnia. Neque
sua laude fraudandum est *Mellichii dispensato-*
rium cum animadversionibus Stecchini; dispen-
satorium Romanum, vastum opus pharmaceuti-
cum *D. Hortii*, & *bibliotheca pharmaceutica*
Mangeri. Verum Tyrones acquisita simplicium
officinalium notitia ex *Zornii botanologia* abso-
luto omnibus numeris opere, aut *Dale pharma-*
cologia, aut *S. Geoffroy de materia medica libro*
modo laudato, aut *Tournefortii traité de la ma-*
tiere medical, aut *Lemery dictionario simplicium;*
lectioneque præmissa *J. Sylvii libelli de medica-*
mentorum simplicium delectu, preparationibus,
mistionis modo, Paris. 1542. 8. deque *medicamen-*
torum facultatibus cognoscendis, & applicandis *VV.*
VVedelii, Jenæ 1696. 4. ejusdem *pharmaciam in*
artis formam redactam evolvant, *ibid.* 1677. 4.
Lemeryque pharmacopeam universalem, italice
redditam Venetiis typis, 1720. f.

mense, & aliis : sed *Veneta Stechini* diligentissima multorum undiquaque remediorum congerie præ cæteris commendatur.

(a) *Chirurgica* officina multos admittat : sed per-

(a) Provectionibus medicis propofuerim equidem magni Hippocratis *chirurgiam græce restitutam, latinitate donatam, & comment. illustratam* a Mainaldo, Paris. 1616. 8. opus omnium Cœli operum longe præstantissimum ; ac deinde Galeni ad eadem commentaria, Celsique, atque Æginetæ scripta chirurgica, quibus addiderim collectionem auctorum *de re chirurgica*, Tiguri 1555. fol. Tyronibus autem sint præ manibus scripta chirurgica H. Fabricii postremæ editionis ; nec non Fallopii solertissimi, Hildanique „ quo in excogitandis instrumentis chirurgicis „ inquit Conringius c. XII. th. IV. „ dijudicandis „ que medicamentis illi rei aptis, nullus peritior fuit aut felicior. „ Consulendus quoque Paræus „ cujus grande opus „ testante eodem loc. cit. „ dignum est ut ab omnibus cognoscatur. „ Itemque Podalirius sui temporis, & Macaon dictus Severinus experientissimus. Tum Sculteti armamentarium chirurgicum „ propter „ tabulas quas habet juventuti utiles. „ Deinde Magatus *de rara vulnerum medicatione egregie promeritus*. Post *Barbette chirurgica opera* „ in quibus multa ad medicamenta præferuntim spectantia lectu digna reperiuntur. „ Demum celeberrimus Heisteri *institutiones chirurgicæ* ; Munnigks, & Muys *chirurgia*. Perlustrandæ etiam haud semel *operationes* Dionis, Nuchii, Solingen, a Mekern, Gaucks, de la Charriere atque Croissant de Garengéot. Accurate quoque scripsisse sciant *de morbis oculorum* Maitre

perfecti Medici Bibliotheca ornetur *Guidone, Argelata, Vigone, Paræo, Tagaultio, Chalmeteo*: & Hispanis, *Fragosio, Daza, & Alcazare* doctissimis. Peritissimi certe sunt isti. Sed supersunt in admiratione hominum duo Italiæ lumina, ad quorum manus obstupisset veneranda vetustas cum suo Chirone, cum suis Machaonibus, ac Podaliriis. Horum primus est magnus ille ab *Aquapendente*, quem invida parca Italiæ rapuit ante diem, ut par solertia, ut operandi felicitas in *Marchetto* revivisceret dignissimo Divi Marci Equite, & professore meritissimo. Lib. F. ab *Aquapendente* legat ac perlegat tyro. At ipsum *Marchettum* in Chirurgica praxi dum possit non deserat: cujus filius est magnæ spei juvenis, ingenii admirandi, & microcosmicæ geographiæ explorator diligentissimus. Secundus qui secundo vento, & expansis inter invidiæ scopulos fortunæ velis *M. Aurelius Severinus* æquor procellosum chirurgiæ securus transfretat, ditissimas in universum orbem transvehendo eruditionis merces, quas in nundinis litteratorum non solum per libros efficacis doctrinæ plenos, sed
per

Jean; de morbis ossium *Petit*, ac *Palsin*; de sectione calculi *Toletum*; de dentium chirurgia *Faucard*: atque singularia & notatu digna occurrere in scriptis chirurgicis dexterrimorum virorum *Ruychii, Bidloi, Verduc, le Clerc, Bonhii, & vander VViel*.

per efficacissimam comitatem & magneticam morum suavitatem mire distribuit. Ejus libri de *efficaci-medica*, de *recondita abscessuum natura*, de *Vipera Pythia* & alii, reconditis ac faustis medicinæ oraculis, eruditam implebunt bibliothecam.

De *morbis cutaneis* egerunt post Principes medicinæ practici celebriores, solis Chirurgis adeo difficilem provinciam non audentes committere, quia non in sola exteriori cute subsistendum est: altius solerti indagine quærenda radix, quantumvis externa turpitude præsentaneam manum tantummodo videatur expetere. Disce hinc quam arcta jungantur affinitate Physica, & Chirurgia, quam exquisite ac integre calleat Medicus, ni velit a perfectione Hippocratica penitus aberrare. Quare doctissimus *Thomas Minadous* salebrosam hoc iter morborum cutis expresse suscipere voluit, libro de *Turpitudinibus humanum corpus infestantibus* elegantissime exarato. Nec similem curam neglexit eruditissimus *Mercurialis*. Præterea magis, ad praxin quod attinet, *Jo. Liebautius* accurate complexus est, quo magis inquinatis arrideret, multis ac præstantissimis appositis remediis. Decoram tamen ac elegantem potius ambire videtur *Cosmeticam*, quam non prorsus alienam a Medico judicavit *Plato* in *Gorgia*, dicens: *Cosmeticam medicinæ partem, quæ veram pulchritudinem tuetur, esse partem*

tem *Gymnasticæ artis*. Nec illam neglexerunt veteres Medici *Galenus*, *Rhazis*, *Avicenna*. Hanc igitur diligentissime tractavit *Mercurialis*. Sed curiosissime patrio idiomate *Jo. Marinellus*. Quos auctores ad Bibliothecæ veram augendam pulchritudinem accerere; iis penitus eliminatis, qui (a) meretricios aut comptorios fucos parare doceant Christiano Medico omnino indignos.

A Cosmetica viventis corporis derivari non absurde potest cadaveris suo modo decoratoria, quam (b) Balsamationem appellant. Maxi-
me

(a) „ Non me latet „ inquit *Lindanus* l. c. „ cometicam ab *Mercuriali* effœminatam hanc „ partem appellari: cosmeticam vero, quæ fœditatibus corporis abolendis studet. Ita veteribus pressiori significatu solius comæ comitrix habita fuit. Sed nolim mihi super verbis litem moveri; quin si res ferat illam alteram cosmeticam medicam indigitabimus. „ Harum utramque persecutum fuisse *Critonem* medicum *Trajani* ævo florentem, evincunt argumenta librorum *iv. κοσμητικῶν*, quæ in bibliotheca græca extant *Fabricii* lib. *vi. cap. vii. pag. 68.*

(b) Videatur *P. Bellonius de medicato funere*; *Timæi a Guldenkleee lib. 6. epist. med. 10.* *Reufneri obs. med. a VVelfchio edit. 200.* *Sanctorelli postpraxis medica, s. de medicando defuncto.* Præter hos *J. Lanzoni de balsamatione cadaverum tractatum* edidit, *Ferrar. 1693. 12.* *Clauderus egregiam methodum balsamandi corpora humana, Jenæ exhibuit 1679. 4.* & *Tob. Andreas bilan-*

me hujus accurata notitia convenit Medico : ei præsertim, qui apud Principes, & Magnates fecerit medicinam. *Et Præcepit Joseph servis suis medicis, ut aromatibus condirent patrem suum* Gen. cap. 50. Hoc nobile testimonium impellere potest etiam doctissimos viros de hac materia scribere, *Sebizium, Veslingium, & alios, quos consule.*

Definitiones medicæ sunt utilissimæ scitu, imo ut memoria teneantur moneo tamquam totius artis compendium. Si enim morborum sola nomina compendiose vocari solent definitiones; Definitiones & ipsæ breves dici poterunt morborum tractatus. Adscribitur libellus Galeno, qui cum spuriiis inseritur, non rejiciendus. Sed hoc argumentum integre adimplevit *Joannes Gorraeus*. Quem legant ac sæpe perlegant tyrones, ut theoreticæ doctrinæ medulla, & succo substantifico imbuantur. Nec minus accurata cultura in simili opere infudaverat *Prævotius* eruditissimus, methodo analytica mire disposito, quod nondum excusum desideratur, sed (a) speratur.

G 2

Ordo

cem exactam Bilfianæ, & Clauderianæ balsamationis conscripsit, Amst. 1682. Pleraque demum ad cadaverum balsamationem pertinentia *Garmanus* habet lib. III. *de miracul. mortuor.* tit. II. *de cadav. incorrupt.*

(a) Hoc opus *Prævotii*, quod sciam, nec dum publicam vidit lucem.

Ordo scribendi horum auctorum mihi perfricat memoriam vtilissimi ac valde necessarii opusculi, quod Galenus inter Isagogica nobis reliquit, ut nihil in tanto scriptore deficiat, quod ad medicinæ perfectam intelligentiam facere possit. (a) Hic liber est ad instar *Onomastici*, linguarum scilicet apud Hippocratem *obsoletarum explanatio*. In eo assidue versetur, qui Hippocratis mentem recte assequi voluerit: si præsertim propria lingua, græca nimirum illum audiat loquentem, vel si illius opera, quæ Græco-latina publici juris fecerunt *Mercurialis & Fæsius* habeat præ manibus. Nec omittat similis utilitatis *Erotiani Onomasticum*, in quo pariter voces omnes, quæ majori indigent explanatione, ordine describitur alphabetico. Noli perperam interpretari Galenum passim illos increpantem, qui se nominibus nimium addicunt. Scias Galenum illos carpere, qui in levibus nominum quæstionibus

(a) In dictionario medico H. Stephani Paris. 1564. 8. extat tum Galeni ἡδὲ ἰπποκράτους γλωσσῶν ἐξήγησις, idest *difficiliorum vocum Hippocratis expositio* a P. Gillio ex vet. cod. emendata; tum Erotiani ἡδὲ παρ' ἰπποκράτους λέξεων συναγωγή, sive *vocum, quæ apud Hipp. sunt collectio* nunquam antea edita, cum pluribus, iisque eruditis H. Stephani castigationibus; quæ deinde Ven. ann. 1566. 4. recula fuit apud Juntam in latinum sermonem versa, utilibusque annotationibus illustrata a Barth. Eustachio Sanctoseverinate.

nibus ac subtilibus sophismatis agitandis, relictis rerum essentiis tempus perdunt. Alioquin non negat & ipse partem unam esse sapientiæ, quid quo censeatur nomine in primis novisse. Qui enim ex libris vult sententias eruere, atque penitus exprimere, necesse est ut verborum corticem ante perumpat; nec interiora panduntur, nisi exteriora ante pateant. (a) *Lexicis* igitur quam multis,

G 3

& va-

(a) Quibus carere nequit medicus, præter Galeni, atque Erotiani lexica, Stephanique dictionarium medicum, sunt profecto *definitiones medicæ* Jo. Gorræi editionis Parisiensis 1564. aut Francofurt. ad M. 1578. 1601. f. Fœsii *œconomia Hippocratis* opus quam utilissimum, Francof. 1588. & Genev. 1662. fol. Con. Dieterici *jatreum Hippocraticum*, sive lexicon græcum ex vocabulis aphorismorum Hippoc. concinnatum, Giessæ 1656. 4. Joachimi Camerarii *commentarii insignes utriusque lingue*, in quibus diligens præcipue exquisitio nominum partium corporis, non sine functionum nomenclaturis, aliisque huc accedentibus, Basil. 1551. f. Ad Hippocratem pariter interpretandum maximo adjumento fore Hesichii *lexicon* Scaligero visum esse, Fabricius affirmat loc. cit. lib. iv. cap. xxxv. p. 546. Id autem elegantissime prodiit e typis Lugduno-Batavis, 1668. 4. cum emendationibus insignium virorum. Eruditi vero medici Polucis *onomasticum* sibi comparent editionis Amst. 1706. f. vol. 2. *Etymologicum magnum* Sylburgianæ editionis, Heidelberg. 1594. fol. Svidæ *lexicon*, Cantabrig. 1705. fol. 3. vol. Martini *Etymologicum*, Trajecti 1698. f. G. Budæi, Jac.

& variis linguis se muniat. Nulla enim in hoc genere erunt superflua. *Lexicon Etymologicum Matthæi Martinii* sit tibi instar multorum. *Onomasticon Pollucis* est præstantissimum. Lexica græco-latina *Scapulæ*, *Untzeri*, *Valderi*, *Hooperi*, *Crucii*. *Etymologicon magnum*: *Dictionaria medica* (a) *Castelli*, & *Henrici Stephani* pariter sunt utilissima. Assimilantur his laboribus *indices accuratissimi Matthæi*

Tufani, & *R. Constantini lexicon græco-lat.* Genev. 1662. f. 2. vol. *Thesaurus græce linguæ* *H. Stephani*, Paris. 1572. f. 5. vol. aut hujus loco celebre *lexicon Scapulæ e Stephani thesauro*, censente jure *Fabricio*, excerptum; opus cunctis quibus græcus arridet sermo quammaxime necessarium, cujus præstantiores editiones sunt *Lugduno-Batav.* & *Amstel.* 1652. fol. & *Basil.* 1665. itidem in fol.

(a) *Lexicon medicum Barth. Castelli a Brunone purgatum & auctum*, accedentibus *Jo. Rhodii* additionibus exiit *Patavii* 1721. 4. quo utiliorum librum lucem hætenus non aspexisse *Francus* existimat. Vid. præfat. ad idem lex. Est etiam *S. Blancardi lexicon erudito medico comparandum*, L. B. 1702. 8. vel ex eo quia rerum latinis græcisque vocibus addantur *Batavæ*, *Germanicæ*, *Gallicæ*, *Anglicæque*. Ab hujus bibliotheca neque *Burggravii lexicon medicum* universale abesse debet; in quo non magis rerum explicantur vocabula, quam res ipsæ, rerumque ideæ fuscæ ac dilucide traduntur. Hujus eximii operis tomum primum tantummodo vidi litteras *A.* & *B.* sistentem, *Francof. ad Mœn.* 1733. f. utinam præclarum adeo opus ad exitum perducatur.

thæi Pini in Hippocratem sed editionis *Basilienfis*, & *Antonii Musæ Brasavoli* in Galeni opera omnia; opus indefessæ elucubrationis, & utilitatis inexplicabilis.

Tandem qui *universam medicinam* congesse-
runt, ut sunt multi, sic pro multis unus est
Fernelius divini Vir ingenii, supra antiquos
qui valde se extollit acumine, & doctrina.
Non patitur ejus dignitas, ut apponam so-
cios. Solus laudetur in universa medicina,
quoniam ab aliis non attingitur. Quapropter
(a) caute legendus. Requirit namque maturi
judicii medicum.

(b) *Varias lectiones* medicas ingeniosissima
crisi perscrutati sunt *Cagnatus*, & *Mercurialis*:

G 4

Nec

(a) An quia „ eloquentia sua „ ut arbitra-
tur *Conringius* l. c. cap. III. th. xxxiii. „ in-
„ cauto & rerum imperito lectori passim fu-
„ cum facit, potius quam ut firmis argumen-
„ tis eum instruat, & convincat? „ Idem ta-
men *Conringius* *Fernelii*, *viri*, ut vocat c. vii.
th. xi. *experientissimi*, & *magni judicii*, atque in-
genii libros therapeuticos *de compositione medica-
mentorum*, non modo ceteris auctoris præfert,
sed etiam tuto iisdem fidendum esse, existimat.
Secus Boerhaavius l. c. *pathologicos* *Fernelii* li-
bros optimos esse, affirmat. Præstantissima *Fer-
nelii* operum editio est *Ultrajectens.* 1656. 4.
cum *Heurniorum*, aliorumque doctissimis Scho-
liis.

(a) Restant memorandæ variæ lectiones me-
dicæ *Garziæ Lopez*, *Salviani*, *Reinesii*, & *C.
Hoffmanni*: controversiæ pariter *Vallesii*, *Mer-*

Nec Medicam supellectilem parum adaugebit crebra lectio admirandi *Cal. Rhodigini*, viri adeo reconditæ eruditionis, ut in hoc genere nullum hæctenus habuerit æqualem. Non tamen careat Medicus, ut simul cum perfectione sit ornatus, nobilissimis *Scaligeris*. (a) *Julius* inter multa dabit in *Theophrastum* de *Historia plantarum* elegantissima commentaria: (a) *Exercita-*

cati, *Sylvatici*; neque minus eruditissimæ *Jo. Langii* epistolæ, *Jo. Manardi*, *Con. Gesneri*, *Reinesii* ad *Nesteros*, & *Th. Bartholini*, quæ cum ejusdem dissertatione *de insolitis partus viis*, *Veslingii*que *de pullitie Ægyptiorum*, aliisque observation. anatom. *Hagæ Com.* prodierunt 1740. 8. itemque *Conringiana* epistolica, *Lips.* 1719. 8. *Camerarii* dissertationes epistolice, *Tubing.* 1712. 8. & *R. Lentilii* miscellanea med. pract. *Ulm.* 1698. 4.

(a) „ Observandum „ inquit *Conringius* c. x. th. xxx. „ neutri commentario, sive in historiam, sive in libros de plantarum causis, „ ultimam manum a *Scaligero* impositam, imo „ animadversiones in historiam plantarum satis „ exiles esse. „

(b) „ Librum hujus contra *Cardanum* pulchras observationes continere „ animadvertit *Perronius* in *Perron.* p. 294. „ multa vero „ levissima; quæ tamen tolerabilia sunt, quia „ elegantibus terminis exornata sunt. „ *Multum*, inquit *Vossius* *de idololat.* l. 3. c. 59. in *exercitationibus suis* debet *Jo. Leoni*; utcunque nomen scriptoris semper suppressit: contradictionis porro studium, quod ubique in hisce exercitationibus se prodit, sophista dignius esse, quam philosopho, idem affirmat l. c. l. 2. c. 80.

citationes acutissimas contra *Cardanum*. Quid?
 & hujus insignis ingenii obliviscemur? certe
 injuriam fecerimus: multa curiosa congeffit
 Vir omnium rerum scientissimus, non tamen
 in eis pretiosum conterendum tempus: conce-
 di illi possunt horæ subcisivæ, præsertim cum
 quædam sint aliquantisper suspecta: multa
 vero quæ ad *Jatromathematicam* faciunt sunt
 (a) utilissima: præcipue quæ in Aphorismos
 Hippocratis doctè exaravit.

Nec pretiosa ista (b) *Jatromathematicæ*
 gem-

(a) Imo si quæ sunt, pace dixerim Auctoris;
 quibus plus infit nugarum, sunt profecto Car-
 dani astrologica. Legantur horum loco ejus-
 dem aphorismorum Hippocratis *commentaria*, e
 quibus plurima mutuatus est Tozzius in suis
 ad Hipp. *commentariis*: tum Cardani in libros
 prænotionum *commentaria*; liberque *de sanitate*
tuenda; deque *malo recentiorum medicorum meden-*
di usu; quibus addit legendum Rhodius in in-
 troduct. ad *medicin. contradicentium medicorum li-*
brum.

(b) Cave hic intelligas astrologiam *judicia-*
riam dictam, quæ ex variis planetarum aspecti-
 bus prædicere audet morborum exitus, dies sa-
 lubres aut insalubres in morbis pro missione
 sanguinis celebranda, pharmacisque exhibendis;
 quæque dierum indicum, criticorumque ratio-
 nem reddit; a Magino potissimum, & Jo. Has-
 furto excultam: hanc quippe satis irriferunt
 plures egregii viri, inter quos elucent Jo. Picus
 Mirandulanus in *lib. de vanit. astrol.* Jo. Lan-
 gius l. i. *epist.* 35. Fracastorius in *lib. de dieb.*

gemma debet carere Medici ornatus, in qua elaboranda post admirandum (a) Ptolomæum diligentissimum artificem se exhibuit Junctinus in Speculo Astronomiæ, & expresse pro medica doctrina Jovianus Pontanus, Maginus, Ficinus

exit. Jo. Ch. Sturmii in *dissert. de influxu stellarum*, atque M. Ozanam, referente M. de Fontenelle, *eloges des academiciens* tom. 2. p. 66. edit. Hagæ Com. 1731. 8. qui duarum prædictionum, quas Ozanam invitus fecerat, exitum lepidissimum narrat.

(a) Astrologiam porro, seu Astronomiam, quemamodum alii nominare malunt, quæ in astrorum cognitione versatur, motum, distantiam, ordinem, magnitudinemque considerans; cujus scientiæ princeps Ptolomæus extitit; ad medicinam conferre *ἐκ ἐλάχιστου μέρους* non minimam partem, *ἀλλὰ πάνυ πλεόντων*, sed omnino plurimam, auctor est Hippocrates in lib. de aer. aqu. & loc. Ptolomæi magnæ constructionis libri XIII. prodierunt græce cum Theon. Alexand. *commentariorum* libris XI. Basil. 1538. f. Hujus systema secuti sunt Regiomontanus, & Georg. Purbachius, qui dilucida & brevi epitome latina majorem præ ceteris *almagesto* lucem attulerunt. At hodie Copernicanam hypothesim ferre quisque sequitur, quam pluribus argumentis confirmat eximius Gal. Galileus in *dialogo* italice exarato, excusoque Florent. 1710. 4. ed. 2. cum addit. & adhuc amplius Ismael Boulliaud in *astronomia philolaica*, Paris. 1645. f. ejusdemque *fundamentis explicatis, & assertis*, ibid. 1657. 4. nuperque cl. Horrebovius in *Copernico triumphante*; Hafniæ, 1728. 4.

cinus, & cœlestis physiognomicus *Porta*, auctores egregii. Sed unum pro ista laboriosa ac difficili disciplina maxime advertendum, quod requirat peritissimum artificem. Nec audeat quisque Medicus ejus abstrusis calculis facile se tradere, absque recta & peritissima astrorum cognitione. Poterit tamen uti pro diurna in ægrotis accidentium observatione *Ephemeridibus* quæ *Sizygias* planetarum ad invicem, & *luminarium* conjunctiones ac varios aspectus accuratissime delineant, quod requirebat *Galenus* lib. 3. de diebus criticis cap. 6. Quod argumentum varia eruditione exornatum præ omnibus nobis dedit *Antonius Maginus*. Sed in accurata calculandi veritate nullus neotericorum *Argolum* superavit, virum in hac arte ad *Patavinæ* *Academiæ* gloriam singularis ingenii.

Nec in progressu hujus argumenti degustasse erit indecorum suavissima fercula æthereis ambrosiis anteponenda: scripta sunt *Scheineri*, & *Kircheri* doctissima. Hic qui præter multa eruditissima, (a) artem magnam lucis & um-

(a) Romæ exiit 1646. fol. 2. vol. & Amstel. 1671. f. Hoc opus ut mole exuperat, sic doctorum judicio in demonstrationibus deficit; multa habet, quæ usui inserviunt, multa quoque, quæ ad alios tractatus pertinent. Citius quidem umbram dixerim, quam lucem, utique si conferatur cum *Cartesii dioptrica*, Paris. 1644. edita, recusaque 1724. 12. vol. 2. aut cum

& umbræ lucidissime construxit: qui (a) Magnetem tam alte examinavit, ut mille regiis productis experimentis non examinasse credam, sed novo spiritu animasse: Ille qui in sole (b) maculas seu faculas, ut ipse vocat, varios ac
 inau-

tractatu M. Huygens *de la lumiere*, L. B. 1691² 12. & Amst. latine cum ceteris operibus, 1728. 4. vol. 2. aut cum magni Nevvtoni *optica* anglice, Lond. 1704. 4. & latine reddita ibidem 1719. 4. aut *optices systemate completo* Rob. Smith anglico idiomate vulgato Cantab. 1738. 4.

(a) Titulus est operi: *magnes, sive de arte magnetica* opus tripartitum, Rom. 1641. 4. correctius deinde prodiit Colon. Agripp. 1643. auctiusque postea Rom. 1654. f. Experimentis in hoc captis opere plurimum juvari praxim, nemo negaverit: ægre tamen fortasse feres, demonstrationes desiderari plures, multisque ad rem non facientibus librum tertium scaterere. De magnete est optime meritus Fabri in tom. 4. *physic.*, Lugd. 1671. 4. cujus tamen industriam longe superavit cel. P. van Musschenbroeckius in *dissertationibus physicis, experimentalibus, & geometricis de magnete*, L. B. 1729. 4.

(a) Qui primus in sole maculas detexit nobilis Galileus fuit, eique merito inventi gloria debetur. Lege hujus epistolam ad ill. Alph. Antoninum scriptam, tom. 2. p. 47. oper. Galil. edit. Florent. 1718. 4. tum epistolarum fragmenta id ipsum testantia pag. 224. & seq. Quæ quidem maculæ ut in Romana editione tabulis 38. æneis sunt eleganter expressæ, sic in Florentina ligno incisæ, sunt admodum depravatæ.

inauditos earum motus, ac periodicas per ipsummet corpus solare circulationes non minus oculate quam vere observavit, ut in *Rosa Ursina* opere elaboratissimo testatum reliquit. Ut interim *Galileum* supprimam, qui (a) nuncium audacem ad sydera mitens novos planetas, eorumque novas choreas, miri telescopii a se inventi beneficio detexit.

Sed ista curiosa sunt nimis: ad bene mendendum quæ tamen nihil faciant. At pro philosophica speculatione nihil præclarius, qua, ut diximus, debet Medicus in primis initiari, imitatione Hippocratis, & Galeni. Nec minus tamen Geometrica cognitione, quæ toties ab eodem celebratur, eos irridente qui medicinæ fastigium crediderint se adepturos (b) absque Geometriæ peritia lib. quod si quis opt. Medic. & lib. 1. meth. med. Quapropter accerfeatur in eruditam

Bi-

(a) *Sidereus nuncius magna longeque admirabilia spectacula pandens in lunæ facie, fixis innumeris, lacteo circulo, stellis nebulosis, apprime vero in quatuor planetis circa Jovis stellam . . . circumvolutis, ec. editus est Ven. 1610. 4. In hac editione veri, nitidique macularum lunæ icones, stellarumque a Galileo observati cernuntur.*

(b) Geometriæ atque arithmetices studium admodum commendat Hippocrates in *epistola ad Tesselum*. Plura harum facultatum elogia legere est in tom. 1. p. 17. ec. *Euclidis italice editi Florent. 1718. 12. t. 2.*

100 B I B L I O T H E C A
Bibliothecam Megarensis (a) *Euclides*, cui
(b) *Clavius* associetur illustrator accuratissi-
mus

(a) Hujus in geometricis viri laboribus nihil additum esse a sequentibus, quod intervallo tot sæculorum dignum sit, testatur *Baco de augmento scientiarum*, l. 3. *Euclidis elementorum libri xv.* vulgati sunt græce *Basil.* 1533. fol. veri tamen simile est, eundem libros tantummodo XIII. composuisse, cum decimusquartus liber præfationem propriam habeat, qua nec primus gaudet *Euclidis*. Vid. *Vossius de mathem.* cap. 15. A plerisque tamen libri illi duo adjecti „ *Hypisicli Alexandrino* tribui solent, & recte „ meo iudicio „ inquit *Clavius in schol. ad Hypisif. præm.* tom. 2. *elem. Euclidis lib. 14.* Editionem librorum XIII. *Euclidis Londinensem græco-latinam*, 1620. f. nitidam, figurisque accuratis ornatam laudat *Meibomius in dialog. de proport.* p. 173. Laudatur quoque altera luculentissima græco-latina *Oxonienfis* a cl. *Hudsono* recensita, 1704. f.

(b) Insignis ille demonstrator, qui teste *Jos. Scaligero epist.* 106. annos 50. *Euclidem* legit; quique *Euclidis* libros xv. edidit latine, perspicuis demonstrationibus, accuratisque scholiis præditos, quibus XVI. *F. Candallæ* adjecit librum de solidorum regularium cujuslibet intra quodlibet comprehensione ad perfectam quinque regularium corporum tractationem, *Rom.* 1603. 8. 2. vol. *Euclidem* pariter cel. *Barrovius* brevioribus nec minus perspicuis demonstrationibus illustravit, *Lond.* 1659. 1678. 8. Hunc secuti sunt magna sibi parta laude *Tacquet* & *Dechalles*; quorum hic propositionum usum in singulis matheseos partibus breviter ostendit, *Parisi.* gallice, 1720. 12.

mus qui clavi admiranda, abstrusioris Geometriæ adyta fideliter referavit. Sed si in his
 (a) Renato Cartesio adhæreas, (b) nulla clavi
 jam

(a) Excusa fuit gallice geometria Cartesii L. B. 1637. 4. deinde latine cum Florimondi de Beaune notis, interprete & commentatore F. a Schooten, ibid. 1649. 4. & Francof. ad M. 1695. 4. Nova isthæc geometria dicitur, eo quia primus Cartesius algebraicum calculum geometriæ applicuerit, ratiocinationem substituens analyticam syntheticæ antiquorum: hinc ut jucundior existit antiqua, ita longe subtilior; cui tamen plurimum difficultatis sustulit doctissimus Rabuel pleraque corrigendo, addendo, atque illustrando in *commentaires sur la geometrie* de M. Descartes, Lugd. 1730. 4. nuperimeque illustravit cl. Abbas a Gua de Malves in doctissimo opere: *usage de l'analyse*, ec. Paris. 1740. 12. ubi nobilem indeterminatarum Cartesii methodum explicans, linearum geometricarum cujuslibet ordinis affectiones docet eruere sine calculi differentialis ope.

(b) At non adeo pridem nova surrexit analysis, illustr. viror. Nevvtoni, atque Leibnitii profundissimæ speculationis fœtus, differentialem atque integram calculum in mathematicas disciplinas invehentium, quibus difficillima quæque problemata momento fere solvuntur, quæ vetus analysis aut nunquam, aut ægre admodum, viaque obliquiore enodasset. Differentialem calculum quam accuratissime explanavit cel. M. de l'Hospital in sublimi tractatu analytico *des infiniment petits*, vulgato Paris. 1696. recusoque 1716. 4. integram vero luculenter fuseque tradidit cl. Gabriel Manfredius, edito

jam opus erit : pendentur tibi reconditoris matheſeos obſeratae portae : & quod olim optaſſet forſan Archimedes, idipſum, felix hoc ſaeculum unius Carteſii ſolertia adipiſcitur.

Sed jam revertor ad omniſcios *Scaligeros*, praeter relata *Julii* ſcripta habetur doctiſſima interpretatio & elucidatio Libri Hippocratis de inſomniis. Quo in argumento nuper ingenii mirum acumen exhibuit *Hieronym. Franzoſius* Medicus Veronenſis celeberrimus. Nec *Joſephus* filius (Scaligerum dico) medicos parum exornabit. Non afferam in medium opus illud (a) plane divinum de Emendatione temporum

opere de conſtructione æquationum differentialium primi gradus, ec. Bonon. 1707. 4. Juventiſque hiſce admirandis innititur *Nevvtoni* opus longe celeberrimum : *philoſophiae naturalis principia mathematica*, cujus caſtigatio editio eſt tertia Lond. 1726. 4. quodque doctiſſimis commentariis exornatum miramur communi ſtudio claris. vir. P. P. le Seur, & Jacquier, Genev. 1739. ec. 4.

(a) Vulgatum eſt Paris. 1583. f. caſtigatius deinde, & auctius L. B. 1598. f. poſt ex auctoris mſs. auctius, caſtigatiusque Genev. 1609. f. quae ſane editio palmam rapit ceteris. In hoc opere „ ut non affecutus ſit ſemper Scaliger „ inquit *Cafaubonus* ad *Thuanum* „ quod quærebatur; ea certe praerſtitit, quae juſtam admirationem doctis æſtimatoribus non poſſint non exprimere. „ Hiſce adde cenſuram extantem in tom. 23. pag. 303. operis P. *Niceron* inſcripti : *memoires pour ſervir à l'hiſt. des homm. illuſt.* a Paris 1719. 8. vol. 40. Scaligeri in

porum ; quod vir polyglottos , quatuordecim nimirum linguarum Barthasii testimonio , ad elehantiam callentissimus elucubravit . Sufficiat Medicis vidisse Commentaria in Philosophi libros (a) de Historia & Generatione Animalium . Argumentum , & auctores nominasse fat est , ut ab ampliori abstineam commendatione .

H

Hoc

cronologicis lapsus emendat acutissimus Petavius in opere celebri *de doctrina temporum* , Paris. 1627. fol. vol. 3. castigatius deinde edito , Antuerp. 1703. f. vol. 2. & Veronæ 1734. fol. vol. 3. Neque minus commendari debet ejusdem summi viri *rationarium temporum* , cujus plures editiones cum additamentis extant , quarum postremæ sunt Lugduno-Batav. 1724. 8. & Veneta 1733. 8. vol. 2.

(a) Prodierunt græce & latine Tolosæ , 1619. f. studio & cura Mauffaci . „ Il paroît „ inquit Niceron l. c. p. 269. „ que *Scaliger* dan sa traduction n' a pas voulu se rendre esclave des „ mots de son Auteur , pour s'attacher mieux „ a leurs sens ; liberté que M. Huet a juge „ dangereuse e sujette à erreur . „ Animadvertit etiam *Conringius* loc. cit. cap. ix. th. vii. *Scaligerum grammaticis tricis* occupatum potissimum esse . „ Quænam autem „ idem inquit loc. cit. „ animalia , quæque eorum partes , „ aut etiam excrementa in usum medicum veniant , post alios docuit egregie C. Hoffmannus in *paralipomenis officinalibus* . „ quæ postremo emissa sunt Jenæ , 1686. 4.

Hoc argumentum (a) quamvis procul ab Aristotelico calle opulentissime implevere Gesnerus, Aldrovandus. In horum scriptis si per otium deambulare animum permittas, existimabis sedere te in mirifico naturæ theatro

(a) Philosophice namque Aristotelem, grammaticæ & historice Gesnerum, & Aldrovandum animalium doctrinam persecutos fuisse, adnotat Conringius l. c. Aldrovandi opus splendidissime excusum Bononiæ in fol. vol. 10. cum figuris elegantissimis; quod in compendium redegit Jonstonus in *hist. nat. animal.* Amst. 1655. fol. vol. 2. cum præcipuis figuris nitidissime expressis: at in *textu compendii virtutes* merito desiderari, cum non satis exacto iudicio usus sit, animadvertit Schelhammerus l. c. cap. ix. th. vii. Libros Rondeletii de piscibus marinis, Lugd. 1554. f. incomparabiles appellat Conringius l. c. Severinus de respiratione piscium Amst. 1661. f. magnam laudem est consecutus. De historia piscium libros iv. absolutissimos, figurisque vividissimis ornatos Villughbæjus composuit, Oxon. 1686. f. Naturalem avium historiam centum unaque tabulis æneis ad vivum curiosissime exculptis illustratam Eleazar emisit Albinus anglice, Lond. 1731. 4. Conchiliorum historiam perquam erudite tractavit Lister, Lond. 1685. f. Insectorum historiam mirifice illustravit Svammerdamius, Ultraject. 1693. 4. atque Jo. Rajus, Lond. 1710. 4. una cum Lister de scarabæis Britannicis: demum viri solertissimi Malpighius, Derhamus, Goedartius, Redius, Vallisnerius, & P. M. de Reaumur fulgidum academici Parisiensis sidus.

tro spectatorem. Labores sunt immensæ molis, doctrinæ, eruditionis, ingentes humanioris litteraturæ divitias complectentes.

Et quoniam ornatum jam quærimus supra perfectionem medicam, multifariæ lectionis (a) ab aliis etiamnum disciplinis

G 2

mu-

(a) Antequam transitus ad alia fiat expedire artis medicæ constitutionem novisse, ortusque ejusdem, progressus, sectas, inventa & desiderata. Horum notitiam petes potissimum ex P. Laurembergio in *porticu Æsculapii*, Rostoch. 1631. 4. Conringio in *introductione in universam artem medicam*, Helmest. 1651. 4. & cum additamentis Schelhammeri, aliorumque virorum opusculis, Halæ 1726. 4. Jo. Neandro in *medicinæ natalibus, sectis, placitis*, Bremæ 1623. 4. Jo. Beverovicio in *idea medicinæ veterum*, L. B. 1637. 8. rursusque ex Conringio in lib. II. de *Hermetica medicina*, Helmest. 1648. 1669. 4. ex *historia medicinæ Dan. Clerici*, Amstel. 1723. 4. Ottomari Goelicke variis periodis, annisque Francofurti in 8. impressa; Con. Barchusen, Traject. ad R. 1723. 4. Freindii, Ven. 1735. 4. & Scultzii, Lips. 1728. 4. Itemque consulendi Janf. ab Almelovven in *inventis nov-antiquis*, Amstel. 1684. 8. G. Paschius, Lips. 1700. 4. Corn. a Beughem in *syllabo recens exploratorum in re medica, physica, & chemica*, Amstel. 1696. 12. Jac. Apinus in *dissertatione de incremento physices per medicos factæ*, Altd. 1719. f. Car. Fr. Cogrossus in *pererudito opere: saggi della medicina Italiana*, Patav. 1727. 4. & Jo. Fursteneau in *desideratis medicis*, Lips. 1727. 8.

mutuatos auctores non raro evolvat : (a) *Homerum* præcipue vatem clarissimum, qui merito litterarum parens, & doctrinarum fons perhibetur a celeberrimis scriptoribus. Inter quos structura eleganti *Andreas Tiraquellus* (a) peritissimum Medicum pronunciat *Homerum*,

(a) Laudat *Homerum* *Hippocrates* in libro de articulis his verbis : καλῶς γὰρ Ὀμηροῦ καταμεμαθήκα, ὅτι, ec. ejusdemque paulo infra adducit versum licet hodie in *Homeri* scriptis non extantem :

Ὡς δ' ὅπ' ὅτ' ἀσπασίον ἔαρ ἦλυθε βασιὶν ἐλιξίη .

Homeri *iliad*, & *odyssea* una cum *batrachomyomachia*, & *hymnis*, græce primum *Florent.* exierunt 1448. f. Hanc secutæ sunt editiones græcæ *Aldinæ* 1504. 1517. 1524. 1528. 8. *Parisiensis* tertia laudatur castigatissima in *poet. princip.* H. Stephani, 1666. fol. Denique *odysseam* nitide & emendate excuderunt *Cantabrigienses* forma majore octava. Commendantur pariter editiones græco-latinae *Amst.* 1648. 1650. 8. vol. 2. *Cantabrigiensis* 1676. 1679. 8. vol. 2. atque *Amst.* 1706. 12. *Odyssæam* & *batrachomylatino* carmine heroico S. Lemnius reddidit, *Basil.* 1549. 8. & *iliadem* *Hessus* *ibid.* eodem anno, & forma.

(a) *Tiraquelli* locus est in lib. *de nobilitate* p. 274. 289. Peritum quoque medicum ostendunt fuisse *Th. Bartholinus* sub initium libri *de medicis poetis*, *Hafniæ* 1669. 8. & *A. Brendelius* in dissertat. *de Homero medico*, *VVittemb.* 1700. Et quamvis medicæ peritiæ non multum ei tribuatur ab *Alexandro Tassoni* in libro : *de pensieri diversi*, *Ven.* 1646. 4. *VVolfangus* tamen

rum; & in singulis artis partibus versatissimum.

Sed quandoquidem de nobilissimo Tiraquel-
lo sermo incidit, illum scias ex omni bona-
rum litterarum penu amœnissima atque elegan-
tissima collegisse, ut (a) Bibliothecam medi-

H 3

cam

VVedelius in *exercit. 10. decad. 6. dissertat. me-
dico-philolog.* dignum esse poetam pronunciat,
quem & medici legant, & non paucis locis expli-
cent ab aliis minus intelligendis citra divinæ medi-
cinæ scientiam. Vid. *biograph. græc. Fabricii lib.
II. c. 6. p. 349.*

(a) Id majori laude præstitum a Con. Ges-
nero in *bibliothecæ realis lib. XIV.* in quo agit
de medicis & naturalis philosophiæ scriptoribus
non sine aliqua eorundem censura, Tiguri
1548. f. Plura ab aliis hoc argumentum ver-
fantibus intacta in *bibliothecam patricam Joann.
Schenkius contulit, Francof. 1609. 8.* Celebrat
pariter Conringius cap. III. th. XXVIII. libros
scriptis medicis duos Jo. Anton. Van der Lin-
den, Amst. tertium cufos, tum Norimb. 1686.
4. a Mercklino insigniter auctos. Omnino et-
iam memorari promerentur C. a Beughem *bi-
bliographia medica, & physica, Amst. 1681. 12.*
J. Douglas *bibliographiæ anatomicæ specimen* ab
Hipp. ad Harveum, Lond. 1713. 8. H. Schult-
zii *historiæ anatomicæ specimen*, Altd. 1721. 4.
A. O. Goelike *historia anatomie nova æque, atque
antiqua*, Halæ Magd. 1713. 8. ejusdemque *intro-
ductio in historiam scriptorum medicinæ forens.
Francof. ad V. 1723. 4.* P. Borelli *bibliotheca
chymica*, Heidelb. 1656. 12. Bumaldi *bibliotheca
botanica*, Bonon. 1657. Bibliotheca C. Linnæif

cam & ipse extrueret, diverso tamen fine. Opus est multiplici rerum ornatu refertum: nec illo insalutato culturam multam præsumat Medicus. Curiose igitur legatur, caput præsertim trigesimum primum de Nobilitate, & liber

botanica, Amst. 1736. 8. Scheuchezeri *bibliotheca scriptorum historia naturalis*, Tiguri 1716. 8. *Bibliotheca realis medica Lipenii*, Francof. 1679. f. & Mangeti *bibliotheca scriptorum medicorum*, Genev. 1731. f. vol. 4. eo potissimum laude digna, quod in hac plurium librorum specimina ex actis Lipsiensibus excerpta reperiantur. His autem jure addideris peregregium Morhofii *polyhistorum* vulgatum Lubecæ 1708. 4. tom. 2. & Boerhaavii *methodum discendi medicinam*, libellum ob scriptorum delectum præstantissimum. Ceterum jucundum simul utileque erit ea vidisse, quæ de medicis antiquis annotat G. Vossius in lib. *de philosophia*, Hagæ Com. 1658. 4. eosque novisse auctores, quos R. Moreau recenset in lib. *de miss. sang. in pleuritide*, Paris. 1622. 8. quæque occurrunt hujuscemodi in *bibliotheca græca* A. Fabricii, Hamb. 1718. ec. 4. vol. 14. ac *latina* ejusdem, ibid. 1735. 8. vol. 3. & Ven. 1728. 4. vol. 2. inque *dictionnaire historique, & critique* Bayle, Amst. 1740. f. vol. 4. *Lexico universali* J. Jacobi Hoffmanni. L. B. 1698. f. vol. 4. & Moreri *dictionnaire*, Paris. 1718. fol. vol. 5. tum ea quæ suppeditant *eloges de M. de Tbou, & les additions de Teissier*, L. B. 1715. 12. vol. 4. *memoria medicorum 7. sæculi renovatæ decades* VVitte, Francof. 1676. 8. tom. 2. atque *elogia M. de Fontenelle, & monumenta P. Niceron ante memorata.*

ber de legibus connubialibus, quæ ad variam lectionem medicam locupletandam apprime valent.

Post illum ex legum disciplina eligere sibi poterit doctissimum *Gregorium Tolosanum* in Artis mirabilis syntaxi, ejusque lectissimis commentariis; *Bartholomæum Cassaneum* in Catalogo gloriæ mundi. *Antonium Guibertum* in Polyhystore curiosissimo; *Mantuam Benavidium* in Polymathia ingeniosissima; *Thomam Morum* in bene morata Utopia; *Stephanum Forcatulum* in prisco Gallorum Imperio; *Panciroolum* in noviter inventis ac deperditis, *Budæum* tandem Græcæ, & Latinæ facundiæ in uno Asse ditissimum scriptorem. Hos & multos alios hujus ordinis pro humanioris literaturæ, aut philosophiæ augenda supellectile, in suam Bibliothecam convocare recte possit eruditus Medicus. Sed quæ expresse ad ipsum faciant mirabili sagacitate extraxit omniscius (a) *Paulus Zachias*, & in Quæstiones Medico-legales sa-

H 4

pien-

(a) „ Cujus quæstiones medico-legales „ inquit Schelhamm. loc. cit. cap. XIII. t. XXXVII. „ medicis eque ac jurisconsultis in pretio sunt; „ sed in quibus tamen hodie forte nonnulla essent emendanda. „ Francof. ad M. 1688. fol. tom. 3. aliisque in locis, & nuperrime Venet. 1737. fol. tom. 3. Adibis igitur præclaros aliorum etiam labores; nimirum *medicinam criticam* Ammanni, Erfurt 1670. 4. ejusdemque *vulnerum lethalium præxim*, ibid. 1690. 8. F. Fidelis de re:

pienter extruxit, nobiles certe ac utilissimas. Hinc catena illa aurea, hinc annulus ille Homericus omnium liberalium artium colligantia mirabilis micat ardentius, ut scias quid sibi invicem præstent nobilissimæ disciplinarum Jurisprudentia, & Medicina, quid ab alterutra utraque mutuetur. Gravissimum hunc auctorem legite provectiores Medici dignitatis vestræ assertorem nobilissimum.

Sed pergat eruditus Medicus bibliothecam construere, ut non solum Medico-legales, sed Medico-encyclopædicas possit quæstiones controvertere. Addat itaque ex altiori ordine in Divina Civitate *Augustinum Sanctum*; in Hierarchiis *Dionysium*; in Evangelica præparatione *Cæsariensem Eusebium*; in Etymologicis *Isidororum*; *Cassiodorum* in variis; *Platonizantem Philonem* in legibus; in Pallio antiquissimum *Tertullianum*; in Heptaplo *Mirandulanum Picum*, Orbis miraculum; in Hieroglyphicis *Valerianum*; in numerorum mysteriis *Bergomensem*

lationibus medicorum libros; Lips. 1674. 8. Bohnii *de officio medici duplici* librum, Lips. 1704. 4. ejusdemque *de renunciatione vulnerum*, ibid. 1696. 8. *medicinam Zitmanni forensis*, Francof. 1706. 4. F. Hoffmanni *medicinam consultatoriam*, Halæ 1739. 4. & *jurisprudentiam Alberti medicam*, Halæ & Lipsiæ, in qua præter præcepta utilissima, casus etiam forenses partim a F. Hoffmanno exhibiti, partim noviter additi continentur.

sem Bungum; *Firmianum* in Divinis institutionibus; *Alexandrinum Clementem* in Stomatibus; *Bedam Anglo-Saxonem* in Chronologicis; *Boetium* in Divisionibus, & Musicis; (a) *Martinum Delrio* in Magicis disquisitionibus; in Solymorum divitiis *Pinedam*; *Malvendam* in Antichristo; in æternitate suavissimum *Drexelium*; electissimum *Novarinum* in Electis sacris; & mille electis omnimodæ eruditionis, & solidæ doctrinæ operibus, ut sibi paret arcem omnium disciplinarum munitissimam. Nec cum Musis humanioribus sit minus humanus, & comis; sed horas occupet subcivas cum *Bisciola* litteratissimo: Dies caniculares cum lepidissimo *Majolo*; Geniales cum *Alexandro Neapolitano*; in Noctibus diversetur apud *Agellium*; in Septimanis apud *Barthasium Christianum Sarronidem*; Menses, & annos apud *Theodorum*, & *Lilium Giralduum*
uti-

(a) Titulus est: *disquisitionum magicarum libri sex*, Lovan. 1599. 4. aliisque in locis auctius deinde prodiit. Quo de P. Nicéron loc. cit. tom. 22. pag. 382. suam his verbis sententiam expressit: „ comme on est curieux du tout ce „ qui est extraordinaire, ce livre eut d'abord „ beaucoup de cours, quiqu'il soit rempli quan- „ tité de coutes & de fables, que l'auteur „ adopte malgré leur puerelité e leur peu de „ uraisemblance. „

utiliter traducat, & antiqua sæcula apud *Diodorum*, (a) *Philonem*, & *Berosum* commemoret. Porro pro honesta disciplina *Crinitum* advocet: pro doctrina promiscua *Galeotum Martium*; in omnimoda Historia enarranda *Dextrum* consulat; in multa *Solinum*; in varia *Leonicum Thomæum*; in viridariis deambulet cum *Mendoza*; & cum venustissimo *Pelicerio* longævum aucupetur *Phœnicem*; in Corollariis ornetur *Hermolao Barbaro*; in paralellis adæquatissimo *Causino*; in Papyro *Guilandinus* primus adscribatur; in pentacontarchis *Ramirezus de Prado*; Curiosa philosophica exigat a *Nierembergio* eruditissimo; inaudita a *Gaffarello*, Orientis ab una Gallia sagacissimo exploratore; in recensendis rerum invento-ribus *Polydorum*, & *Sardum* audiat, & in Argonauticis Americæ periculis *Bisbelium* ad-

(a) Extat quidem Philonis liber *de biblicis antiquitatibus* latine Philoni suppositus inter Philonis opuscula editus a Sichardo, Basil. 1527. f. & alibi. At Auctor noster videtur intelligere *breviarium temporum* in duos libros divisum Philoni Hebræo suppositum, quod una cum quinque *antiquitatum* libris, aliisque *merum* sunt An-nii Viterbiensis medio sæculo xv. clari, sive *alterius ingenii* commentum. Conf. biblioth. lat. Fabricii tom. II. edit. Ven. lib. IV. cap. 13. pag. 604.

admiretur. A prodigiis (a) cum *Obsequente* obstupescat : & naturæ, & artis miracula cum *Servio* perscrutetur ; apud ornatissimum *Ferrarium* pretiosis ornetur priscorum vestibus, ut cum *Stuchio*, & *Bulengero* lautissimis antiquorum mensis accumbat.

Si politico Christianis delectetur *Marque-rium*, *Scribanum*, & *Ribadeneyram* sæpe perlegat : Si tabularum capiatur elegantia *Philostratum* cum *Vigenario* oculis perlustret ; Icones animorum a *Barclajo* mutuetur ; & Principis imaginem ab uno exaret *Balzaco* Gallicæ eloquentiæ vere principe ; & ne rara & curiosa in museo deficient cum *Piereschio* diu conversetur, fideliter apud *Gassendum* adhuc respirante. Restat ut litteratos, & insignes viros undequaque in museum convocet. Hujus negotii eruditissimo *Imperiali* curam imponat ; ipse libenter adducit cunctis litteratis notissimus. Quibus tandem in erudiendis litteratissimum *Danielem Bartholi* nunquam deserat ; sed semper ad unguem imitetur. Optare præ-

(a) Insignis præ ceteris editio est, quam curavit Oudentorpius, L. B. 1720. 8. „ *Livium* „ potissime „ *Fabricius* loc. cit. lib. III. c. 4. „ „ secutus est *Julius Obsequens*, cujus verba et „ iam frequenter servat. „ Plurimum doctorum omnium judicio depravatum esse, & alienis passim contulibus prodigia in eo notari, observat *Petavius* XII. 38. *doctrinæ temporum*, t. 2. p. 271. edit. Veron.

præterea ut cum (a) *Lipſio* Mutarum alumno dilectiſſimo fideles contraheret Medicus amicitias. In illius tamen mira elocutione vellem, ut a primis ſtudiis jeciſſet fundamenta ſermonis exculti. Ni enim aſſuetus fuerit robuſtiori huic cibo ventriculus, fatuas ac infulſas propemodum congeret cruditates. Proveciores anni, vel deſeſſo jam laborantes calido perperam adoriuntur nervoſum hoc ſtyli genus

(a) Plus eruditioni, quam ejuſdem dictioni tribuit *Voffius* lib. 4. *inſt. orat.* n. 7. c. 6. *Mareſius* *epiſt.* lib. 1. ep. 49. *Morhoſius* *polyhiſt.* pagin. 301. *Sciopius* vero in *Pafcaſio Groſſippo* *Lipſii* latinitatem notat his verbis: „ in *Lipſii* „ ſtylo iſtæ apparent dotes, acumen, venuſtas, „ delectus, ornatus vel nimius, cum vix quicquam proprie dictum ei placeat, tum ſchemata nullo numero, tandem verborum copia. Deſunt autem perſpicuitas, puritas, æquabilitas, collocatio, junctura, & numerus oratorius. „ *Speſtemus*, ait *Quintilianus* lib. 10. *inſtit. orat.* cap. 1. *Ciceronem*, hoc propoſitum nobis ſit exemplum. Ille ſe profeciſſe ſciat, cui *Cicero* valde placebit. Ex cujus „ omnibus operibus „ addit *Sciopius* *conſult.* p. 38. vol. 1. „ libri de officiis, & *Tuſculanarum* quæſtionum „ diligentiſſimam ac ſæpius iteratam lectionem „ merentur; *epiſtolæ* vero omnes ſi quis eas „ familiariſſimas ſibi reddiderit, hoc præſtant, „ ut ne ſi velit, quidem poſſit non eleganter „ ſcribere. „ *Celſi* quoque dictio puriſſima eſt atque elegantiſſima, quam non infeliciter imitatus eſt *Lommius* in præſtantibus ſcriptis, quæ ſupra recenſuimus.

genus. Potest quidem, etsi illud non suppetat, nihil de perfectione Medico deficere. Carebit ornatu, non sapientia. Multos ego novi, apud Hispanos præsertim, viros in arte medica, quin & aliis disciplinis peritissimos, eloquio tamen prorsus barbaros ac ineruditos. Quod in Socrate olim hominum sapientissimo adnotatum est. Diversa sunt temperamenta, quæ eloquii facundiam, quæ ingenii subtilitatem, quæ praxis prudentiam pariunt: una præ cæteris scientiis medicina plus gaudet compleri rebus, quam verbis: & medicamenta sunt, quæ morbos curant, non politi sermones. Attamen non inglorium erit, si disertus fuerit Medicus; si indulgeat quandoque Musis, non indecorum: Sorores ipsæ sunt Apollinis, cujus filia medicina. Sæpe latet sub tegmine carminum salubris medicina (non intelligo carminibus curari morbos, absit indignum facinus, absint anilia a dignitate Christiani Medici) sed ex veterum poetarum monumentis quamplurima erui posse puto, quæ ad Medici eruditionem & utilitatem apprime faciant. Nuperime eruditissimus (a) *Lotichius* ex uno *Petronio*

(a) Ingens hujus viri commentarium in *Petronium Arbitrum* exiit e *Francofurtensibus* typis an. 1629. 4. cum var. notis eodem anno eademque forma impressis: inter quas eminent nobiles *R. Moreau* *quæstiones medico-physic.* in *Petron.* an. 1629. editæ. *Lotichium* in veterum, bonorumque medicorum lectione parum versa-

tronio Arbitro physico-medica extraxit scitu dignissima, quæ in elegantissima commentaria disposuit, immortale nomen ipsi comparatura. Etenim multijuga disciplina, & rerum ampla seges sola potest supra vulgi obscuritatem Medicum extollere. An magni *Fernelii* divinis lucubrationibus quicquam demitur ponderis propter dicendi venustatem? An *Fracastorii* divina Calliope decretam Senatusconsulto propter artis Medicæ præstantiam, marmoream statuam potuerit diruere: quin potius extracta amœnissima *Siphilide* novum erigere simulacrum? Sed stricta oratione prætermissa, in qua olim claruere *Lucretius*, *Aratus*, *Damocrates*, *Oppianus*, (a) *Macer*, *Serenus*, *Nicander*, & unus princeps

tum, undiquaque nec recte quidem compilasse, quæ ad grandendum librum inservire poterant, affirmat Goldastus, in epist. ad C. Hoffmannum 7. Cal. Octobris 1631. exarata.

(a) Pseudo-Macer jure nominandus auctor librorum *de virtutibus herbarum* in collectione Aldina med. latin. antiquor. aliisque in locis impressorum „ qui „ quidem judicio Cornarii in hujus præfatione Francof. 1540. 8. „ religiosus „ & monachorum generis, ut apparet, Cui vel „ Macro nomen fuit, vel Macri nomen his libellis præfigere visum fuit ut studiosos magis „ tanti auctoris titulo „ nimirum Macri Ovidii Poetæ contemporanei „ invitarent. . . . In „ summa sæculo barbarissimo, & auctore græcæ „ cæ linguæ ignaro, & latinæ non satis docto,

ceps *Abensina*, qui meliorem medicinæ partem per cantica, idest per Metros idiomete Persico posteris tradere non erubuere. Historicos, & Geographos pertractasse utilissimum semper judicavi, ut in eis accurate observet, quæ circa regionum temperamenta ac temporum accidentia evenerint: non parum ista ad Medicum facient. Ex Geographis igitur, post Strabonem, Melam, Dionisium (a) nobiles ac veteres scriptores, elige cum delectu, quos legas cum delectatione, *Ortelium,*

„ primi tres libelli, itemque quartus qui jam recens accessit . . . scripti sunt. „ *Legenda* insuper de hoc pseudo-Macro Th. Bartholini dissertatio *de medicis poetis*, Hafniæ 1669. 8. de Æmilio autem Macro consulendus Broeckufius ad Tibull. pag. 275. & Reinesius in *epistola* ad Daumium.

(a) Æquum non est hic loci silentio præterire Cl. Ptolemæi *geographiam* græce primum Frobenianis typis expressam, 1553. 4. & Paris. 1546. 4. græce, & latine Amstel. 1605. 1618. f. sed postremam hanc unam eandemque esse cum græco-latina priore, mutatis tantum titulis, annotat clar. G. M. Raidelius in *commentatione critico-literaria* de Cl. Ptolemæi *geographia*, ec. Norimb. 1737. 4. ubi præter mss. codices, editionesque modo memoratas, latinas etiam & vernaculas Ptolemæi editiones invenies. Huc addes *notitiam orbis antiqui, sive pleniorum geographiam* Chr. Cellarii Lipsiensibus descriptam typis tom. 2. quorum alter excusus fuit 1701. alter 1706. 4.

lium, Bertium, Maginum. Sed ex uno (a) *Atlantis* cacumine totum orbem perlustra; & ex Historicis vide (b) quam diligenter *Thucydides*

(a) Le grand Atlas par Jean Bleau, rarissimum ingentisque opus pretii, lucem vidit Amstel. 1663. fol. vol. 12. ibidemque exiit Jansonii Atlas fol. vol. 8. nec non ejusdem contractus Atlas 1666. fol. Tum eadem in urbe excusus fuit an. 1641. 1649. fol. vol. 4. nouveau theatre du Monde ec. Nuperrime vero Venetiis nimirum an. 1740. prodiit in fol. volumen primum *Atlantis* novissimi italice Gulielmi de l'Isle tabulis xxxiv. accuratis præditum, cui præfixa est introductio ad geographiam M. Sanfon de Abbeville.

(b) Animadvertit Galenus pestem illam enarrasse Thucydidem, non ut medicum medicis, sed *ὡς ἰδιώτῳ ἰδιώτους*. At equidem nullus dubito, quin, si quis descriptionem illam legerit, haud dubie affirmet, descriptionem illam, si non a medico, certe a diligentissimo historico, nec medicæ artis omnino ignaro profectam fuisse. Ideoque ad P. Victorium *in var. lect.* malim accedere Lucretium arguentem in expositione Thucydidi. II. 50. p. 129. edit. Amst. 1731. f. *καὶ πολλοὶ σπερσκόμνοι τῶν διεφθαρῶν· ἅσι δ' οἱ καὶ ὀφθαλμῶν*; quam ad alios defendentes Lucretium. Hic quippe poetarum more partim addit, partim omittit, partim mutat ac separat, ut unicuique utramque pestis descriptionem conferenti palam est. Ac si præ mortis metu; cujus nullam ibi, ubi Lucretius agit, mentionem facit Thucydides; ferro privatos virili parte dicere ausis; fatearis quoque necesse est non modo manuum pedumque extremitates abscissas

didēs pestem descripserit, qualem usquam fuisse memoratur lib. 2. cap. 8. belli Peloponesiaci. Vide *Livium* variis rarisque portentis, quos undiq; *Julius Obsequens* compilavit, opus suum disseminantem, Philosophos quæ debeant ad causarum naturalium perscrutationem excitare; pestem & ipse narrat memorabilem ex veneficiis ortam lib. 8. decad. 1. *Ammianus Marcellinus*: aliam miræ originis lib. 20. Denique pauci sunt ex celeberrimis auctoribus, qui vel morbos epidemios, aeris novas corruptiones, hominum dispositiones: animalium, plantarum, lapidum, aquarum,

I

aut

fuisse, verum etiam effossos ferro oculos: non enim minus a *σπειροκόμοι* dependent verba *ἔσι δ' οἱ καὶ τῆς ὀφθαλμῶν*, quam superior dictio *τῶν*. Quod si affirmaveris; anne horrendum hoc prætermisisset Thucydides in aliis minoris momenti rebus recentendis accuratissimus? Quamobrem crediderim equidem nonnullos mortem effugisse extremis corporis partibus, ut Thucydides inquit, læsis remanentibus, multos etiam convaluisse manuum pedumque extremitatibus morbo absumptis; multos testibus, aut cole corruptis, sponteque decidentibus (*τῶν* quippe *αἰδοῖα* alicubi testes, alicubi coles Gaza verit) nonnullos quoque amissis oculis: non enim video, cur non possit pestis testes depasce-re cæteris illæsis visceribus, quod per malignas febres accidisse vidi superante natura morbum. Thucydidis autem modo laudati græca editio præstantior est Basileensis 1540. f. & Parisiensis Stephani 1564. f. omnium optima græco-latina Hudsoni Oxoniensis 1696. fol. laudatur latina Tubing. 1596. 8. atque Argent. 1614. 8.

aut fontium virtutes ac admirandas facultates non referant. Non igitur scivisse pudeat quid *Plutarchus* de (a) fanatica Milesiarum Virginum lue prodiderit: quid *Strabo* de Aelii Galli exercitu: quid *Polydorus Virgilius* de (b) sudore Anglico: quid *Josephus* de raro morbo Herodis magni: quid *Herodotus* de (c) Scytharum infirmitate: quid

(a) Furor erat se se suspendio necandi, quem remediis nequicquam tentatis, prudens sedavit vir quidam, ad populum rogatione perlata, ut virginum, quæ sibi ipsis mortem conscissent, per medium forum nuda cadavera effarentur. *Plut. ethic. lib. de cl. mul. pagin. 120. edit. Paris. 1544. f.*

(a) Sic dictus fuit mirabilis hic morbus quod primum Angliam occupaverit, quam subinde aliquot annis per intervalla tentatam tandem affligere desit. Hunc morbum perquam diligenter descripsit Jo. Cajus *de ephemera Britannica*, recuf. Lond. 1721. 8. similemque cum peste Atheniensium facit; neque perperam, nam sudorem, inquit Freindius in *hist. med.*, pro hujus febris symptomate tantum aut crisi habet.

(a) Τοῖσι δὲ inquit Herodotus lib. 1. p. 44. edit. L. B. 1715. fol. ἢ Σκυθίων συλήσασσι τὸ ἱερόν ἐν Ἀσκάλωνι, καὶ τοῖσι τέτων αἰὰ ἐκγίνοισι ἐν ἑσκηψε ὁ θεὸς θήλααν νόσον; idest: ac vero Scythis templi Ascaloniensis spoliatoribus, eorumque semper posteris numen morbum immisit fœmineum. Ad hunc autem morbum explicandum, cum non docuerit Herodotus quisnam fuerit, in medium adducit Mercurialis Hippocratem *de aer. aq. & loc.*, qui & morbum, & originem veram, ejusque nominis rationem explanat. Var. lect. lib. III. c. 7.

quid tandem *Diodorus*, *Procopius*, *Orosius*, *Cedrenus*, *Jornandes*, & sexcenti similiter exaraverint, ut collecta omnia in medicam supellectilem coacervet, & librum admirandum *Hippocratis* (a) *de aere, aquis, & locis*, in Historicorum monumentis sparsim perlegat.

Sed jam audio justas philosophorum querelas, quod nimis digredi videar absque illorum enumeratione; debuissim certe illos preponere, cum ibi incipiat medicus, ubi definit Philosophus, nec ullo pacto perfectus dici possit, qui preceptis Philosophicis non fuerit ad unguem imbutus: ipsamet de causa volvi medicam Bibliothecam Philosophis claudere, tanquam corona, & anima quadam totum corpus medicinæ informantē.

I 2

Ab-

pag. 79. *Herodotus* comparandus ex editione græca quidem Basileensi 1541. 1557. f. & Parisiensi Stephani 1571. f. græco-latina Francof. 1608. f. & Lond. Galei 1679. f. latina vero H. Stephani 1566. & Francof. 1584. & 1595. 8. cum spicilegio Sylburgii.

(a) Admirandum hunc librum luculentis illustrarunt commentariis Alemannus, Paris. 1557. 8. Martinius ibid. 1646. 4. Zuingerus, & Septalius supra memorati; quem haud infeliciter imitati sunt Claromontius dissert. *de aere, solo, & aquis Angliæ*, Lond. 1672. 12. J. C. Spies *de aere, aquis, & locis Goslariensibus*, Helmst. 1724. & Christianus Adolphus *triade elegantium dissertationum* edita, Lips. 1725. 4. in quarum prima agit *de aere, aquis, & locis* Lipsiensibus, in secunda de salubritate Silesiæ, in tertia de incolatus montani salubritate.

Abſentibus igitur naturæ magnis iſtis numinibus
Ariſtotele, Averroe, Platone, Plotino, Seneca,
Periandro, Plinio, Theophaſto, Aphrodiſeo, Plu-
tarcho, (a) vix crede Medico. Peripateticos ta-
 men

(a) Imo plus ei crede qui poſthabita horum
 philoſophia eam amplectitur, quæ principiis
 gemetrico-mechanicis, experimentiſque atque
 obſervationibus ex anatome, botanica, chemi-
 caque profectis innititur, quæ ad illias medicinæ
 partis cognitionem ducit quæ *φυſιολογικη*, ſeu
phyſiologia appellatur. Quo maxime pertinent
elementa ſcientiæ naturalis Matthæi Giorgii, Lu-
 cæ 1707. 4. *les oeuvres de phyſique, & de mecha-*
nique de Mrs Perrault, L. B. 1721. 4. tom. 2.
 Mariotte, *ibid.* 1717. 4. Rohaulti *phyſica*, Ven.
 1740. 8. Sturmii *phyſica eclectica*, Nor. 1697. 4.
cum collegio ejuſdem curioſo, *ibid.* 1701. 4. *phy-*
ſices elementa mechanica ſ'Graveſande, L. B. 1720.
 4. *cours de phyſique* Hartſoekeri, Hagæ Com-
 1730. 4. *epiſtolæ phyſiologicæ* Leeuvvenoeckii,
 Delfis 1719. 4. *phyſicæ experimentales, & geome-*
tricae diſſertationes P. van Muſſchenbroeckii, L. B.
 1729. 4. opera Verulamii, Boyle, Ch. V Vol-
 ſii, Redii, Gulielmini, Ramazzini, Malpighii,
 Harderi, Bocconi, Valliſnerii, Scheuchzeri,
 Marfilii. Se ſe quoque eruditus medicus con-
 ferat ad *hitoriã Regiæ ſcientiarum academiæ*
 J. B. du Hamel; ad *hiſtoire, & memoires de l'*
academie Royale des ſciences; nec non ad *tranſa-*
ctions philoſophiques de la ſocietè Royale de Lon-
dres traduites par M. de Bremond, quarum nu-
 perrime tomi duo anni ſcilicet MDCCXXXV.
 & MDCCXXXVI. reſuſi Bononiæ in erudito-
 rum manibus verſantur: itemque ad acta Li-
 pſienſia, miſcellanea Berolinenſia, ad ſpecimi-
 na academiæ Florentinæ commentariis & novis

men sequere, ut sis Philosophus; Academicos; ut sis doctus; Stoicos, ut sis sapiens. (a) *Plinium* illustrando longe alios superavit *Salmasius*; *Plutarchum* extreme commendat acutissimus *Michael a Montagna*; ditissimum *Senecam* dum suum sibi facit *Lipsius*, magis dicit: (b) Platonem sa-

I 3

pien-

experimentis aucta a *Musschenbroeckio*; ad commentarios instituti scientiarum Bononiensis, demum ad academiae Imperialis Petropolitanae commentarios quorum, Bononiae prodierunt haecenus tomus I. & VI. Attamen suus etiam est honor antiquis philosophis, quorum erudite *Laertius*, *Vossius*que exponunt placita, lectioque profutura haud parum erit ad eruditionem aspirantibus.

(a) „ Præter libros sex ordine priores nihil a „ *Plinio* traditum est quod medicorum artem „ & suppellectilem non augeat. „ *Dalechampius* in præfat. ad eundem. Celebris editio *Plinii* est *Lugdunensis* 1587. fol. cum castigationibus *Dalechampii*, recusa *Coloniae* 1615. & *Genev.* 1631. f. Laudatur *Lugduno-Batava* 1669. 8. vol. 3. cum variorum notis curante *Gronovio*; tum demum præ aliis omnibus luculentissima a celeberr. *Harduino* recensita *Parisiensis* 1685. 4. volum. 5. ubi *Plinianas* *Salmasii* exercitationes plus æquo perstringit, vulgatas *Parisi* 1629. f. & *Trajecti ad R.* cum additamentis exercitationum ejusdem de homonymis hyles jatricæ, & de manna, & saccharo, atque iudicio de *Plinio*, 1689. fol.

(b) Præstantiores hujus editiones habentur græca cum commentariis *Procli* in *Timæum*, & politica, *Basil.* 1534. f. græco-latina cum versione & argumentis *Marfilii Ficini*, *Lugd.* 1583.

pientissimum *Ficinus* erudit: Aristotelem demum magnus commentator *Averroes*. In quibus duobus elucidandis in dies certatim insudant Europę Lycea celebriora. Ex quibus omnibus pretiosum ac feminificum sal affabre elicuit nobilis ille Venetus *Bernardus* nobili suo opere totius *Philosophiæ Seminario*. Sed quæ aptius ad Medicum spectent omnium diligentius congeffit una *Cornimbrica*. Nec absit gravis (a) *Albertus Magnus*

fol. tum ex recensione, argumentis, notisque Jo. Serrani, Paris. 1578. fol. vol. 3. ex H. Stephani officina. Marfilium porro in interpretando fideliolem; elegantiolem Serranum esse, existimant eruditi viri. Laudatur quoque latina ex versione Cornarii cum argumentis, & commentariis Ficini, Basil. 1561. f.

(a) Ea obiter attendenda quæ de spuris quibusdam Alberti magnis scriptis annotat celeb. Amat de Gravefon hist. eccles. tom. 5. colloq. 5. p. m. 103. „ *Liber de mirabilibus superstitionibus* refertus Albertum Magnum parentem „ non habet, sed alium plane auctorem, minus „ Alberto Magno similem, quam homini firmiam. Liber quoque *de secretis mulierum* non „ est Alberti Magni, nec viri cujuscumque docti, „ sed potius hominis nugacissimi, qui librum „ ex meris nugis contextum nomine suo edere „ non ausus, Alberti Magni nomen ei inscripsit, ut acceptus magis ac vendibilior esset. „ Eiusdem sententiæ est Bellarminus *de scriptoribus ecclesiasticis*, pag. 441. ed. Ven. f. 1728. & Natalis Alexandri in hist. ecclesiast. t. V. f. edition. Lucensis art. IV. p. 139. Sunt qui affirmant libellum *de secretis mulierum*, itemque

gnus a tuo Philosophorum cœtu; non sapientifimus *Niphus*; non *Licetus* inexhaustæ eruditionis vir; non *Cottunius*, quem Athenæ libenter exoptassent; non *Berigardus* in Pisanum tanquam in circulum Aristotelis genium ab inferis revocans: non tandem Hermeticus *Nollius*, si in Aristotele Hermetem, si in Hermete Aristotelem velis admirari (quod felicissime etiam complexus est *Sennertus*) *Albertus*, & *Niphus* elapsis sæculis adeo familiarem habuerunt Stagiritam, ut coetaneos crederes: nostro vero, ad miraculum usque *Centensis Cremoninus*; sed forsitan nimis anxie, nimis mordicus suo damno. Caveant mortales a syrtibus: intricatæ, & abstrusæ Aristotelis sententiæ subtilioribus illaqueandis aptæ ingeniis, interprete indigebant *Angelo*; sic Angelicus *Thomas* Aristotelem dum explicat, Christianum facit, non est, quod Aristoteles quemquam faciat (a) ethnicum. Perperam conantur

I 4

Phi-

de virtutibus herbarum, lapidum, animalium, ec. ab Henrico de Saxonia Alberti Magni discipulo conscriptum fuisse. Confer *bibliothecam scriptorum* Mangeti tom. 1. p. 192.

(a) J. C. Scaliger exercit. 365. Vossius de idololat. l. 1. c. 10. & de philosoph. p. 143. F. Licetus de pietate Aristotelis erga Deum, & homines præclare de Aristotelis religione sentiunt: contra Valerianus Magnus lib. de atheismo Aristotelis; Hallenses tom. 8. obs. 10. & Parkerus dissert. 1. de Deo, eum atheis haud dubie adscribunt. Fabricio tamen in biblioth. græc. lib. III. cap. 6. p. 177. ex scriptis Aristotelis quæ hodie

Philosophi metiri cœlestia pede geometrico, perscrutari oculis naturæ arcana religionis : in his libro vitæ Christo constanter inhærendum.

Quapropter sacra induatur armatura Medicus, sacro ornetur codice, in quo inveniet medicina suam originem, Creatorem suum immortalem, suam laudem, ornatum, commendationem, & ex artis partibus diæteticam, ciborum delectum,
Gy-

extant „ non videtur temere inter atheos rejiciendus esse Aristoteles, etsi mundum æternum a Deo naturaliter emanasse sensit, & multos docuit graves atque maximos errores, quorum vim si omnem penetrasset, vel consecutiones universas fuisset amplexus in *ἀδελφότητι* forte potuisset incidere, vel saltem perinde omni se exolvere religione ut Epicurus fecit. „ Plura lege loc. cit. Scire porro expedit præ ceteris Aristotelis scriptis excellere, quæ de animalibus tractant, & dialecticam; quam deinde cum Arabes fœdaverint & scholastici, dulcius ex ipso fonte hauries, aut hujus loco *artem recte cogitandi* M. Arnaud, aut illustris VVolphi *logicam*, Veronæ recusam 1735. 4. aut clar. Ridigeri *de sensu veri, & falsi* libros perleges, quibus ars ratiocinandi explanatur medico æque necessaria, atque Hippocr. I. aph. 1. sententia difficilis : *ἢ δὲ κρισίς χαλεπή*. Græcam Aristotelis operum editionem Francof. laudat Fabricius 1587. 4. vol. 5. curante Sylburgio : latina eligatur Basileensis e variorum interpretatione, 1538. fol. vol. 2. a Simlero recensita; græco-latina celebris est Parisiensis e variorum interpretatione, & recognitione Guil. du Vallii 1639. in fol. vol. 4.

Gymnasticam, Chirurgicam, Pharmaceuticam; plantarum ac lapidum mille virtutes, morborum varias descriptiones, causas, origines, & ex abstrusis naturæ miraculis admirandas curationes, ut hinc ore aureo clamaverit *Chrysof. hom. 29. in Gen.* nullam esse in humana natura corporis vel animi passionem, quæ medicinam hinc accipere nequeat. Quid plura? Totius tandem Philosophiæ basim ac fundamentum: in illo enim non desiderabis Dialecticam, si *Jobi* colloquia, & soliloquia examines; non Rhetoricam, si aliloquum ac sermonis venusti *Esaiam*: non Metaphysicam, si alitem *Patmeum*, divinum *Joannem*, aut *Ezechielem* labyrinthum; non Poeticam, si *psalmographum Regem*; non jurisprudentiam; si sacrum legislatorem; non Eticam, aut Oeconomicam, si *Salomonem*; non Politicam, si *Samuelem*; non Geometriam, si *Josuem*: non Historiam demum aut chronicam, si totum perlegas? Hinc est quod celeberrimi auctores Medici, ea quæ in sacris paginis (a) physice de herbis, lapidibus, ani-

(a) Huc etiam pertinent *commentaria physica* Jo. de Mey, Medioburgi edita 1661. 4. & H. Vogleri *de rebus naturalibus, ac medicis, quarum in Scripturis Sacris fit mentio*, Helmst. 1682. 4. neque minus *VVarlizzii diatribe medico-sacra de morbis Biblicis a prava diæta, animique affectibus resultantibus*, VVittemb. 1714. 8. & *miscellanea medica Thomæ Bartholini de morbis biblicis*, Hafniæ 1672. 8. quæ pariter continentur in parte quinta opusculorum a Crenio collectorum ad historiam sacramque philosophiam pertinentium.

animantibus, aut de morbis scribuntur, aggressi sunt enucleare *Levinus Lemnius, Rucus, Bustamantinus, Hieron. Bardas, Guil. Ader, Frantzius,* & alii, quibus palmam præripuit doctissimus *Vallesius*, ut interim primi nominis Theologos & Sanctos Viros taceam, *Pererios, Pinedas, Basilios, Chrysostomos, Ambrosios*, qui de opere creationis hexamerones facundissimæ eruditionis ac doctrinæ plenos construentes, totam ferme naturam in sacro codice radicitus examinarunt. Caveat tamen sapiens Medicus ne sacrorum opera ingeniorum in speciem, & cultum parietum comparentur.

Ipsi quoque *Thom. Crenii fasciculi dissertationum historico-critico-philologicarum* sunt lectu dignissimi, *Vvedeliique exercitationes medico-philologicæ sacræ, & profanæ*, Jenæ variis annis in 4. editæ. Demum eximii Sacro-philologi *Matth. Hilleri onomasticum sacrum* typis Tubing. expressum 1706. 4. ejusdemque *hierophyticon*, sive commentarius in loca Scripturæ Sacræ, quæ plantarum faciunt mentionem, Traj. ad R. 1725. 4. Attamen universa & singula hujusmodi scripta summa cum cautione legas oportet, videasque, ne humani ingenii perspicuitas Sacræ Scripturæ auctoritati quidquam officiat: etenim *justi sunt, prov. 8. omnes sermones mei, non est in eis pravum quid neque perversum, recti sunt intelligentibus, & æqui invenientibus scientiam.*

F I N I S.

B I-

129

BIBLIOTHECA
MEDICA CONTRACTA.

Anatome.

- M**Ich. Lyseri culter anatomicus, Hafniæ 1665. 8. *Liber ei necessarius, qui practicam exercet anatomen. Accedunt huic editioni observ. med. Lyseri, a Moinichen, Bogdani, Seidelii.*
- * Laurent. Heisteri compendium anatomicum, Venetiis 1730. 8. *Aureum bujus textum perlegere, Verheyenii vero, aut Diemberbroeckii figuras consulere oportet.*
- * Phil. Verheyen anatomia corporis humani libri duo, Neap. 1717. 4. tom. 2. *In Bruxellensî editione 1710. 4. partium figuræ sunt nitidiores.*
- Isb. Diemberbroeck anatomes corporis humani libri decem. *Accedunt opera medica ejusdem Auctoris, Ultrajecti 1685. 4. t. 2. Ubi deest hæc editio, comparari potest Patavina 1688. 4. t. 2.*

Botanica.

- * Nicc. Lemery dizionario, ovvero trattato universale delle droghe semplici, Ven. 1721. fol. *Hujus lectio præire debet sequenti:*
- * P. A. Matthiolus in Dioscoridis libros sex de materia medica, auctus a C. Bauhino, Basil. 1674. fol. *Baubini additamenta opus fere absolutum reddunt.*
- * Herm. Boerhaave tractatus de viribus medicamentorum, Ven. 1730. 12. *In hoc libello ex principiis anatomico-mechanico-chemicis nervose ratiocinatur cel. Auctor.*

Che-

- * Nicc. Lemery corso di chimica, Ven. & Bonon. 1707. 8. t. 2. *Optimus Auctor pro usu artis: dilucide enim, & candide chymicas operationes exponit.*
- * Herm. Boerhaave elementa chemiæ, Venet. 1737. 4. t. 2. *Omni laude majora propter abundantiam, atque exactitudinem experimentorum.*
- * Frid. Hoffmanni observationum physico-chymicarum libri III. Ven. 1740. 4. *Libellus mole quidem parvus, sed summa rerum experimentorumque ubertate clarus.*
- * Nicc. Lemery pharmacopea universale, Venet. 1720. f. *Opus multorum annorum observationibus atque experimentis suffultum.*
- * Pharmacopœa Batteana cum appendice, & Stahlîi fundamentis chymico-pharmaceuticis, Ven. 1731. 8. *Præcellit remediis particularibus ab auctore probatis, & tabula posologica Tyroni utilissima.*
- * Lessico farmaceutico di Gio: Battista Capello, Ven. 1740. 8. *Usus baud exigui est hic libellus, eo quia selecta, queque nostris temporibus usurpantur, remedia continet.*
- H. a Mynsicht thesaurus & armamentarium medico-chymicum, cum aliorum opusculis, Ven. 1718. 8. *Exactus auctor, at minus aptus Tyronibus; fere enim nimium tribuit propriis inventis.*

Physiologia.

- * H. Boerhaave institutiones medicæ, Ven. 1723. 4. *cum plerisque aliis ejusdem operibus. Liber in physiologicis incomparabilis.*
- * Frid. Hoffmanni medicinæ rationalis systematicæ

ricæ tomus primus, Ven. 1732. 8. *Hujus physiologia Tyronum captui est magis accomodata; at non ita recta pergit.*

- * Archib. Pitcarnii opuscula medica cum elementis med. physic. mathematicis edita, Ven. 1733. 4. *Hic quoque solide & perspicue solidorum doctrinam pertractat; sed totam physiologiam uti præcedentes non expedit.*
- * Jo. Hecquet novus medicinæ conspectus, pars I. Neap. 1737. 4. *Scriptum profunda eruditione refertum.*

Pathologia, & Semeiotica.

- * Hippocratis Coi opera cum commentariis Marinelli, Ven. 1575. f. *editio non minus emendata, quam rara. Hujus defectum supplet editio operum Hipp. Veneta 1737. fol. tom. 3. curante cl. Paitono, cui insuper adjunctus est M. Pini index in Hipp. rarissimus.*
 - * Aphorismi Hippocratis ex recognitione Adolphi Vorstii, L. B. 1628. 32. *ibidemque alias deinceps eadem forma cum locis parallelis Hippoc. & Celsi, & indice luculento. Versio celebris est Leoniceni, quam Vorstius linguæ utriusque peritissimus castigavit; editiones autem italicis quotquot circumferuntur longe emendatiores.*
 - * Manuale Medicorum, seu *Συμμάξις* aphorismorum Hipp., Prænotationum, Coacarum, & Predictionum, secundum propriam morborum omnium nomenclaturam alphabetico digesta ordine, Londini 1659. 24. & Genev. 1660. 12. *Sed hæc mendosa editio est. Totus hic libellus sententiarum gravitate fere certat cum Hippocratis aphorismis: quamobrem eadem cura ac studio pervolvendus atque ediscendus.*
- Galenii opera omnia cum indice Antonii Musæ,
Ven.

- Ven. apud Juntas *variis annis in fol. & pluribus voluminibus. Vid. annotat. ad Galenum, pag. 10.*
- Andrææ Lacunæ epitome operum Galeni, Basil. 1551. f. itemque Ven. in f. & 8.
- * Aretæi Cappadocis libri vii. a Crasso in latinum sermonem versi, ec. Ven. apud Juntas, 1552. 4.
- * Cœlii Aureliani Siccensis de acutis morbis libri tres, de diuturnis libri quinque, Lugd. 1567. 8. & Amst. 1709. 4.
- * Aurelii Cornelii Celsi de medicina libri octo, Patav. 1722. 8.
- Alex. Tralliani libri medicinales xii. grece & latine, Basil. 1556. 8.
- Oribasii Collectorum medicinalium libri xvii. & synopses libri ix. Ven. 1554. 8. t. 2.
- Aetii opera omnia Cornario interprete, Basil. 1549. f. & Lugd. eodem anno ac forma.
- Pauli Æginetæ opera ex Andernaci versione, Lugd. 1589. 8. & Basil. 1556. f. Cornario interprete.
- * Jac. Hollerii in aphorismos Hippocratis commentarii septem cum scholiis Liebautii, Paris. 1579. 1583. 8. aliisque in locis.
- * Hippocratis aphorismi a Jo. Hecquet expositi, Neap. 1731. 4. *Qui hos duos habet aphorismorum expositores facile reliquis omnibus careere potest.*
- * Magni Hippocratis coacæ præfagia Jac. Hollerii, & Desiderii Jacotii, Lugd. 1576. f. *Si inveniri nequeat opus hoc præstantissimum, præsto sit sequens:*
- * Hippocratis magni coacæ prænotiones græce & lat. L. Dureti, Paris. 1621. 1658. Genev. 1665. Lugd. Bat. 1737. f.
- * Franc. Vallesii in Hippocratem de morbis popularibus commenraria, Colon. 1588. f.
- * Ejusdem in aphorismos Hipp. in librum de alimentis-

- limento, in lib. prænotionum, & de ratione victus in acutis, *ibid.* 1589. f.
- * Jo. Freind commentarii novem de febribus, *ec. Ven.* 1733. 4. *Editio Lond.* 1717. 4. *correctior est, textumque etiam Hipp. græcum continet.*
- * Magnus Hippocrates Cous Prosperi Martiani, *Rom.* 1628. fol. *Laudatissimus hic vir 20. annorum spatio atque amplius in assidua Hipp. lectione versatus ejusdem obscuriora loca breviter explicat, atque illustrat.*
- Salius Diversus de morbis commentaria, *Francof.* 1622. 1612. 1646. f.
- Hippocratis Coi xxii. commentarii tabulis illustrati T. Zuingeri studio, *Basil.* 1579. f.
- Lud. Septalii in librum Hippocratis Coi de aeribus, aquis, locis, commentarii v. *Colon.* 1590. fol.
- * Gulielmi Ballonii opera omnia medica, *Ven.* 1734. 4. tom. 4. *Eminent inter opera Ballonii duo epidemiorum, & ephemeridum libri.*
- Joan. Schenckii observationum medicarum libri vii. *Lugd.* 1644. f. *Continet eruditum hoc opus rariores morborum historias ex compluribus auctoribus summo labore conquistis, ac scite digestas: singulis tamen caute fidem adhibeas.*
- * Thomæ Burnet thesaurus medicinæ practicæ, *ec.* 1733. 4. *Brevem morborum fere omnium descriptionem sistit ordine alphabetico, ac deinde multiplicem curationem tradit ex probatissimorum virorum historiis, consiliisque ad verbum excerptis, sic ut ad praxim quod attinet faciendam tutius hoc, quam Schenckiano opere uti liceat.*
- * Th. Boneti sepulchretum, sive anatomia practica in tres tomos distributa, *Genev.* 1700. f. tom. 3. *Plurimorum virorum observationes ex cadaverum anatome desumptæ scholiisque egregiis præditæ utilissimum hunc librum constituunt, quo*
ad

ad cognitionem causæ morbi affectique loci fere tuto ducimur.

* Jodoci Lommii observationum medicinalium libri tres, Jenæ 1719. 8. Eximius profecto liber die, nocteque versandus, in quo morborum signa, eorumque præfagia accuratissime pertractantur.

* Prosperi Alpini de præfagienda vita & morte ægrotantium libri septem, Venet. 1735. 4. In hoc genere est omnium optimus.

* Matthiæ Tilingii de recidivis tractatus, Mindæ 1679. 12. Primus fuit, qui ex professo exacteque de recidivis scripsit, & hercle subest mirari, hunc egregium libellum semel tantum, ni fallor, fuisse editum.

* Steph. Rod. a Castro quæ ex quibus; sive de mutatione aliorum morborum in alios. Francof. 1667. 12. Aureum hunc libellum appellat Zacutus.

Huc usque Scriptores recensuimus ejus pathologiæ partis præcipuos quæ signa, tempora, progressum, exitum, historiam demum morbi tradunt; nunc eos nominabimus qui morbi causas & symptomata rectius secundum recentiorum inventa scrutati sunt, inprimisque Baglivii de solidorum cum fluidis æquilibrio, Borelli de canalium renixu in fluida, Bellinique de villo contractili. Sunt igitur:

* Laurent. Bellini de febribus, de morbis capitis, pectoris, de urinis, de venæ sectione, Ven. 1732. 4. cum ceteris ejusdem operibus.

* Archibaldi Pitcarnii elementa medicinæ physico-mathematica, atque opuscula medica, in quibus pleraque occurrunt pathologica, Venet. 1733. 4.

* Joan. Hecquet novus medicinæ conspectus, pars 2. Neap. 1737. 4. & de purganda medicina

cina a curarum fordibus, ibid. eadem forma, atque anno.

- * Frid. Hoffmanni medicinæ rationalis systematicæ tomus secundus, Ven. 1732. 4.
- * Ejusdem opuscula medico-practica, seu dissertationes selectiores, Ven. 1738. 4.
- * Ejusdem opuscula physico-medica, ibid. eodem anno, & forma.
- * Hermanni Boerhaave institutiones medicæ de morbis. *Editæ sunt una cum institutionibus med. de œconom. animal. ante memoratis.*
- Barthol. de Moor vera-pathologiæ cerebri delineatio, Amst. 1704. 4.
- Jof. a Rega dissertatio de sympatiâ, seu consensu partium corporis humani, Halermi 1721. 8.
- * Jo. Freindii emmenologia; *quæ simul impressa est cum comment. de febribus supra nominatis.*

Therapeja.

Et quidem universalis primum quæ generalia medendi præcepta tradit; qua in parte palmam ceteris præripiunt hæc quæ sequuntur experientissimorum virorum opera, nimirum:

- * J. C. Claudini de ingressu ad infirmos libri duo, Bonon. 1612. 4. & cum tract. de crisi- bus, Ven. 1628. 4. Francof. 1675. 8.
- * Lud. Mercati libri duo de communi & peculiari præfidiorum artis medicæ indicatione, Colon. 1598. 8.
- * Septalii animadversionum & cautionum medicinalium lib. duo, Patavii 1652. 1659. 8.
- Jo. Rhodii analecta & notæ in Lud. Septalii animadversiones & cautiones medicas, Patavii 1652. 8.
- * De impedimentis magnorum auxiliorum in mor-

K

morborum curatione lib. III. Anton. Ponce
Sanctacruz, Patav. 1652. 12.

Laurent. Scholtzii aphorismorum medicinalium
sectiones octo, Uratislav. 1589. 8. Francof.
1626. 8.

* Fr. Vallesii methodus medendi in libros iv.
divisa, ec. Ven. 1589. 8. & Lovan. 1647. ea-
dem forma.

* De ratione victus in singulis febribus secun-
dum Hippocratem, in genere & figillatim li-
bri III. auctore Brudo Lusitano, Venetiis
1558. 8.

*His perlectis ac probe cognitis protinus ad duos
eximios sequentes tractatus est transeundum, an-
tequam ad particularem therapejam accedas.*

* Accurata medendi methodus quantum fieri
potest ab omni hypothese abstracta ab Hen.
Jof. Rega, Lovan. 1737. 4.

* Frid. Hoffmanni medicinæ rationalis systema-
ticæ tomus tertius, quo vera therapejæ fun-
damenta, ec. Ven. 1732. 4. quibus jure ad-
dendus merito.

* F. C. VVeinhart medicus officiosus, Venet.
1724. 8.

Therapejæ specialis scriptores.

* Philonium Valesci de Taranta, Francof. 1599.
4. & 1680. 4. ibid. curante VVedelio. *Vide
hujus viri elogium pag. 36.*

* Jac. Hollerii de morbis internis, cum Ludov.
Dureti, & Valetii annotationibus, Lugd. 1578.
8. *Nobilis & aureus est liber, estque opus ab-
solutum scripsit Hollerius gravis ætate,
consummatus experimentis, summa fide.* Boerh.
in meth. disc. med.

* And. Cæfalpini praxis universæ arti medicæ,
Rom.

- 137
- Rom. 1603. 12. tom. 3. & Venet. 1680. 12. tom. 2. *Liber eruditissimus Hippocraticæ innixus praxi, cujus dulcedo operis multo magis provefiores quam juniores medicos allicit.*
- * Lazari Riverii opera medica omnia cum Bartholetti de dyspnæa libris quinque, Venetiis 1735. f. *Vid. pag. 36.*
- * Jo. Prævotii medicina pauperum, & de venenis, Ven. 1679. 12. *Opusculum hoc iis, quæ vuri medicinam faciunt, est quammaxime necessarium.*
- * Thom. Sydenham opera medica, Ven. 1735. fol. *Vir hic ob eximium in observando sedulitatem Hippocrates Angliæ vulgo appellatur. Hæc editio cel. Mazini morborum, & medicamentorum mechanicam profert, aliorumque tractatus continet.*
- * Geor. Baglivi opera omnia medico-practica & anatomica, Ven. 1721. 4.
- * Jo. Mar. Lancisii opera varia in unum congesta, Ven. 1739. f. t. 2. *Comprehenduntur in hisce tomis opera præcipua Lancisii excepta metallotheca M. Mercati, & Eustachii tabulis anatomicis.*
- * Herm. Boerhaave aphorismi de cognoscendis & curandis morbis, cum libello de materie medica, Ven. 1722. 4.
- * Frid. Hoffmanni medicinæ rationalis systematicæ tomus quartus pars prima, quæ est de febribus, Ven. 1732. 4.
- * Eiusdem med. rat. syst. tom. 4. pars 2. de hemorrhagiis, & doloribus, ibid. eodem anno, & forma.
- * Eiusdem med. rat. syst. tom. 4. p. 3. de spasmod. & convulsivis morbis, ibid. 1737. 4.
- * Eiusdem med. rat. syst. tom. 4. p. 4. de morbis ex viscerum labe, ec. ibid. 1738. 4.

- * Eiusdem med. rat. system. tom. 4. pars 5. de morbis externis, ibidem 1741. 4. cum supplemento de præcipuis infantum morbis, & vita auctoris, ibidem eodem anno & forma.
- * G. P. Nenteri fundamenta medicinæ theoretico-practica, Ven. 1735. fol. *Solidum & cautionibus practicis refertum opus.*
- * Mich. Ettmulleri opera omnia in V. tom. distributa, Neap. 1728. fol. tom. 5. *Opus est quam eruditissimum; at ei tantummodo profuturum, quem usus formaverit superioresque therapeuticos libros perlegerit.*

Scriptores therapejam quorundam tantum morborum tradentes.

- * Petri Salii Diversi de febre pestilenti tractatus, & de morbis particularibus, Francof. 1586. 8. *Petrus Salius diversus accuratus auctor, & vir longe doctissimus selecta quedam argumenta medica variora exquisite descripta exhibuit.* Jo. Schenckius in sui operis observat. præfatione.
- * De universa muliebrium morborum medicina, Roderici a Castro, Ven. 1644. 4. tom. 2. Hamb. 1604. fol. & 1628. 1662. 4. tom. 2. *Hausit Rodericus a gynæciorum fontibus impressorum Basileæ 1586. 4. vol. 3. tum potissimum a Mercato experientissimo, quem ubi fusior est, utiliter contrahit, ubi nonnihil obscurior, docte explanat. Huic adjunge nervosum optimumque Baltonii tractatum de partheniacis.*
- Opere medico-chirurgiche del Signor Francesco Moriceau delle malattie delle donne gravide, ec. Ven. 1740. 4. tom. 2. *Scriptum teste Borchhaavio l. c. sine eruditione, sed post annosissimam*

- nam experientiam millenorum certe casuum, & experimentorum. Prodiit gallice Paris. 1695. 4. tom. 2.*
- * Rich. Morton opera medica, Venet. 1733. 4. *Impressus una est Harris de morb. acut. infantum, M. Lister de morbis quibusdam chronicis, & aliisque. Inter Mortoni opera, seu morbi æthiologiam, seu curandi methodum spectes, primas ferunt libri tres de phthisi; quos postquam optime callueris, Benneti lectio mox nominandi insigniter proderit.*
- * Christ. Bennet tabidorum theatrum, item vestibulum tabidorum, L. B. 1714. 8. *Plus scripsit, quam promisit; nam describit ille morbos pulmonum, eorumque originem, naturam, secretionem sputi ille unus bene descripsit. Boerhaavius l. c. Eo majori laude dignus, quod cautiones medendi plurimas ab aliis prætervisas edoceat.*
- * Jo. Astruc de morbis venereis libri sex, Ven. 1741. 4. *Adeo præclarum est opus, ut merito dubium sit, plus ne in eo Auctoris eruditioni, an experientie tribuendum.*
- * Jodoci Lommii de curandis febribus continuis, liber, Rotterod. 1720. 8. *Vid. p. 42.*
- * Francisci Torti therapeutice specialis ad febres periodicas perniciosas cum respons. ad Ramazzinum, Venet. 1732. 4. *Vid. pagin. 43.*
- * Dom. Santorini *istruzione intorno alle febbri*, Ven. 1734. 8. *Vid. pag. 42.*
- * Petri a Castro febris maligna punctularis aphoristica methodo delineata, Veron. 1650. 16. Norib. 1652. Patav. 1653. Bergom. 1726. 12. *Vid. pag. 56.*
- * De morbis artificum diatriba Bernardini Ramazzini, Mutinæ 1701. 8. & Patavii 1713. 4.

- Comparanda editio est Patavina, cui accedit supplementum ejusdem argumenti, nec non curiosa utilisque dissertatio de sacrarum virginum valetudine tuenda. Opera hujus omnia edita sunt Genevæ 1717. 4. sed emendatiora Lond. 1716. 4.*
- * *Consulti medici di Francesco Redi, Firenze 1726. 4. & Ven. 1728. 8. cum omn. oper.*
 - * *Consulti medici di Giuseppe del Papa, Ven. 1734. 4. t. 2.*
 - * *Consulti medici di Marcello Malpighi, Ven. 1713. 4.*
 - * *Friderici Hoffmanni consultationum & responsionum medicinalium centuriæ tres, Vened. 1737. 4.*
 - * *Fasciculus remediorum ex Dioscoride & Matthiolo per Justum Mollerum, Basil. 1579. 8. Hoc libro raro contingit videre utiliore, & medicis magis necessarium, affirmat Harris in lib. de morb. acut. infantum.*

Rei chirurgicæ auctores eligendi.

- * *M. Aurelii Severini de recondita abscessuum natura, Neap. 1632. 4. Francof. 1645. & L. B. 1724.*
- * *Ejusdem de efficaci medicina, Francof. 1646. fol.*
- * *Ejusdem trimembris chirurgia, ibid. 1653. & L. B. 1725. 4.*
- * *Aquapendentis opera chirurgica, Patav. 1647. 1669. f. L. B. 1723. f.*
- * *C. Magati de rara medicatione vulnerum, Vened. 1676. f. Amst. 1733. 4. t. 2.*
- * *Opera chirurgica Ambrosii Paræi, Francof. ad M. 1694. f.*
- * *G. F. Hildani opera omnia, ibidem 1682. fol.*

* Scul-

- * Sculteti armamentarium chirurgicum , L. B. 1693. 8.
- * Cours d'operations de chirurgie par M. Dionis , a Paris , 1716. 8.
- * Laurentii Heisteri institutiones chirurgicæ , Ven. 1740. 4. tom. 2. *Opus infinitæ lectionis , acri ingenio confectum , veterumque , ac recentiorum , multaque nova inventa sic proferens , ut jure merito hoc unum instar multorum esse possit .*

Hygienes , & medicinæ forensis scriptores :

- * S. Sanctorii statica medicina , cum commentariis Mar. Lister , & Georg. Baglivi , Patav. 1710. 12.
- Jodoci Lommii de fanitate tuenda , Lugd. Bat. 1734. 8.
- H. Mercurialis de arte gymnastica veterum , Venet. 1574. 4.
- * Lud. Lemery traité des aliments , Paris 1702. 1712. 12. & Ven. italice , 1734. 8.
- Annotationes in librum Ludovici Cornelii de vitæ sobriæ commodis Bernardini Ramazzini , Patavii 1713. 12.
- * Andreae Bacci de thermis , Patavii 1711. f.
- Pauli Zacchiæ quæstiones medico-legales , Ven. 1737. fol. tom. 3.
- D. Joan. Bonhii de renunciatione vulnerum , seu vulnerum lethalium examen , Lips. 1689. 8. *Hoc nullus medicus , nedum chirurgus carere debet ; docet namque tam in genere , quam in specie ac per singulas corporis partes , inflictæ vulnera quænam sint lethalia , ne in vulnerum relationibus , seu renunciationibus magistratus jussu condendis , non sine rei domesticæ , aut famæ detrimento , fallamur .*

- * Ejusdem de officio medici duplici, clinico, & forenfi, ibid. 1704. 4. *Opusculum cautionibus singulare, & solidæ doctrinæ.*
- * *Lexicon medicum Bartholom. Castelli. Patav. 1721. 4.*

En tibi, studiose Tyro paratus librorum catalogus brevis admodum & sumptus exigui. Hoc frui in humanæ salutis præsidium; sciasque, libros in eo contentos singulos quidem necessarios esse, at, qui asterisco signantur, longe omnium necessarissimos.

143

AUCTORUM M

Igitur hic elenchus esto.

SACRA VOLUMINA:

M E D I C I.

A

A Benzoar.
Actuarius.
Ægineta P.
Actius.
Agricola G.
Albucasis.
Alcazar A.
Alexandrinus J.
Altimarus D. A.
Alzaharavius.
Angelutius T.
Anselmus A.
Antidotarium Rom.
Aponensis P.
ab Aquapendente H.F.
Ardoinus S.
Aretæus.
Argelata P.

Afellius C.
Augenius H.
Avicenna.
Aurelianus C.
Austrius S.

B

B Accius A.
Bagellardus P.
Baldus C.
Barrera O. de Nantes.
Bartholinus T.
Bauderonius J.
Bauhinus C.
Beckerus D.
Beguinus J.
Bellunensis A.
Benivenius A.
Beslerus B.

Beve-

Beveroviccius J.
 Boetius de Boot A.
 A Bra H.
 Brachelius Jer. Tr.
 Brasavolus A. Musa.
 Bravus J.
 A Breu A.
 Bruyerinus J.

C

C Apivaccius H.
 Carrerius P. G.
 Casulanus P.
 Castellus P.
 A Castro E.
 . . . P.
 . . . R.
 . . . S. R.
 Cauliacus G.
 Celsus C.
 Chalmeteus A.
 Claudinus J. C.
 Clusius C.
 Codronchus B.
 Collius L.
 Columbus R.
 Columna F.
 Conringius H.
 Constantinus C.

Corradinus B.
 Costæus J.
 Cremonensis G.
 Crollius O.

D

D Alechampius J.
 Daza D.
 Deusingius A.
 Dioscorides A.
 Dodonæus R.
 Donatus M.
 Durantus C.
 Duretus L.

E

E Rotiani *Onomast.*
 Evax.

F

F Aber J.
 Fallopius G.
 Faventinus L.
 Ferdinandus E.
 Fernelius J.
 Ferrus A.
 Ficinus M.

Fie-

Fiendus J.
 . . . T.
 Foefius A.
 Fogeroles F.
 Fonfeca R.
 Fontanus N.
 Foreftus P.
 Fracastorius H.
 Fragofus J.
 Franzofius H.
 Fuchfius L.

G

G Alenus.
 Glauberus.
 Gordonius B.
 Gorræus J.
 Guainerius A.
 Guarinonius C.

H

H Afenreuterus.
 Haliabbas.
 Hartmannus J.
 Harvæus G.
 Heurnius J.
 Hildanus G. F.
 Hippocrates Cous.

Hoffmannus C.
 Hollerius J.
 Hornius J.
 Horftius G.
 Hortus Eystettensis B.
 Hucherus J.
 Hummelbergius G.

I

J Acchinus L.
 Jacotius D.
 Jordanus Th.
 Joubertus L.
 Juliaris P.

K

K Ufnerus G.
 Kyperus A.

L

L Acuna A.
 Laurentius A.
 Lemofius L.
 Leonardus C.
 Liebautius J.
 Lobelius M.
 Lotichius P.

Lufi-

Lufitanus A.
 . . . D.
 . . . Z.

M

MAnardus J.
 Marcellus Emp.
 Marinellus C.
 . . . J.
 Martianus P.
 Massa N.
 Massaria A.
 Matthiolus A.
 Mena F.
 Mercatus L.
 Mercurialis H.
 Mesue.
 Minadous T.
 Montanus J. B.
 Montuus H.
 Moreau R.
 Moronus M. !
 Mynsicht H.

O

Oribasius.

P

PAræus A.
 Pecquetus J.
 Peramatus J.
 Perdulcis B.
 Petronius A.
 Pharmacop. Amstelod.
 . . . Augustana.
 . . . Bergomensis.
 . . . Florentina.
 . . . Hispalensis.
 . . . Neapolitana.
 . . . Valentina.
 . . . Veneta.
 Pinus M.
 Pona F.
 Poterius P.
 Prævotius J.

Q

Quercetanus J.

R

RAnchinus F.
 Rafis.
 Raccogliatrice di Scipione Mercurio.
 Renodæus J.
 Reufne-

Reufnerus H.
 Rhodius J.
 Riolanus uterque .
 Riverius L.
 Roboretus O.
 Roganus L.
 Rondeletius G.
 Ronfæus B.
 Rorarius N.
 Rudius E.
 Ruellius J.
 Rufus Ephesius .
 Rueus F.
 Rulandus M.
 . . . D.

S

L A Sage Femme .
 Sala A.
 Salius P.
 Sanctorius S.
 Sanderius L.
 Sanctacrux A. P.
 Saxonia H.
 Schenckius J.
 Schroderus J.
 Scribonius L.
 Scudalupis P.
 Sebizius M.

Segarea J.
 Sennertus D.
 Septalius L.
 Serapio .
 Serenus Q.
 Serna G. B.
 Sethi S.
 Severinus M. A.
 Signinus C.
 Slegelius P. M.
 Solenander R.
 Sorianus .
 Spachius I.
 Spigelius A.
 Sporichius J.
 Stechinus A.
 Struthius J.

T

T Agaultius J.
 Tagliacotius J.
 Theophrast. *de Plantis*.
 Torræus A.
 Trallianus A.
 Trincavellius V.
 Tulpius N.

Vale-

V

Valeriola F.
 Vallesius F.
 Valverda J.
 Vega C.
 Veiga T. R.
 Vesalius A.
 Veslingius J.
 Vidus Vidius.

Vigo J.
 Vifenacus D.
 Ulmus F.
 Untzerus M.
 VVecherus J. J.
 VVillichius J.

Z

Zacchias P.

E R U D I T I.

A

Ader G.
 Agellius.
 Albertus Magnus.
 Aldrovandus U.
 Alex. Neapolitanus.
 Alexandrinus C.
 Ambrosius Sanctus.
 Aphrodisæus A.
 Aratus.
 Areopagita D.
 Argolus A.
 Aristoteles.
 Athenæus.

Averroes.
 Augustinus Sanctus.

B

BAlzacus.
 Barbarus H.
 Barclajus J.
 Bardus H.
 Barthasius G.
 Bartholi D.
 Basilius Sanctus.
 Beda Venerabilis.
 Benavidius M.
 Berigardus C.

Ber-

Bernardus Jo. B.

Berofus.

Bertius P.

Bisciola L.

Bisselius.

Boetius A.

. . . S.

Bontius J.

Budæus G.

Bungus P.

Bustamantinus J. L.

Bulengerus J. C.

C

C Agnatus M.

Cardanus H.

Cartesius R.

Cassaneti B.

Cassiodorus A.

Cato M.

Causius N.

Chrysoft. Sanctus.

Ciruelus P.

Clavius C.

Columella J. M.

Conimbricenses.

Cottunius J.

Cremoninus C.

Crinitus P.

Crutius M.

D

D Amocrates.

Delrio M.

Dexter L. F.

Dionysius Afer.

Drexelius.

E

E Tymolog. magn.

Euclides.

Eusebius P.

F

F Errarius Oct.

Firmianus L.

Forcatulus S.

Frantzius VV.

G

G Affarellus J.

Galeotus M.

Gassendus P.

Gesnerus C.

Giraldus Lilius *Ferr.*

Guaccius F. M.

Gui-

150
Guilandinus M.
Guibertus A.

H

H Ermol. Barbarus.
Herodotus.
Homerus.
Hopperus M.
Ortelius A.
Huerta.

I

Imperialis.
Isidorus
Junctinus F.

K

Kircherus A.

L

L Emnius L.
Licetus F.
Lipsius J.
Livius T.
Lucretius.

M

M Acer Æ.
Maginus A.
Majolus S.
Malverda T.
Marcgravius G.
Martini M.
Marques J.
Mela P.
Mendoza.
Mercator G. !
Mirandulanus J. Picus.
a Montagna M.
Morus T.

N

N Icander.
Nierembergius
J. E.
Nollius H.
Novarinus A.
Niphus A.

O

O bsequens J.
Origanus D.
Oppianus.

Pa-

P Aladius.
 Pancirolus G.
 Pelicerius J.
 Pererius B.
 Petronius A.
 Philo H.
Pierius Valerianus.
 Pineda J.
 Pifo N.
 Plato.
 Plinius.
 Plotinus.
 Plutarchus.
 Pollux.
 Pontanus J.
 Porta J. B.
 Prierias S.
 Ptolomæus C.

R

R Amiresius a Pra-
 to L.
 Rhodius J.
 Ribadeneira J.
 Rodiginus C.
 Rueus F.

S Almasius C.
 Sardus A.
 Scaliger J.
 . . . J.
 Scapula J.
 Scheinerus C.
 Scribanus C.
 Seneca.
 Serenus Q.
 Servius P.
 Siculus D.
 Solinus Polyhistor.
 Stephanus H.
 Strabo.
 Stucchius G.

T

T Acitus C.
 Tertullianus.
 Thireus P.
 Thomas Divus.
 Thomeus L.
 Tiraquellus A.
 Tolofanus G.
 Thucydides.

Varro M. T.
Vigenerius J.
Virgilius P.

Vayrus L.
Valderus :

BIBLIOTHECÆ

A CASTRO ADDITORUM

Auctorum Nomina.

A

Acta Anglicana Phil.
 . . . Berolinensia
 . . . Edimburgensia.
 . . . Francofurtensia.
 . . . Hafniensia.
 . . . Lipsiensia.
 . . . Uratislaviensia.
 Accorombonus F.
 Adolphus C. M.
 Albertus M.
 . . . S.
 Albinus B.
 . . . E.
 Alemannus A.
 Alexandrinus J.
 Almeloveen T. J.
 Alpinus P.
 Ammannus P.
 Ammandus P.
 Andre de S.
 Andreæ Tob.
 Anonymus Chym.
 Aphrodisæus.
 Apinus S. J.
 Arbutthnoth J.

B

Baccius A.
 Bacquere B.
 Baglivius G.
 Bajerus J. J.
 Ballonius G.
 Barbette P.
 Barchusen J. C.
 Baricellus J. C.
 Barrovv. J.
 Bartholettus F.
 Bauhinus C.
 . . . J.
 Baufchius J. L.
 Bayle F.
 Bazzicalue A. M.
 Becherus J.
 Behrius G. H.
 Bellinus L.
 Bellonius P.
 Benedictus A.
 Bennet C.
 Bergerus T. G.
 Bernerus G. E.
 Bernoullus J.
 Beverovicus J.
 Beughem C.

Bianchi J. B.
Bicaifius H.
Bidlous G.
Blancardus S.
Blankesteyn C.
Blafius G.
Blegny N. de
Bocconus S.
Boerhaave H.
Boetticherus J. G.
Bohnius J.
Bonetus T.
Bontekoe C.
Borellus J. A.]
Boulliaud J.
Boyle R.
Breynius J.
Brudus L.
Bruyerinus J.
Burggravius P.
Burnetus T.
Butlerus R.
Butinus J.

C

CÆfalpinus A.
Camerarius E.
 J.
Campolongus Æ.
Caneparius P. M.
Caprius P. Æ.
Cardanus H.
Carleton G.
Carriere J. de la
Cartes R. des
Cassebohm J. F.

Casserius J.
Castrensis S. R.
Cellarius C.
Chefneau N.
Chevalierius.
Cheyne G.
Chicoyneau.
Chiffletius J.
Cicero M. T.
Claromontius C.
Clauderus C. E.
Clerc D. le
Cleyer A.
Cogrossus C. F.
Collado T.
Columbus R.
Columna F.
Comment. Acad. Bonon.
 Petropolit.
Commer. litt. Norimb.
Conringius H.
Constantinus R.
Cope H.
Copernicus N.
Cordæus M.
Cornelius L.
Cortnummius J.
Covvper G.
Craanen T.
Cramerus J. A.]
Crescentius P.

D

Dale S.
Dechalles C. F. M.
De le Boe S.
 Del

Del Papa J.
 Derham G.
 Deventer H. a
 Diemberbroeckius J.
 Dietericus C.
 Digbæus K.
 Dillenius .
 Dionis P.
 Diverfus S.
 Dodartius D.
 Dodonæus R.
 Dolæus J.
 Donatius J. B.
 Douglas J.
 Dravvizius J.
 Drelincurtius C.
 Duns T.
 Du Hamel J. B.
 Duretus L.
 Duttelius P. J.

E

ECthius J.
 Ephemerid. E. G.
 E. J.
 Ercherus L.
 Ettmullerus M.
 Etymologicum M.
 Eugalenus S.
 Eustachius B.

F

Fabri H.
 Fabricius A.
 P. C.

Fallopius G.
 Faucard .
 Febur N. le
 Ferrant L.
 Ferrarius O.
 J. B.
 Feure J. F. le
 Fienus T.
 Fickius J. J.
 Ficinus M.
 Fischerus .
 Floyer J.
 Fonseca R. a
 Fontanelle .
 François A. le
 Freind J.
 Friccius M.
 Furstenau J. H.

G

Gabuzinus H.
 Galileus G.
 Gantius J. L.
 Garengot C. de
 Garmannus C. F.
 Gaucks .
 Geoffroy S. F.
 Georgius M.
 Gerbezius M.
 Gesnerus C.
 Gherlius F.
 Glaferus C.
 Glauberus J. R.
 Glissonius F.
 Goedartius J.
 Goelicke A. O.
 Gordonius B.

L 3

Graa

Graafius R.
 Gradibus M. de
 Gratarolus S.
 Gratianus J.
 s'Gravesandius.
 Grevvius N.
 Grube H.
 Gryllus L.
 Guldenklec T. a
 Gulichius J. A.
 Guilandinus M.
 Gulielminus D.

H

Hales S.
 Harveus G.
 Harvey J.
 Harris G.
 Hartmannus J.
 Heberistreit J. E.
 Hecquet T.
 Heer H. ab
 Heinſius E.
 Heiſterus L.
 Henckelius E. H.
 J. F.
 Hermannus P.
 Heſichius.
 Heurnius J.
 Hillerus M.
 Hoefferus VV.
 Hoffmannus C.
 F.
 J.
 Hombergius G.
 Horrebovuius P.

Horſtius D.
 G.
 Hoſpitalius.
 Heucherus J.
 Hunauld.
 Huygens C.

I

Jacobæus O.
 Joel F.
 Jones J.
 Jonſtonus J.
 Jordanus H.
 Joſſius N.
 Isle G. de l'
 Juſtus VV.

K

Kanold J.
 Keil J.
 Kempferus E.
 Kerckringius T.
 Klein J. T.
 Knoefelius A.
 Kunkelius J.

L

LAnzvveerde J. B.
 Langius C. N.
 J.
 J. C.
 Lancifius J. M.
 Lanzonus J.
 Lavagnoli B.

Lau-

Laurembergius P.
 Leeuvenhock A. a
 Leibnitiuſ G. G.
 Lemery L.
 . . . N.
 Lemofiuſ L.
 Lentiliuſ R.
 Liddeliuſ D.
 Liebautiuſ J.
 Liebchen J. E.
 Liger .
 Linder J.
 Linnæuſ C.
 Lipeniuſ M.
 Lobeliuſ M.
 Lommiuſ J.
 Lofeliuſ J.
 Loffiuſ F.
 Ludovici D.
 Ludvvigiuſ C. G.
 Luiſinuſ A.
 Lyferuſ M.

M

M Agatuſ C.
 Majerne T. de
 Mainvaring. E.
 Majovvf J.
 Maitre Jean A.
 Malpighiuſ M.
 Malves de
 Manarduſ J.
 Manciniuſ C.
 Manfrediuſ G.
 Mangetuſ J.
 Maranta B. de

Mariotte .
 Marſiliuſ L. F.
 Martinenguſ C.
 Martinuſ M. A.
 Mauriceau F.
 Mazini J. B.
 Mead R.
 Meibomiuſ H.
 Mekern J. a
 Melli S.
 Mellichiuſ G.
 Meniotiuſ A.
 Mercatuſ L.
 . . . M.
 Mercurialiſ H.
 Micheliuſ P. A.
 Michelottuſ P. A.
 Moehringiuſ P. H. G.
 Montagnana B.
 Montanuſ J. B.
 Montuuſ H.
 Monum. Acad. R. S. P.
 Moor B. de
 Moræuſ F.
 Moreali J. B.
 Morgagnuſ J. B.
 Morhofiuſ G.
 Morifonuſ R.
 Mortonuſ R.
 Motte de la
 Moxiuſ J. R.
 Mundella A.
 Munnigks J.
 Muſgraave G.
 Muſſchenbroeckiuſ P.
 Muys J.

N

NEander J.
 Nenter G. F.
 Nevvton I.
 Niceron B.
 Nuck A.

P

PAitonus J. B.
 Panarolus D.
 Paschalius J.
 Paschius G.
 Pafinius A.
 Passerus J. P.
 Pavius P.
 Pauli S.
 Pechlinus J.
 Perrault C.
 . . . P.
 Petavius D.
 Pinacotheca Minervæ .
 Pinelli M.
 Pinus P. M.
 Pifo C.
 Pitcarnius A.
 Platerus F.
 Plempius V. F.
 Politianus A.
 . . . L.
 Pontedera J.
 Porzius L. A.
 Poupart F.
 Primerofius J.
 Pfellus .
 Ptolemæus .

Pujati J. A.
 Purbachius G.

Q

Quercetanus J.

R

RAbuel C.
 Raidelius G. M.
 Rajus J.
 Ramazzinus B.
 Rapinus R.
 Reaumur .
 Redi F.
 Rega H. J. a
 Regiomontanus J.
 Reinesius T.
 Rhodius J.
 Rhyne VV. ten
 Riolanus J.
 Riverius L.
 Rivinus A. Q.
 Robinsonus N.
 Rohaultius J.
 Rolfincius G.
 Roncallus F.
 Rondeletius G.
 Rudius E.
 Ruppilus H. B.
 Ruyfchius F.

S

SAlmon .
 Salmuthus P.
 Sal-

Salvianus S.
 Sanctorius S.
 Sanfon
 Santorellus A.
 Santorinus J. D.
 Saracenus J. A.
 Sault P. de
 Schaperus J. E.
 Schelhammerus G. C.
 Schelhas C. F.
 Schenckius J. T.
 Scheuchzerus J. J.
 Scoltzius L.
 Schraderus F.
 Scroekius L.
 Schultzius J. H.
 Scopffius A.
 Scriptores rei veterin.
 Scultetus J.
 Schurigius M.
 Seba A.
 Sebizius M.
 Seidelius B.
 Seraphinus P.
 Severinus M. A.
 Sinopeus D.
 Smith R.
 Solingen C. a
 Spies J. C.
 Sponius J.
 Stahlius G. E.
 Stainer B.
 Stephanus Athen.
 Carolus.
 Henricus.
 Strobelbergerus J.
 Sturmius J. C.

Suidas.
 Svammerdam J.
 Sydenham T.
 Sylvaticus B.
 J. B.
 Sylvius J.

T

TAbernamontan. J. T.
 Tachenius O.
 Tacquet A.
 Tacard P.
 Tacconus C.
 Taranta V. de
 Taurellus N.
 Teiffier A.
 Terenzonus A.
 Theophilus J.
 Theophrastus.
 Thevenot M.
 Thou J. A. de
 Tilingius M.
 Tilli M. A.
 Toletus F.
 Torti F.
 Tournefort J. P.
 Tozzi C.
 Trefurtius J. H.
 Tufanus J.

V

VAilant S.
 Valcarengus P.
 Valentinus M. B.
 Valetta L.
 Vallemont.

Val-

Vallefius F.
 Vallifnerius A.
 Valfalva A. M.
 Varandeus J.
 Vasseus J.
 Vaterus C.
 Velfchius G. H.
 Verduc J. B.
 Verdries J. M.
 Verna J. B.
 Verulamio F. B. de
 Victorius B.
 Vieuffens R.
 Villichius J.
 Unzerus M.
 Voglerus V. H.
 Vilars E. C. de
 Volckamerus J. C.
 Volckmannus S. A.
 Voffius G.

VValtherus J. G.
 VVarlizius C.
 VVedelius H. E.
 G. VV.
 VVelfchius H.
 VVelsted R.
 VVeinhart F. C.
 VVeinmannus J. G.
 VVepferus J. J.
 VVerlhoff P. G.
 VViel Vander C. S.
 VVierus J.
 VVillis T.
 VVillughbæjus F.
 VVinslovius J. B.
 VVolfius C.
 J.
 VWoodvard J.
 VVormius O.

W

Waldschmid J. J.
 VValeus J.

Z

Zornius :

Mul-

MUltos in Bibliothecam convocavi, pau-
 ciores tamen eligi poterunt, si libet, ne
 sapientissimi Senecæ videar immemor, dicen-
 tis: librorum turbam onerare dicentem, non
 instruere, multoque satius esse paucis se au-
 ctoribus tradere, quam errare per multos.
 Sed ut sunt varia ac multiplicia hominum
 ingenia, robustiora nimirum aut imbecillio-
 ra: ut divites sunt aliis animi, aliis humi-
 les, & abjecti. His unus, vel alter abunda-
 bit autor, *Gordonii aut Brayri practulicis*
pro Scipione inhaerentes fient Medici: Robu-
 stiora ingenia quæ calore vigent atletico,
 succulenta ac multa quamvis ingerant, con-
 ficiunt tamen ac digerunt, impune hi tra-
 ctant Vallesios, Fernelios, Veigas, Dure-
 tos, Carrerios, Fabricios, Zacutos, quin
 & ipsos accerrimos ac litigiosos Argente-
 rios. At imbecilliora non tamen abjecta
 aut vilia, sed quibus natura minus conces-
 sit roboris, post Galenum, aut Avicennam,
 Sennerto, Massariæ, vel Altimaro diligenter
 insudabunt, tyronicam methodum nunquam
 exuentes, & fenes adhuc redolebunt Schola-
 rum pueriles juncos; e contrario divites ani-
 mi non coarctantur horizonte unico. Ho-
 rum ingeniis non sufficit orbis, tantum abest
 ut minor librorum numerus. Per orbis per
 libros innumeros peragrande, perlegendo, ad
 encyclopædiæ umbilicum pervenerunt magni
 illi

illi naturæ genii , & sapientiæ antiqua lumina ; & ex neotericis non pauci eruditionis phœnices admirandi : quin & Bibliothecæ syntaxin Ægypti Reges docuisse Aristotelem auctor est Strabo. Catalogus tamen noster non adeo multus est , ut timere possit Alexandrini supplicium , in quo septingenta librorum millia adscripta , pulcherrimum Regiæ opulentia monumentum , sive potius studiosæ luxuriæ spectaculum , arserunt. Non inhiat Medicus Vaticano, Dionysiano aut Ambrosiano librorum numero. Hoc Reges decet non privatos homines , qui moderato isto syllabo impigre ac indefesse versato , ac continuis vigiliis radicitus examinato , ambiant potius ut in Principum Bibliothecas inserantur & ipsi , quam ut librorum ingentem turbam & onerosam molem coacervent .

Quid.

*U*idquid in hoc Catalogo
 relatum, vel exaratum
 fuerit, S. R. E. jure
 libenter submittimus; nec
 lecturam eorum auctorum
 cuiquam suademus, qui
 non fuerint probate fidei. Si tamen
 in quibusdam aliquid fuerit quod ve-
 ram pietatem, aut erga Principes de-
 bitam reverentiam non sapiat, inductum
 volumus, & ut antequam legantur,
 expurgationi tradantur: non enim ali-
 ter quam sic correctos & expurgatos
 proponimus. Auctores primæ classis da-
 mnatorum ut nulli nominantur, sic quos-
 cunque absolute rejicimus: ex aliis,
 etsi aliqui sint quorum nomina a qui-
 buscunque fidelium operibus expungi de-
 bent, quia tamen eorum opera nihil
 contra veram Religionem, & orthodo-
 xam fidem continent, & ideo permit-
 tuntur, tanquam ad artium liberalium
 disciplinam non parum utilia. Opera
 tantum recensemus, non auctores, quo-
 rum nomina deleta ex suis operibus in-
 telli-

telligimus. Et hanc nostram mentem
inviolabilem, sic vere & fideliter ex-
ponimus. Veronæ 26. mensis Januarii
anno salutis 1654.

Ad-

165

Addenda, & Emendanda.

- Pag. 15. lin. 16. *diatēctica*, lege, *diatetica*.
- Pag. 24. lin. 28. Romane editionis, adde, 1714.
1728. fol.
- Pag. 30. lin. 11. *ἀνατομικά*, adde, quæ deinde
nuper cum versione latina
Rafarii recusa sunt Lug. Bat.
1735. 4. cumque pereruditiss. G.
Dundas, & Duckeri annota-
tionibus Oribasii, Galenique
textum, aliorumque medico-
rum scripta emendantibus.
- Pag. 34. lin. 37. Adde, De chymicæ autem *usui*
pravo, & recto, consule præ-
clar. B. Lavagnoli tractatum
multa eruditione clarum, Pa-
tavii editum, 1732. 4. cujus
utilissimi operis continuatio-
nem merito exoptat litera-
rius orbis.
- Pag. 42. lin. 18. Schelthas, lege, Schelhas.
- Pag. 51. lin. 30. Adde, Edimburgensibus, quo-
rum volumen ex Anglico idio-
mate in Gallicum versum pu-
blici juris fecit cl. de Mours,
Parif. 1740. 4.
- Pag. 54. lin. 33. primus, lege, inter primos.
- Pag. 68. lin. 19. paradoxolice, lege, paradoxo-
logice.
- Pag. 96. lin. 27. Lucem attulerunt, adde, Ba-
silicæ 1543. f. cum præfatione
Gemusæi.
- Pag. 107. lin. 35. Adde, Nath. Albinei *bibliotheca*
chemica, Colon. 1673. 8.
- Pag. 112. lin. 12. paralellis, lege, parallelis.

166
NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. Fr. Pavolo Tommaso Manuelli Inquisitore di Venezia nel Libro intitolato : *Bibliotheca Medici Eruditi Petro a Castro Bayonate Auctore, nunc primum ab Andrea Pasta Bergomate recensita, & aucta*, non v'esser cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a Gio: Santini Stampatore di Bergamo, che possi esser stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 22. Maggio 1742.

(Z. Alvise Mocenigo 2.º Rif.
(Zuanne Querini Proc. Rif.
(

Registrato in Libro a car. 35.

Agostino Bianchi Segr.

